
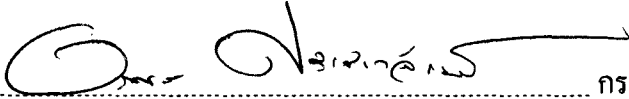
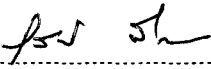

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการออมของ
ชุมชนบ้านไทรห้อง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
ชื่อและนามสกุล นางสาวอิงอร แร่ทอง
แขนงวิชา เศรษฐศาสตร์
สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ศิริพร สัจจามันท์

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระได้ให้ความเห็นชอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ
ฉบับนี้แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ศิริพร สัจจามันท์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อรพรรณ ศรีเสาวลักษณ์)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา ประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์อนุมัติให้รับการศึกษา
ค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาเศรษฐศาสตร์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

.....
(รองศาสตราจารย์สุนีย์ ศิลพิพัฒน์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
วันที่ 8 เดือน มกราคม พ.ศ. 2551

ชื่อการศึกษา คณควัอิสระ การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของชุมชน

บ้านไทรห้อง อำเภอกู่สูง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผู้ศึกษา นางสาวอิงอร แร่ทอง **ปริญญา** เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ศิริพร สัจจามันท์ **ปีการศึกษา** 2550

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมและรูปแบบการออมของชุมชนบ้านไทรห้อง (2) ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของชุมชนบ้านไทรห้อง (3) ปัญหาอุปสรรคในการออมของชุมชนบ้านไทรห้อง อำเภอกู่สูง จังหวัดนครศรีธรรมราช

การศึกษานี้ได้ทำการวิเคราะห์โดยอาศัยข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ โดยข้อมูลปฐมภูมิล้วนมาจากประชากรในพื้นที่ชุมชนบ้านไทรห้องซึ่งใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 110 ครัวเรือน โดยการเลือกตัวอย่างแบบสุ่ม กำหนดขนาดตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา และการวิเคราะห์เชิงปริมาณหลายตัวแปร ด้วยวิธีการถดถอยโลจิสติกแบบ Binary Logistic

ผลการศึกษาพบว่า (1) พฤติกรรมการออมของชุมชนบ้านไทรห้อง 3 อันดับแรกเกิดจากความต้องการออมเพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉิน เพื่อสะสมไว้ให้ลูกหลาน และเพื่อเพิ่มพูนทรัพย์สินตามลำดับ รูปแบบการออมของชุมชน 3 อันดับแรกคือ การเล่นแชร์ ฝากสถาบันการเงิน และการทำประกันชีวิต ตามลำดับ (2) ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของชุมชนบ้านไทรห้องอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ สถานภาพบุคคล รายได้นอกภาคเกษตร และภาระหนี้สิน ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการออมโดยค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรมีค่าเท่ากับ 7.329 0.887 และ 4.690 ตามลำดับ (3) ปัญหาและอุปสรรคในการออมส่วนใหญ่เกิดจากรายได้จากการประกอบอาชีพไม่แน่นอน

คำสำคัญ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออม พฤติกรรมการออม รูปแบบการออม

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลงด้วยความเอื้อเฟื้อ และความอนุเคราะห์ช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ศิริพร ลัจจกานันท์ และรองศาสตราจารย์ ดร.พอพันธ์ อูยานนท์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ และได้กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการเสริมสร้างการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ให้สมบูรณ์มากที่สุด ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.อรพรรณ ศรีเสาวลักษณ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำเพิ่มเติมในการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ รวมทั้งคณาจารย์สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาการทางด้านเศรษฐศาสตร์ให้กับผู้ศึกษาอย่างดียิ่ง นอกจากนี้ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณประชากรชุมชนบ้านไทรห้องที่ได้สละเวลาและให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม และผู้ที่มีส่วนช่วยเหลือในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ทุกท่านที่ได้กรุณาให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ ให้กำลังใจตลอดมา

อิงอร แร่ทอง

พฤศจิกายน 2550

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
ข้อจำกัดในการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการออม	6
แนวคิดเกี่ยวกับการออมของคลาสสิก	6
แนวคิดเกี่ยวกับการออมของเคนส์	8
แนวคิดเกี่ยวกับการออมภายหลังเคนส์	14
แนวคิดเกี่ยวกับการออมในปัจจุบัน	33
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	35
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	41
รูปแบบการวิจัย	41
แหล่งที่มาของข้อมูล	41
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	42
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล	44
การวิเคราะห์ข้อมูล	44
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล	47

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ด้านคุณลักษณะเกี่ยวกับรายได้	50
ด้านคุณลักษณะเกี่ยวกับรายจ่ายและภาระหนี้สิน	53
ด้านคุณลักษณะเกี่ยวกับพฤติกรรมกรออม	57
ด้านคุณลักษณะเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค	62
การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรออม	65
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	70
สรุปการวิจัย	70
อภิปรายผล	74
ข้อเสนอแนะ	76
บรรณานุกรม	78
ภาคผนวก	81
ก แบบสอบถาม	82
ประวัติผู้ศึกษา	89

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 ตัวแปร คำจำกัดความ การวัดผล	45
ตารางที่ 4.1 ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล	48
ตารางที่ 4.2 ด้านคุณลักษณะเกี่ยวกับรายได้	51
ตารางที่ 4.3 ด้านคุณลักษณะเกี่ยวกับรายจ่ายและภาระหนี้สิน	54
ตารางที่ 4.4 ด้านคุณลักษณะเกี่ยวกับพฤติกรรมกรออม	59
ตารางที่ 4.5 ด้านคุณลักษณะเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค	64
ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก	66

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 ความสัมพันธ์ของการออมกับรายได้	10
ภาพที่ 2.2 การบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้สมบูรณ์ในระยะสั้น	12
ภาพที่ 2.3 การบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้สมบูรณ์ในระยะสั้นและระยะยาว	14
ภาพที่ 2.4 รายได้ การบริโภค การออม และทรัพย์สินในสมมติฐานวัฏจักรชีวิต	16
ภาพที่ 2.5 ผลการเพิ่มขึ้นของรายได้ต่อการบริโภค	21
ภาพที่ 2.6 ความต้องการถือเงินในการแลกเปลี่ยนและเพื่อใช้ในยามฉุกเฉิน	24
ภาพที่ 2.7 อุปสงค์และอุปทานของเงิน	25
ภาพที่ 2.8 อุปทานและอุปสงค์ของเงินของฟริดแมน	31
ภาพที่ 5.1 แรงจูงใจในการออม	71

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนามีความต้องการขยายการลงทุน เพื่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยมีจุดประสงค์เพื่อช่วยเหลือให้ประชาชนอยู่ดีกินดีกว่าที่เป็นอยู่ ประเทศไทยจึงต้องการเงินลงทุนเป็นจำนวนมากเพื่อใช้ในโครงการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาประเทศทั้งในด้านเทคโนโลยีความทันสมัย และต้องการเป็นศูนย์กลางทางการค้าในภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เมื่อความต้องการเงินทุน เพื่อใช้ในการพัฒนาประเทศมีความต้องการสูง ถึงแม้ว่าปริมาณการออมจะค่อนข้างสูง แต่เมื่อเปรียบเทียบกับความต้องการใช้เงินลงทุนค่อนข้างมาก เมื่อเปรียบเทียบการออมกับการลงทุนแล้วถือว่าปริมาณการออมของไทยค่อนข้างต่ำ

การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยมีองค์ประกอบหลายปัจจัยด้วยกัน เงินออมถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการลงทุนของประเทศ ซึ่งเป็นรากฐานและปัจจัยที่กำหนดการลงทุนให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศเจริญเติบโต สร้างเสถียรภาพให้กับประเทศ

ภาครัฐได้ให้ความสำคัญกับการออมของประชาชน โดยจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) เพื่อลดความเสี่ยงต่อความสมดุลทางด้านเศรษฐกิจ ได้มีการส่งเสริมการออม ซึ่งประเทศไทยมีฐานการออมที่ต่ำกว่าการลงทุน ทำให้ต้องพึ่งพาการลงทุนจากต่างประเทศ ทั้งการกู้ยืมและการลงทุนโดยตรง จากสถิติการออมของประเทศไทยมีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ โดยเฉพาะการออมของครัวเรือนและภาครัฐ รวมถึงการใช้ทุนที่ไม่มีประสิทธิภาพ ขาดการเพิ่มการสะสมทุนอย่างต่อเนื่อง

พฤติกรรมการออมมีความจำเป็น และสำคัญอย่างมากต่อการดำรงชีวิตของประชาชน นำมาซึ่งความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีความสุขอย่างพอเพียง ไม่เดือดร้อน ไม่ว่าจะเป็นการออมของชุมชนหรือการออมภายในครัวเรือน จะทำให้ชุมชนหรือสังคมมีความเข้มแข็ง แต่เนื่องจากในปัจจุบันค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ แต่รายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย จึงทำให้เกิดภาระหนี้สิน การลงทุนประกอบอาชีพหรือปัจจัยการผลิตก็เป็นการลงทุนที่มีค่าใช้จ่ายสูง เมื่อรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่ายจึงต้องมีการกู้ยืม รัฐบาลจึงได้เข้ามาช่วยส่งเสริมการออมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านเพื่อให้มีเงินทุนหมุนเวียนในชุมชน เพื่อส่งเสริม ภูมิปัญญา ความต้องการของชุมชน

๔๗ การให้หน่วยงานท้องถิ่นเข้ามาดูแลและรับทราบปัญหาและความต้องการของประชาชน ในชุมชน ทำให้สามารถแก้ปัญหาหรือส่งเสริมสนับสนุนได้ตรงกับความต้องการของชุมชน ทำให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สังคมก็จะเกิดสันติสุข ทำให้ลดปัญหาต่าง ๆ ทางสังคมได้

การออมมีประโยชน์หลายด้านคือ (1) ประโยชน์ของผู้ออม ทำให้ช่วยลดความเสี่ยงในการดำรงชีวิตยามฉุกเฉิน ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ สร้างความมั่นคงให้กับชีวิตในอนาคต (2) ประโยชน์ต่อประเทศทั้งด้านการสร้างเสถียรภาพและการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ในด้านการสร้างเสถียรภาพ ช่วยลดผลกระทบจากความผันผวนของระบบเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา หากการออมอยู่ในระดับที่สูง จะสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุน และลดการพึ่งพาเงินทุนจากต่างประเทศ ทำให้การไหลออกของเงินลดลง ในด้านการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจ การออมเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดการลงทุน รวมทั้งการบริหารจัดการที่ดี จะช่วยเพิ่มความสามารถในการผลิตและการจ้างงาน จูงใจให้เพิ่มการลงทุนที่สูงขึ้น การจ้างงานก็จะเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศเจริญเติบโต

จังหวัดนครศรีธรรมราช ตั้งอยู่บริเวณกึ่งกลางของภาคใต้ เป็นจังหวัดใหญ่อันดับสองของภาคใต้ มีความสำคัญในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง ศาสนา และสาธาณูปโภค ที่อุดมสมบูรณ์จังหวัดหนึ่ง มีประชากรจำนวน 1,510,460 คน แบ่งเป็น เพศชาย 750,511 คน เพศหญิง 759,949 คน

รายได้ประชากรส่วนใหญ่มาจากภาคการเกษตร อาชีพหลักคือ สวนยางพารา ทำนา ทำไร่ การปลูกผลไม้ สวนมะพร้าว การประมงและเลี้ยงสัตว์ ประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี เท่ากับ 59,869 บาท เป็นอันดับที่ 11 ของภาคใต้

เศรษฐกิจโดยรวมของจังหวัดนครศรีธรรมราช ปี 2548 ขยายตัวในอัตราที่ชะลอลดลง จากปีก่อน การให้สินเชื่อธนาคารเพิ่มขึ้นร้อยละ 20.3 ส่วนใหญ่เป็นการเพิ่มขึ้นของสินเชื่อเพื่อการบริโภคส่วนบุคคล เงินฝากประจำมียอดเพิ่มขึ้น ร้อยละ 41 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากปรับเพิ่มขึ้น เนื่องจากประชากรเลือกการออมเงิน ในรูปของการลงทุนในรูปของการซื้อพันธบัตรรัฐบาลเพิ่มขึ้น

ชุมชนบ้านไทรห้องเป็นชุมชนเล็ก ๆ ในอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอทุ่งสง ห่างจากตัวอำเภอประมาณ 10 กิโลเมตร ประชากรส่วนใหญ่ประกอบ

อาชีพในภาคเกษตรได้แก่ สวนยางพารา สวนผลไม้ ปลูกผัก และอาชีพนอกภาคเกษตร ได้แก่ ข้าราชการ ลูกจ้าง รับจ้าง ค้าขาย และงานบริการ

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออมของชุมชนบ้านไทรห้อง อำเภอทุ่งสง จังหวัด นครศรีธรรมราช เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาชุมชนหรือส่งเสริมการออมของครัวเรือนภายในชุมชน เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ เช่น เพศ สถานภาพบุคคล จำนวนบุตร รายได้ ภาระหนี้สิน มีผลต่อการออมหรือไม่มีผลต่อการออมของครัวเรือนภายในชุมชนบ้านไทรห้อง

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมและรูปแบบการออมของชุมชนบ้านไทรห้อง อำเภอ ทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.2 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของชุมชนบ้านไทรห้อง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.3 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการออมของชุมชนบ้านไทรห้อง อำเภอ ทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

3. ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตของการศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของ ชุมชนบ้านไทรห้อง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช แหล่งที่มาของรายได้ รายจ่าย ภาระหนี้สินพฤติกรรมการออม ปัญหาและ อุปสรรคในการออมเงิน จากครัวเรือนบ้านไทรห้อง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง 110 ครัวเรือน มีข้อมูล 2 ลักษณะคือ

3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ การเก็บข้อมูลจากการสำรวจ โดยใช้การสัมภาษณ์ตามแบบสอบถาม ที่สร้างขึ้น

3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ ข้อมูลการรายงานผลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของ ครัวเรือนของสำนักสถิติ จังหวัดนครศรีธรรมราช

การวิจัยเพื่อให้ได้รับคำตอบตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ วิธีการเก็บข้อมูลโดยใช้เครื่องมือแบบสอบถาม ในการรวบรวมข้อมูลแบบปฐมภูมิช่วงระยะเวลาในการเก็บข้อมูล (เดือนสิงหาคม-กันยายน พ.ศ. 2550) ข้อมูลได้มาจากข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม โดยกำหนดตัวแปรที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการออม เช่น รายได้ สัดส่วนการใช้จ่ายของครัวเรือนในการให้ระดับความสำคัญค่าใช้จ่าย ปัจจัยที่กำหนดพฤติกรรมกรรมการออม ขึ้นตอนต่อไปคือการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลเพื่อทำการวิเคราะห์ และสรุปผลที่ได้จากการวิเคราะห์ มีการอ้างอิงทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย นำมาวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการออมของชุมชนบ้านไทรห้อง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

5. ข้อจำกัดในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะพื้นที่ชุมชนบ้านไทรห้อง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นการศึกษาเฉพาะบางปัจจัยที่มีผลต่อการออม ไม่ได้ศึกษาในส่วนของสินทรัพย์ เนื่องจากข้อจำกัดด้านงบประมาณและเวลาที่ทำการศึกษา

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 การออมของครัวเรือน หมายถึง รายได้ส่วนที่สามารถใช้จ่ายได้จริง แต่ไม่ได้จ่ายออกไปเพื่อการบริโภคในปัจจุบัน

6.2 ครัวเรือน หมายถึง ครัวเรือนในพื้นที่บ้านไทรห้อง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

6.3 กองทุนหมู่บ้านไทรห้อง หมายถึง การรวมตัวของกลุ่มบุคคลและการบริหารจัดการภายในชุมชน ในการฝาก – ถอน รวมถึงการกู้ยืมภายในชุมชน ให้บริการเดือนละครั้ง เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนของชุมชน โดยให้คนในชุมชนบริหารและจัดการ

6.4 กองทุนเศรษฐกิจชุมชนบ้านไทรห้อง หมายถึง การรวมกลุ่มของบุคคลเพื่อดำเนินโครงการเศรษฐกิจชุมชนตามนโยบายของภาครัฐ มีการรับฝากเงินเดือนละครั้ง การกู้ยืมจัดให้กู้ยืมปีละ 2 ครั้งตามกลุ่มที่จัด เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและมีศักยภาพในการเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจของชุมชน

6.5 กองทุนกลุ่มอาชีพเครื่องแกงบ้านไทรห้อง หมายถึง การรวมกลุ่มของบุคคลในชุมชน ในโครงการเศรษฐกิจชุมชนร่วมกับธนาคารหมู่บ้านไทรห้อง เพื่อส่งเสริมพัฒนาอาชีพการทำเครื่องแกงภาคใต้ มีการรับฝาก – ถอน และกู้ยืมเดือนละครั้ง

6.6 รายได้ของครัวเรือน รายได้ทั้งหมดของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน ได้แก่

- รายได้จากภาคเกษตร ได้แก่ รายได้ทั้งหมดที่มาจากอาชีพการเกษตร เช่น สวนยางพารา สวนผลไม้ ปลูกผัก

- รายได้นอกภาคเกษตรหรือรายได้อื่น ๆ รายได้ทั้งหมดที่มาจากนอกภาคเกษตร เช่น เงินเดือน ค่าขาย

6.7 รายจ่ายของครัวเรือน หมายถึง รายจ่ายทั้งหมดของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน เช่น ค่าใช้จ่ายเพื่อการซื้ออาหาร ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาบุตร ค่าใช้จ่ายเพื่อการสาธารณูปโภค ค่าใช้จ่ายทางสังคม และค่าใช้จ่ายเพื่อผ่อนสินค้าหรือสินค้าฟุ่มเฟือย เช่น การใช้จ่ายเพื่อการบริโภคให้ได้มาซึ่งความสะดวกสบาย เช่น การซื้อรถยนต์ โทรศัพท์ เป็นต้น และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ทำให้รับรู้ความคิดเห็นของประชากรในชุมชน ทำให้หน่วยงานสามารถเอาไปใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหา หรือส่งเสริมสนับสนุนได้ตรงกับปัญหาและความต้องการของประชากรในพื้นที่

7.2 เพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นเพื่อประยุกต์ใช้กับพื้นที่หรือชุมชนอื่น

7.3 ทำให้เกิดการประสานความร่วมมือในการทำงาน เพื่อพัฒนาชุมชนและทำกิจกรรมร่วมกับผู้นำชุมชน ทำให้มีข้อมูลที่จะนำเสนอหน่วยงานของรัฐ โดยผ่านผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลควนกรด แกนนำชุมชน เพื่อหามาตรการในการช่วยเหลือหรือสนับสนุน

7.4 เพื่อพัฒนาชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับสังคมนำไปสู่ความมั่นคงของประเทศ

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการออม

ตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบันมีผู้เสนอทฤษฎีเกี่ยวกับการออมหลายแนวคิดด้วยกัน โดยทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการออม มีทฤษฎีที่เข้าเกี่ยวข้อง เช่น ทฤษฎีการบริโภค ทฤษฎีความต้องการถือเงิน แต่ละทฤษฎีมีส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการออมของบุคคลด้วยเช่นกัน เมื่อประชาชนได้รับเงินรายได้ โดยทั่วไปผู้ได้รับเงินรายได้จะแบ่งเงินรายได้ออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกถือไว้เพื่อการใช้จ่ายตามปกติและยามฉุกเฉิน ส่วนที่สอง ประชาชนจะเก็บไว้เป็นเงินออม ในทำนองเดียวกันเมื่อหน่วยธุรกิจ เช่น บริษัท รัฐวิสาหกิจ หรือผู้ประกอบการคนเดียว มีกำไร ก็จะนำกำไรมาแบ่งเป็นสองส่วน ส่วนแรกนำไปแบ่งกันระหว่างผู้ถือหุ้น เป็นเงินปันผล ส่วนที่เหลือหน่วยเศรษฐกิจอาจจะเก็บสะสมไว้เป็นเงินออม

สำหรับแนวคิดทฤษฎีที่นำมาประยุกต์ใช้ในงานวิจัยฉบับนี้สามารถสรุปได้ดังนี้

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการออมของสำนักคลาสสิก

ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1776 จนถึง ค.ศ. 1936 อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงกำหนดเงินออมที่แท้จริง ตามแนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์สำนักคลาสสิก อัตราดอกเบี้ยเป็นอัตราที่ถูกกำหนดโดยตลาด ความหมายของอัตราดอกเบี้ยจะหมายถึง อัตราดอกเบี้ยของการลงทุน และการฝากเงิน แนวคิดนี้มองว่าปริมาณการลงทุนที่เกิดขึ้นเกิดมาจากการออม ถ้าหากมีการออมมาก อัตราดอกเบี้ยจะลดต่ำลง และอัตราการลงทุนจะเพิ่มขึ้น คืออัตราการลงทุนและอัตราการออมจะมีการแปรผันตามกัน ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างการลงทุนและการออมนี้ เป็นไปตามกฎของเซย์ (Say's Law) มองว่าเงินออมจำเป็นต่อการลงทุน เมื่อประชาชนไม่นำเงินไปใช้เพื่อการบริโภคกลับนำเงินไปใช้ในการออม เงินที่นำไปออมนั้นจะถูกนำเข้ามาสู่การลงทุนอย่างอัตโนมัติ ดังนั้นจึงไม่เกิดการบริโภคที่น้อยเกินไป และจะไม่มีเกิดการอุปทานส่วนเกิน (Excess Supply) หรือกล่าวอีกอย่างได้ว่าอุปทานเป็นตัวก่อให้เกิดอุปสงค์ขึ้น อัตราดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นในภาวะดุลยภาพระยะยาวถูกกำหนดโดยอุปทานของเงินทุน ได้แก่ อุปทานของเงินออมในระบบเศรษฐกิจซึ่งมีความสัมพันธ์กับอัตราดอกเบี้ยโดยตรง กล่าวคือ เมื่ออัตราดอกเบี้ยสูงขึ้นอุปทานของเงินออมจะเพิ่มขึ้นและหากอัตราดอกเบี้ยลดลง

อุปทานของเงินออมจะลดลง ดังนั้นความประหยัดหรือความมัธยัสถ์ของประชาชน จึงเป็นเครื่องมือกำหนดการออมที่แท้จริง และผลผลิตภาพของทุนซึ่งเป็นเครื่องกำหนดการลงทุนที่แท้จริงของระบบเศรษฐกิจ

การออมแสดงถึงการละเว้นการบริโภคในปัจจุบัน หรือการเสียสละของผู้ออมที่จะไม่ทำการบริโภคในปัจจุบัน ดังนั้นอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงที่เป็นบวกจะเป็นสิ่งจูงใจให้ผู้ออมทำการออมจำนวนหนึ่ง หรือเป็นสิ่งจูงใจให้ผู้ออมทำการออมเพิ่มขึ้น เส้นการออมที่แท้จริงจึงเป็นเส้นที่มีลักษณะที่ลาดชันจากซ้ายไปขวา มีค่าความชันเป็นบวก แสดงว่าการออมที่แท้จริงผันแปรไปในทางเดียวกับอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง

ฟังก์ชันการออมตามทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ของสำนักคลาสสิก แสดงได้ดังนี้

$$S = S(r)$$

โดยที่

S คือ การออมที่แท้จริง

r คือ อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง หรืออัตราดอกเบี้ยที่เป็นตัวเงินหักด้วยอัตราเงินเฟ้อ

รูปแบบการออมตามแนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์สำนักคลาสสิกคือ การซื้อและการขายพันธบัตร โดยผู้ออมและผู้ลงทุนมีข้อสมมติประการแรกคือ พันธบัตรที่พิจารณานี้เป็นพันธบัตรที่ให้ผลตอบแทนในรูปของกระแสของดอกเบี้ยอย่างไม่มีที่สิ้นสุด โดยไม่มีการจ่ายเงินต้น ประการที่สอง ไม่มีตลาดรองสำหรับพันธบัตรดังกล่าว และประการที่สาม ไม่มีสถาบันตัวกลางทางการเงิน ดังนั้นวิธีการหาเงินจะเป็นวิธีการหาเงินโดยตรงคือ ผู้ลงทุนที่ต้องการใช้เงินจะออกพันธบัตรเพื่อนำมาขายให้แก่ผู้ออมโดยตรง สำหรับผู้ออมตามทัศนะของนักเศรษฐศาสตร์คลาสสิกเป็นผู้ออมที่มีเหตุผล (Rational Saver) เขาจะใช้รายได้ที่เหลือจากการบริโภคในปัจจุบันไปในการซื้อพันธบัตรที่ออกโดยผู้ลงทุนที่ต้องการเงิน เพื่อใช้จ่ายในการลงทุนมากกว่าที่จะถือไว้ในรูปของเงินสด นั่นคือ ผู้ออมยอมเลือกทางที่ให้ผลตอบแทนมากกว่าทางเลือกที่ไม่ได้ผลตอบแทน

นอกจากนี้ Irving Fisher ได้ทำการศึกษาทฤษฎีอัตราดอกเบี้ย กล่าวคือ อัตราดอกเบี้ยปกติจะกำหนดเป็นร้อยละของเงินต้นในรูปของตัวเงิน ที่เรียกว่าอัตราดอกเบี้ยในนาม (Nominal Interest Rate) หรืออัตราดอกเบี้ยที่เป็นตัวเงิน ซึ่งแตกต่างไปจากอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (Real Interest Rate) อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงคือ อัตราดอกเบี้ยแต่ในนามที่ได้มีการกำจัดอิทธิพลของภาวะเงินเฟ้อแล้ว ดังนั้น อัตราเงินเฟ้อ จึงมีผลกระทบต่ออัตราดอกเบี้ยในนามของบรรดาสิ่งต่าง ๆ และ

ให้ความหมายของอัตราดอกเบี้ยในนามเป็นฟังก์ชันของอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง และอัตราเงินเฟ้อที่คาดหวัง ดังนี้

$$r_n = r_n + p_e$$

หรือ

$$r_r = r_n - p_e$$

เมื่อ

r_n คือ อัตราดอกเบี้ยที่เป็นตัวเงิน หรืออัตราดอกเบี้ยในนาม

r_r คือ อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง

p_e คือ อัตราเงินเฟ้อที่คาดคะเน

ดังนั้นเมื่ออัตราเงินเฟ้อที่คาดคะเนเพิ่มขึ้น จะทำให้อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงลดลง การออมก็จะลดลงด้วย

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการออมของเคนส์

เริ่มต้นเมื่อปี ค.ศ. 1936 เคนส์เชื่อว่าปริมาณการออมไม่ได้ขึ้นกับอัตราดอกเบี้ย และการที่ประชาชนวางแผนว่าจะออมเงินนั้น ขึ้นกับระดับรายได้ที่จะได้รับ โดยรายได้ของครัวเรือนสามารถถูกจัดสรรใน 3 ทางด้วยกัน คือ จ่ายภาษี การบริโภค และการออม รายได้หลังหักภาษีเป็นรายได้ที่ใช้จ่ายได้จริง (Disposable Income) ดังนี้

$$Y = S + C \quad (1)$$

โดยที่

Y คือ รายได้ที่เอาไปใช้จ่ายได้จริง

S คือ การออม

C คือ การบริโภค

ทั้งนี้ รายได้ การออม และการบริโภค ถูกจัดอยู่ในรูปที่แท้จริง (real term)

ฟังก์ชันการออมในรูปปกติของเคนส์ การเพิ่มขึ้นในการบริโภคเกิดจากการเพิ่มขึ้นของรายได้แต่ไม่มากเท่ากับการเพิ่มขึ้นของรายได้ ซึ่งสามารถเขียนฟังก์ชันการบริโภคและการออมในรูปต่างๆ ไป ได้ดังนี้

ฟังก์ชันการบริโภคระยะสั้น

$$C = a + bY \quad (2)$$

โดยที่

- C คือ ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค
 a คือ ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในขณะที่ยังไม่มีรายได้
 b คือ ค่าความโน้มเอียงในการบริโภค
 Y คือ ระดับรายได้ที่ใช้จ่ายได้จริง

ในสมการที่ 2 C' และ S' เป็นแนวโน้มหน่วยสุดท้ายในการบริโภคและการออมตามลำดับ (Marginal Propensity to Consume and Save) ในทฤษฎีของเคนส์ C' และ S' จะเป็นบวก แต่มีค่าน้อยกว่า 1

ฟังก์ชันการออมเส้นตรงอย่างง่าย ซึ่งเป็นไปตามสูตรของเคนส์ คือ

$$S = S_0 + sY \text{ โดยที่ } S_0 < 0 \text{ และ } 0 < S < 1$$

$$\begin{aligned} S &= Y - C \\ &= Y - (a + b)Y \end{aligned}$$

$$S = -a + (1-b)Y \quad (3)$$

จากสมการที่ 1

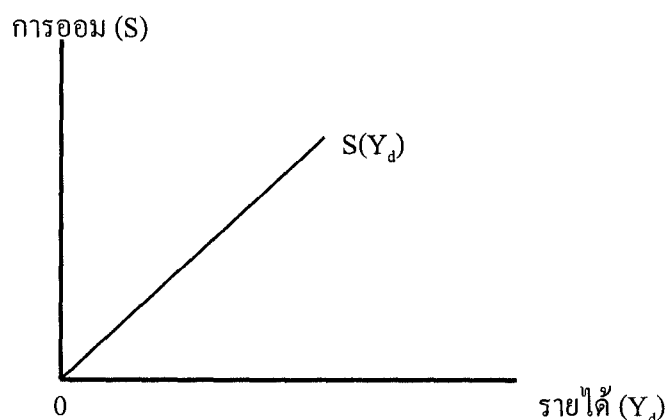
$$\begin{aligned} C &= Y - S \\ &= Y - (S_0 + sY) \\ &= -S_0 + (1-s)Y \end{aligned}$$

1.2.1 รายได้ที่แท้จริงกำหนดเงินออมที่แท้จริง

John Maynard Keynes เห็นว่ารายได้ที่ใช้จ่ายได้จริง (disposable income หรือ Y_d) หรือรายได้ที่ครัวเรือนได้รับหลังหักด้วยภาษีเงินได้ เป็นปัจจัยที่สำคัญในการกำหนด

การบริโภคและการออมที่แท้จริง (S) ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ถือเป็นตัวกำหนดทางอ้อม ดังนั้นฟังก์ชันการออมตามแบบจำลองของ Keynes เป็น ดังนี้

$$S = S(Y_d)$$

ภาพที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ของการออมกับรายได้

จากภาพที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการออมกับรายได้ ตามสมมติฐานของเคนส์ มีสาระสำคัญคือ ณ ระดับรายได้ที่ต่ำมาก ๆ ครัวเรือนจะใช้จ่ายในการบริโภคมากกว่ารายได้ที่ได้รับในปัจจุบัน ซึ่งทำได้โดยการใช้จ่ายจากเงินออมที่เก็บสะสมในอดีตหรือโดยการกู้ยืม ดังนั้นเงินออมที่ครัวเรือนมีอยู่จะลดลง (Dissaving) หรือการออมมีค่าติดลบ เมื่อระดับรายได้สูงขึ้น ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของครัวเรือนจะเท่ากับรายได้ในงวดบัญชีพอดี ระดับรายได้นี้เรียกว่า ระดับรายได้ที่เสมอตัวซึ่งการออมของครัวเรือนเท่ากับศูนย์ สำหรับระดับรายได้ที่สูง ครัวเรือนใช้จ่ายในการบริโภคน้อยกว่ารายได้ในงวดปัจจุบัน ดังนั้นครัวเรือนจะมีเงินออมเกิดขึ้น (Saving) หรือการออมมีค่าเป็นบวก จากสมมติฐานดังกล่าว เส้นการออมจึงเป็นเส้นตัดแกนนอนที่ระดับรายได้หนึ่ง และเป็นเส้นที่มีลักษณะเป็นเส้นที่ลาดชันขึ้นจากซ้ายไปขวา ระดับรายได้ที่เส้นการออมตัดกับแกนนอนก็คือ ระดับรายได้เสมอตัว ซึ่งการออมเท่ากับศูนย์

ลักษณะที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งของเส้นการออม คือ ความชัน (Slope) ของเส้นการออมเป็นค่าเดียวกับค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการออม (Marginal Propensity to Save หรือ MPS) ซึ่งเป็นตัวกำหนดค่าตัวทวี (Multiplier) โดยตัวทวีมีค่าเท่ากับ $1/MPS$ ดังนั้นค่าตัวทวีก็คือ ส่วนกลับของค่าความชันของเส้นการออมนั่นเอง และเป็นตัวที่แสดงว่ารายได้จะเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใด เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงในการใช้จ่ายจำนวนหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นการใช้จ่ายในการลงทุน หรือการใช้จ่ายของรัฐบาล

1.2.2 ทฤษฎีรายได้สมบูรณ์ (Absolute Income Theory) ทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎี

การบริโภคตามแนวคิดของ John Maynard Keynes ซึ่งเชื่อว่าในระบบเศรษฐกิจที่ผู้บริโภคมีเสถียรภาพในการเลือกบริโภคสินค้าและบริการ เป็นการบริโภคที่ตั้งใจของครัวเรือนในงวดเวลาหนึ่งจะถูกกำหนดโดยระดับรายได้สมบูรณ์ในงวดเวลานั้น โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน การบริโภคมวลรวมกับรายได้มวลรวม หลังหักภาษีเป็นรายได้ที่สามารถนำไปใช้จ่ายใช้สอยได้จริง มีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน

ดังนั้น จึงอาจเขียนในรูปสมการ แสดงความสัมพันธ์แบบง่าย ๆ ของฟังก์ชันการบริโภคในระยะสั้นได้ดังนี้

$$C_d = a + bY_d \quad ; \quad a > 0, 0 < b < 1 \quad (1)$$

กำหนดให้

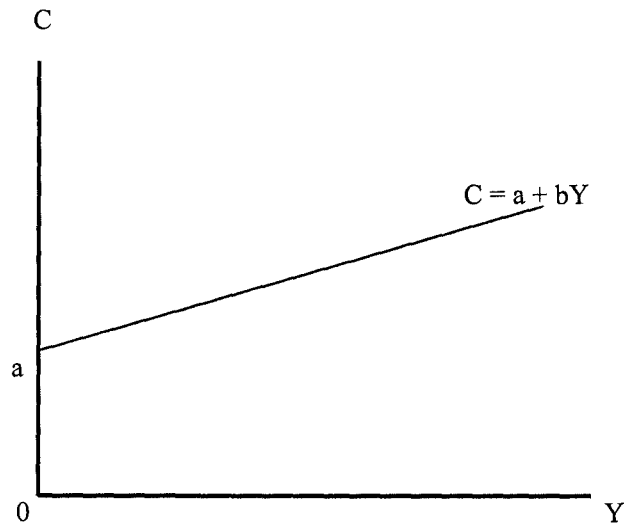
C_d คือ ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค

Y_d คือ ระดับรายได้ที่สามารถใช้จ่ายได้จริง

a คือ ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในขณะที่ยังไม่มีรายได้

(Autonomous Consumption Expenditure : แม้ว่าบุคคลจะยังไม่มียาได้ $Y = 0$ แต่เพื่อการอยู่รอดจึงต้องมีค่าใช้จ่ายระหว่างที่ยังไม่มีรายได้เกิดขึ้น

b คือ ค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภค (Marginal Propensity to Consume หรือ MPC) หรือค่า coefficient ซึ่งแสดงความชัน (slope) ของเส้นการบริโภคนั้นเอง สามารถนำสมการแสดงโดยรูปกราฟได้ดังนี้

ภาพที่ 2 การบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้สมบูรณ์ในระยะสั้น

จากสมการที่(1) นำมาหารด้วย Y ตลอด จะได้ว่า

$$C/Y = a/Y + b \quad (2)$$

ในที่นี้ C/Y คือ APC (Average Propensity to Consume : ค่าความโน้มเอียงเฉลี่ยในการบริโภค) บอกให้ทราบว่ารายได้ที่สามารถนำไปจับจ่ายใช้สอยได้จริงจะถูกจัดสรรไป เพื่อการบริโภค เท่ากับ C/Y หน่วย

อธิบายได้ว่า a เป็นมูลค่าของการบริโภคระดับต่ำสุดที่เกี่ยวข้องกับรายได้ หรือเป็นระดับของการบริโภคที่เกิดขึ้น แม้จะไม่มีรายได้ เรียก a ว่าการบริโภคอิสระ ส่วน bY นั้นเรียกว่า การบริโภคโดยจงใจ การบริโภคส่วนนี้จะมีค่าเท่าใดนั้นขึ้นอยู่กับรายได้ การออมซึ่งเป็นส่วนที่เหลือจากการบริโภคจึงขึ้นอยู่กับรายได้ปัจจุบัน เพราะเหตุที่รายได้สามารถจับจ่ายใช้สอยได้จริงของบุคคลจะถูกจัดสรรไปเพื่อใช้ในการบริโภค ส่วนที่เหลือ จะนำเก็บออม สามารถแปลงสมการการบริโภคเป็นสมการการออม โดยอาศัยคำจำกัดความที่ว่า

$$S = Y - C \quad (3)$$

ได้เป็นสมการการออม ดังนี้

$$S = -a + (1-b)Y \quad (4)$$

โดยที่

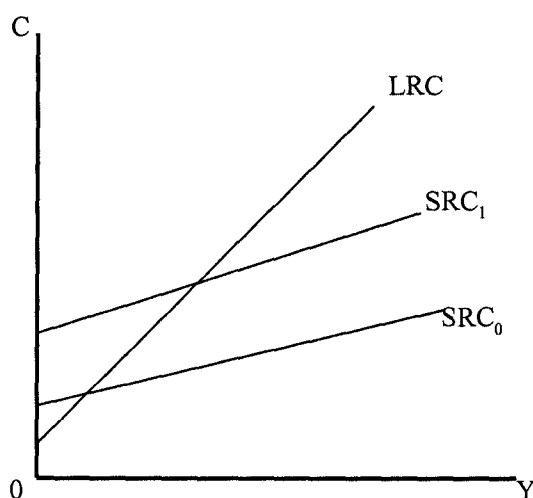
S คือ ระดับการออม

-a คือ แสดงการบริโภคเพื่อการยังชีพ

1-b คือ ค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการออม (Marginal Propensity to Save หรือ MPS) คือ อัตราส่วนของการออมที่เปลี่ยนแปลงไป

เมื่อรายได้เปลี่ยนแปลง สมการการออมซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการออมและจำนวนรายได้ที่บุคคลสามารถจับจ่ายสอยได้จริงในปัจจุบัน เพราะเหตุว่าค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายของการออม (MPS หรือ -b) เป็นบวก ดังนั้น ปริมาณการออมและจำนวนรายได้ที่สามารถจับจ่ายใช้สอยได้จริงจะมีความสัมพันธ์กันเชิงบวก กล่าวคือ เมื่อรายได้เพิ่มขึ้นจะทำให้การออมเพิ่มขึ้นด้วย

ตามทฤษฎีการบริโภคของเคนส์ นั้นถือว่าความสัมพันธ์ระหว่างการบริโภครายได้จะเป็นไปตามกฎเกณฑ์จิตวิทยาขั้นพื้นฐาน โดยค่าความโน้มเอียงการบริโภคหน่วยสุดท้าย (Marginal Propensity to Consume หรือ MPC) จะเป็นค่าบวกและมีค่าน้อยกว่า 1 เนื่องจากบุคคลทั่วไปจะเพิ่มการบริโภค เมื่อรายได้ของเขามากขึ้น แต่การบริโภคที่เพิ่มขึ้นจะน้อยกว่ารายได้ที่เพิ่มขึ้น และ MPC ในช่วงระยะสั้นจะมีค่าน้อยกว่าระยะยาว เนื่องจากในระยะสั้นการปรับตัวในการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของบุคคลต่อการเปลี่ยนแปลงรายได้นั้น จะยังทำได้ไม่สมบูรณ์ ถ้ารายได้เพิ่มการบริโภคก็อาจจะเพิ่มไม่มากนัก หรือถ้ารายได้ลดลงการบริโภคก็อาจจะลดลงไม่มากนัก เพราะผู้บริโภคคุ้นเคยกับมาตรฐานการบริโภคอยู่ระดับหนึ่ง ส่วนในระยะยาวการปรับตัวจะสามารถทำได้อย่างสมบูรณ์ สามารถแสดงด้วยภาพกราฟ ดังนี้

ภาพที่ 3 การบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้สมบูรณ์ในระยะสั้น(SRC) และระยะยาว(LRC)

1.3 ทฤษฎีการบริโภคสมัยใหม่

เมื่อพิจารณาจากทฤษฎีการออม จะเห็นว่าการออมและการบริโภคเป็นของคู่กัน ดังนั้น การออม จึงมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับทฤษฎีการบริโภค ความสัมพันธ์พื้นฐานของการบริโภค และรายได้ในรูปของรายได้ที่ใช้จ่ายได้ (Disposable Income) ถ้ากำหนดให้ตัวแปร C คือการใช้จ่ายเพื่อการบริโภค และตัวแปร YD คือรายได้ที่ใช้จ่ายได้ เราสามารถเขียนสมการฟังก์ชันของการบริโภคได้ดังนี้

$$C = \bar{C} + cYD; 1 < c < 0 \quad (1)$$

โดยที่

\bar{C} คือ การบริโภคอิสระ (autonomous consumption) หรือการบริโภคที่ไม่ขึ้นกับรายได้ นั่นคือ แม้รายได้เท่ากับศูนย์ ก็ยังจำเป็นต้องบริโภคเท่ากับ C

c คือ ความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้าย (Marginal Propensity to Consume : MPC)

ในส่วนนี้จะกล่าวถึงทฤษฎีเกี่ยวกับการบริโภคสมัยใหม่ 2 ทฤษฎี ทฤษฎีแรกคือ ทฤษฎีวงจรชีวิต (life - cycle theory) เสนอโดยศาสตราจารย์ ฟรังโก โมดิกลีอานี (Franco Modigliani) จาก MIT ซึ่งได้รับรางวัลโนเบลสาขาเศรษฐศาสตร์ปี 1985 และทฤษฎีที่สองคือ ทฤษฎีรายได้ถาวร (permanent - income theory)

1.3.1 ทฤษฎีวงจรชีวิตของการบริโภคและการออม

1) สารของทฤษฎี ฟังก์ชันการบริโภค ตามสมการที่ (1) ตั้งบนสมมติฐานว่า พฤติกรรมการบริโภคในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งขึ้นกับรายได้ในช่วงเวลานั้น โดยทฤษฎีวงจรชีวิต มีสมมติฐานว่าปัจเจก-บุคคลจะวางแผนการบริโภคและการออมในระยะยาว เพื่อจัดสรรการบริโภคของตัวเองในแนวทางที่ดีที่สุดที่จะเป็นไปได้ตลอดช่วงชีวิตของเขา และการออมเกิดจากการที่ปัจเจกบุคคลไม่บริโภคในปัจจุบันแต่จะเก็บไว้ เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการบริโภคในอนาคต ตามแนวคิดทฤษฎีนี้ โครงสร้างอายุของประชากรเป็นตัวกำหนดที่สำคัญอย่างหนึ่งของพฤติกรรมการบริโภคและการออม

ตามแนวคิดของทฤษฎีนี้ ฟังก์ชันการบริโภคจะเป็นดังนี้

$$C = aWR + cYL \quad (2)$$

โดยที่ C คือ การบริโภคในแต่ละช่วงเวลา (เช่น ช่วง 1 ปี)

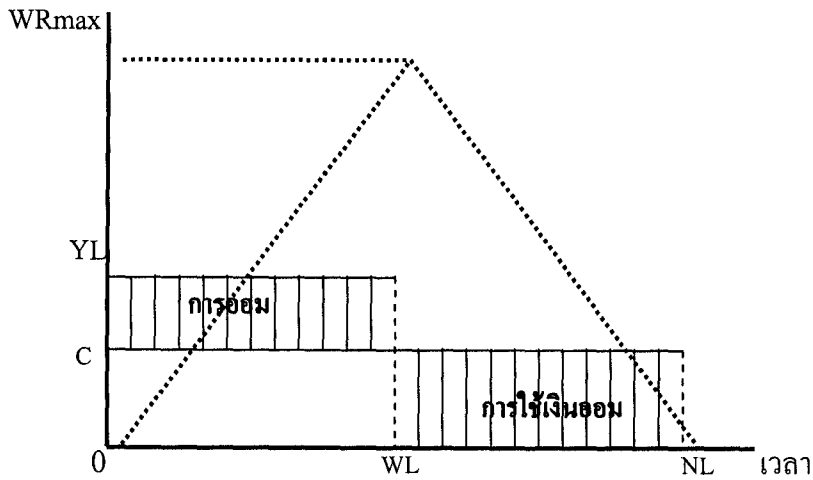
WR คือ ความมั่งคั่งที่แท้จริง (Real Wealth)

a คือ ความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้ายจากความมั่งคั่ง (MPC out of wealth)

YL คือ รายได้จากค่าจ้างแรงงาน

c คือ ความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้ายจากรายได้ค่าจ้างแรงงานของงานที่ทำปัจจุบัน (MPC out of labor income) นอกเหนือจากรายได้อื่น เช่น ค่าเช่าหรือกำไร

อะไรเป็นตัวกำหนด MPC จากความมั่งคั่ง (a) และจากรายได้ (c) และทำไมความมั่งคั่ง (wealth) จึงมีผลกระทบท่อการบริโภค พิจารณาจากภาพกราฟที่ 4

ภาพที่ 4 รายได้ การบริโภค การออมตามทฤษฎีวงจรชีวิต และการออมในช่วงอายุการทำงาน WL ปี ปัจจุบันบุคคลจะทำการออมสะสมสินทรัพย์ หลังชีวิตการทำงาน เขาจะใช้จ่ายจากการออมในช่วงเวลา $NL - WL$ ที่เหลือ การบริโภคคงที่ที่ระดับ C สินทรัพย์จะถูกใช้จนหมดเมื่อสิ้นอายุของเขา

(โปรดสังเกตแนวคิดนี้เป็นตัวแบบอย่างง่าย โดยไม่ได้คำนึงถึงการบริโภคของช่วงชีวิตก่อนการทำงาน แต่จะพิจารณาการบริโภคเริ่มตั้งแต่ปีแรกของการทำงานเป็นต้นไป ซึ่งกำหนดให้ปีที่ 1 คือปีแรกของการทำงาน) เพื่อง่ายแก่การเข้าใจ จะไม่พิจารณาถึงความไม่แน่นอนของอายุและช่วงเวลาการทำงานและสมมติว่าไม่มีการจ่ายดอกเบี้ยจากการออม และราคาสินค้านี้คงที่ ซึ่งข้อสมมตินี้จะมีผลให้เงินออมในปัจจุบัน 1 บาท เท่ากับเงินที่จะได้รับในอนาคต 1 บาท

จากข้อสมมติดังกล่าวนี้ สามารถตั้งคำถามเกี่ยวกับการตัดสินใจในการออม และการบริโภคได้ 2 ประเด็น

ประเด็นแรก คือ บุคคลผู้นี้สามารถบริโภคตลอดชีวิตได้มากน้อยเพียงใด จากช่วงเวลาการทำงานของเขาเป็นเวลา WL ปี มีรายได้ปีละ YL บาท ทำให้รายได้ตลอดช่วงชีวิตของเขาเท่ากับ $YL \times WL$ (รายได้ต่อปีคูณกับจำนวนปีทำงาน) ดังนั้น การบริโภคตลอดชีวิตของเขาจึงไม่สามารถสูงกว่ารายได้ตลอดชีวิตก่อนนี้ได้ นอกเสียจากว่าเขามีทรัพย์สินหรือมรดกมาตั้งแต่เกิด ซึ่งในกรณีนี้สมมติว่าไม่มี

ประเด็นที่สอง คือ เขาจะแบ่งการบริโภคตลอดชีวิตอย่างไร สมมติว่าเขาชอบการบริโภคแบบคงที่ โดยแบ่งการบริโภคเป็นจำนวนเท่า ๆ กัน ตลอดทุกระยะเวลา (ในที่นี้ช่วงเวลาคือช่วง 1 ปี) ผลก็คือ การบริโภคของเขาในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ จะไม่ได้พิจารณาจากรายได้ปัจจุบันเท่านั้นแต่พิจารณาจากรายได้ตลอดชีวิต

ดังนั้น จากการที่การบริโภคตลอดชีวิตเท่ากับรายได้ตลอดชีวิต สามารถเขียนความสัมพันธ์ได้ดังนี้

$$C \times NL = YL \times WL \quad (3)$$

หารสมการที่ (3) ด้วย NL ทั้ง 2 ข้าง จะได้ว่า การบริโภคใน 1 ช่วงเวลาจะเป็นสัดส่วนของรายได้จากค่าจ้างแรงงานของเขา

$$C = WL / NL \times YL \quad (4)$$

สัดส่วน WL/NL คือ สัดส่วนของช่วงชีวิตการทำงานต่ออายุทั้งชีวิต สมการที่ 4 ในแต่ละปีของการทำงานของเขา เขาจะบริโภครายได้ของเขาเพียงส่วนหนึ่ง โดยส่วนที่บริโภคเท่ากับสัดส่วนของช่วงชีวิตการทำงานต่ออายุทั้งชีวิตของเขา (ค่า WL/NL คือค่า c หรือ MPC ในสมการ (2) นั่นเอง

ตัวอย่าง สมมติคนคนหนึ่งเริ่มทำงานเมื่ออายุ 20 ปี และวางแผนที่จะทำงานจนอายุ 65 ปี และจะเสียชีวิตเมื่ออายุ 80 ปี ดังนั้นช่วงชีวิตการทำงาน (WL) เท่ากับ 45 ปี ($= 65 - 20$) และอายุตลอดชีวิตนับแต่เริ่มทำงาน (NL) เท่ากับ 60 ปี ($= 80 - 20$) รายได้ค่าจ้างแรงงานต่อปี (YL) เท่ากับ 30,000 บาท ดังนั้น

$$\begin{aligned} \text{รายได้ตลอดชีวิต} &= YL \times WL \\ &= 30,000 \times 45 = 1,350,000 \text{ บาท} \end{aligned}$$

รายได้ทั้งชีวิตเท่ากับ 1,350,000 บาท ซึ่งเกิดจากช่วงชีวิตการทำงาน และเขาต้องการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคจากรายได้นี้เท่า ๆ กัน ตลอดชีวิตของเขา ดังนั้น

$$\begin{aligned} C &= 1,350,000/60 = 22,500 = WL / NL \times YL \\ &= 45/60 \times 30,000 \\ &= 0.75 \times 30,000 \end{aligned}$$

ตามตัวอย่างนี้ 0.75 ของรายได้จะใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในแต่ละปี

2) การออมและการใช้เงินออม (*Saving and Dissaving*) ส่วนของรายได้ที่ไม่ได้ใช้จ่ายเพื่อการบริโภคจะถือเป็นการออม ดังนั้น จึงสามารถเขียนสมการการออมได้ว่าเท่ากับรายได้ที่สามารถใช้จ่ายลบด้วยการบริโภค ดังนี้

$$S = YL - C = \frac{NL - WL}{NL} \times YL \quad (5)$$

จากสมการที่ (5) อัตราการออมตลอดช่วงชีวิตการทำงานจะเท่ากับสัดส่วนของชีวิตหลังการเกษียณต่ออายุตลอดชีวิต (ซึ่งเท่ากับ $(NL - WL) / NL$)

ภาพที่ 4 แสดงแบบแผนของการบริโภค การออม และการใช้จ่ายเงินออมตลอดช่วงชีวิตของบุคคลหนึ่งเขาจะบริโภคในอัตราที่คงที่ซึ่งเท่ากับ C ทำให้การบริโภครวมเท่ากับ $C \times NL$ การบริโภคดังกล่าวใช้จ่ายมาจากส่วนของรายได้ในช่วงการทำงาน ในขณะที่ในช่วงหลังเกษียณใช้จ่ายออกมาจากส่วนหนึ่งของเงินออมที่ได้สะสมมาในช่วงการทำงาน ดังนั้นพื้นที่แรงเงา $(YL - C) \times WL$ จะเท่ากับ $C \times (NL - WL)$ หรืออีกนัยหนึ่งคือ การออมระหว่างปีที่ทำงานเท่ากับการใช้จ่ายเงินออมในช่วงหลังเกษียณ

3) *สินทรัพย์ (Assets)* ผลของการออมในช่วงการทำงาน ทำให้บุคคลเกิดการสะสมสินทรัพย์ ภาพที่ 4 แสดงให้เห็นว่าความมั่งคั่งหรือสินทรัพย์ของบุคคลจะสะสมในช่วงการทำงาน และขึ้นสู่ระดับสูงสุดเมื่อตอนเกษียณ และหลังจากนั้นสินทรัพย์จะค่อย ๆ ลดลง เพราะถูกนำออกมาใช้บริโภค

ระดับของสินทรัพย์ที่สูงสุดเขียนแทนด้วยสัญลักษณ์ WR_{max} จะเท่ากับ $C \times (NL - WL)$ ซึ่งเท่ากับการบริโภครวมตลอดช่วงหลังเกษียณ ดังนั้น

$$WR_{max} = C \times (NL - WL) \quad (6)$$

ในกรณีตัวอย่างข้างต้น เมื่อพิจารณาถึงขนาดของสินทรัพย์ที่เขาจะต้องออมไว้จาก ความจำเป็นในการบริโภคหลังเกษียณ จะเห็นว่า C เท่ากับ 22,500 บาท และ $(NL - WL)$ เท่ากับ 15 ดังนั้น เขาต้องออมไว้เท่ากับ $22,500 \times 15 = 337,500$ บาท เมื่อตอนเกษียณอายุ ซึ่งจะเท่ากับเงินออมจากช่วงอายุการทำงาน 45 ปี ซึ่งออมปีละ 7,500 บาท ดังนั้นเขาจะออมได้เท่ากับ 337,500 บาท เมื่ออายุ 65 ปี

สรุปสาระสำคัญก็คือหากผู้บริโภคไม่มีความมั่งคั่ง (Wealth) มาก่อน และมีรายได้คงที่ เขาจะออมระหว่างการทำงานและนำมาใช้บริโภคช่วงหลังชีวิตการทำงาน

4) *การบริโภคกรณีที่มีสินทรัพย์เริ่มต้น* ในกรณีที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหมดนี้ เป็นกรณีที่บุคคลไม่มีสินทรัพย์เริ่มต้น (ซึ่งอาจเกิดมาจากการสะสมเงินออม การเปลี่ยนแปลงในราคาของสินทรัพย์ เช่น หุ้น หรือการได้มรดก เป็นต้น) สมมติว่า ณ จุดเวลา T ในช่วงชีวิตของบุคคลหนึ่งเขามีทรัพย์สิน (stock of wealth) เท่ากับ WR และจะมีชีวิตการทำงานเหลืออยู่เท่ากับ $WL - T$ ปี

โดยมีรายได้ปีละ YL เขาจะมีชีวิตอยู่นับแต่จุดเวลา T อีกทั้งสิ้น $NL - T$ ปี โดยใช้แนวคิดเดียวกันกับ ภาพที่ 4 จะพิจารณาการบริโภคตลอดชีวิตของเขา เพียงแต่ปรับเวลา 0 เป็น T ซึ่งเขามีความมั่งคั่ง ณ เวลานั้นเท่ากับ WR

การบริโภคตลอดช่วงชีวิตของเขาจะเท่ากับ

$$C \times (NL - T) = WR + (WL - T) \times YL \quad (7)$$

จะเห็นว่า WR และรายได้ตลอดช่วงชีวิตของเขาจะเป็นแหล่งเงินสำหรับใช้จ่ายเพื่อการบริโภคตลอดช่วงชีวิตของเขา ดังนั้น สามารถเขียนสมการการบริโภคในแต่ละช่วงเวลาได้ดังนี้

$$C = aWR + cYL \quad (8)$$

$$\begin{aligned} \text{โดย } a &= 1/(NL - T) \\ c &= (WL - T)/(NL - T) \\ \text{และ } WL &> T \end{aligned}$$

โดยสรุปแล้ว ทฤษฎีวงจรชีวิตของการบริโภคและการออม เชื่อว่าการบริโภคของบุคคลในขณะใดขณะหนึ่ง ไม่ได้ขึ้นกับเฉพาะรายได้ในขณะนั้นเท่านั้น แต่ขึ้นกับรายได้ตลอดช่วงชีวิตของเขา โดยเขาพยายามแบ่งการบริโภคในแต่ละช่วงเวลาให้เท่า ๆ กัน ทั้งนี้หากถ้าบุคคลนั้นมีสินทรัพย์เริ่มต้น ทั้งสินทรัพย์เริ่มต้นและรายได้ตลอดชีวิตจะเป็นแหล่งเงินสำหรับการบริโภค และถ้าหากช่วงเวลาของการทำงานยาวนาน เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาหลังเกษียณ เขาก็จะบริโภคเพิ่มขึ้น เนื่องจากรายได้ตลอดชีวิตของเขาจะเพิ่มขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาของการใช้เงินออมเพื่อการบริโภคหลังเกษียณ

1.3.2 ทฤษฎีรายได้ถาวรของการบริโภค

1) *สาระของทฤษฎี* มิลตัน ฟรีดแมน (Milton Friedman) เป็นผู้เสนอทฤษฎีรายได้ถาวรของการบริโภคในปี ค.ศ. 1957 สาระสำคัญของทฤษฎีคล้ายคลึงกับทฤษฎีวงจรชีวิตที่ว่า การบริโภคไม่ได้ขึ้นอยู่กับรายได้ปัจจุบันเท่านั้น แต่ขึ้นกับประมาณการของรายได้ในระยะยาว สมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการบริโภคและรายได้ถาวร มีรูปแบบดังนี้

$$C = cYP \quad (9)$$

โดยที่ YP คือ รายได้ถาวรที่ใช้จ่ายได้

รายได้ถาวรพิจารณาได้จากทั้งรายได้และความมั่งคั่งในปัจจุบัน และที่จะมีในอนาคต เพื่อนำมาใช้ในการบริโภคอย่างสม่ำเสมอของบุคคลในระดับที่เขาสามารถดำรงอยู่ได้ตลอดชีวิต ในกรณีที่รายได้ในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไป ต้องพิจารณาว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงชั่วคราวหรือถาวร ทั้งนี้ เพราะทฤษฎีนี้เชื่อว่ารายได้ชั่วคราวจะไม่มีอิทธิพลต่อแบบแผนการบริโภคของบุคคล

ในกรณีที่รายได้มีการเปลี่ยนแปลงไป และอยากทราบว่าจะมีผลต่อรายได้ถาวรอย่างไร สามารถแสดงเป็นสูตรของรายได้ถาวรแบบง่าย ๆ โดยกำหนดให้รายได้ถาวรเท่ากับรายได้ปีที่แล้วบวกกับส่วนหนึ่งการเพิ่มขึ้นของรายได้จากปีที่แล้วมาเป็นปัจจุบัน โดยเขียนเป็นสูตรได้ดังนี้

$$\begin{aligned} YP &= Y_{-1} + \theta(Y - Y_{-1}); 0, \theta < 1 \\ &= \theta Y + (1 - \theta)Y_{-1} \end{aligned} \quad (10)$$

โดยที่ Y_{-1} คือ รายได้ปีก่อน
 Y คือ รายได้ปีปัจจุบัน
 θ คือ สัดส่วนที่มีค่า ระหว่าง 0 และ 1

บรรทัดที่สองของสมการ (8) แสดงว่ารายได้ถาวรเท่ากับค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนัก (weighted average) ของรายได้ปีปัจจุบัน และรายได้ปีก่อน

อย่างไรก็ตาม การประมาณการรายได้ถาวรที่ใช้เพียงแต่รายได้ปัจจุบัน และรายได้ปีที่แล้ว เป็นวิธีที่ค่อนข้างจะพื้นฐานเกินไป ฟรีดแมนจึงได้ทำการประมาณการโดยใช้ข้อมูลรายได้อ่อนหลังหลาย ๆ ปี ร่วมกับรายได้ปัจจุบันแต่ให้น้ำหนักความสำคัญกับรายได้ปัจจุบันมากกว่า

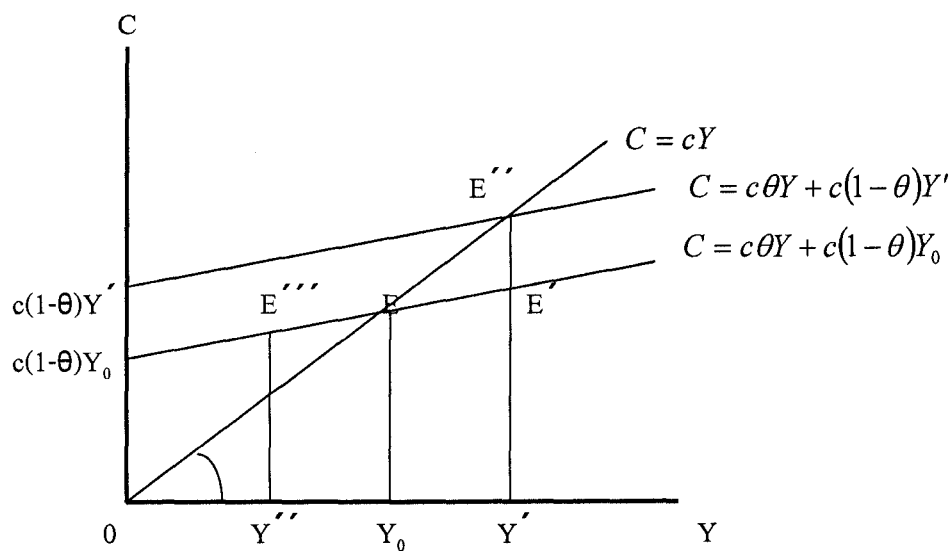
2) รายได้ถาวรและพลวัตของการบริโภค (*Permanent Income and the Dynamics of Consumption*) จากสมการ (7) และ (8) สามารถเขียนสมการการบริโภคใหม่ ดังนี้

$$\begin{aligned} C &= cYP \\ &= c\theta + c(1 - \theta)Y_{-1} \end{aligned} \quad (11)$$

จะเห็น MPC ของรายได้ปัจจุบัน จะเท่ากับ $c\theta$ ซึ่งน้อยกว่า ความโน้มเอียงเฉลี่ยในการบริโภค (APC) ระยะยาวซึ่งเท่ากับ c นั่นคือ ทฤษฎีรายได้ถาวรชี้ให้เห็นว่า MPC ระยะสั้น (short-run MPC) แตกต่างจาก MPC ระยะยาว (long-run MPC) ที่มีค่าเท่ากับ APC เหตุผลที่ MPC ระยะสั้นมีค่าต่ำ เนื่องจากว่าเมื่อรายได้ปัจจุบันเพิ่มขึ้น บุคคลจะยังไม่อาจแน่ใจได้ว่า รายได้ที่เพิ่มนั้น

เป็นการเพิ่มแบบถาวร ดังนั้น การใช้จ่ายเพื่อการบริโภคจึงเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย แต่ถ้าการเพิ่มขึ้นของรายได้เป็นแบบถาวร กรณีนี้ผู้บริโภคจะมีการปรับการบริโภคปีหน้าขึ้นตามระดับรายได้ที่เพิ่มขึ้น

จากภาพที่ 5 แสดงให้เห็นพลวัตของการบริโภคตามแนวคิดทฤษฎีรายได้ถาวร ตามภาพแสดงให้เห็นฟังก์ชันการบริโภคในระยะยาวเป็นเส้นตรงผ่านจุดกำเนิด โดยมีความชัน (slope) เท่ากับ c ซึ่งก็คือค่าคงที่ของ APC และ MPC จากรายได้ถาวร ส่วนเส้นฟังก์ชันการบริโภคที่มีความชันน้อยกว่า คือ $c(1-\theta)Y_0$ ณ จุดเริ่มต้นของการพิจารณานี้สมมติว่าอยู่ในภาวะดุลยภาพระยะยาว โดยมีรายได้ถาวรและที่เกิดขึ้นจริง เท่ากับ Y_0 ดังนั้นการบริโภคในระยะยาวก็จะเท่ากับ cY_0 จุดของการบริโภคนี้คือจุดตัด E ที่อยู่บนทั้งเส้นการบริโภคระยะยาวและระยะสั้น สมมติต่อไปว่ารายได้เพิ่มขึ้นเป็นระดับ Y' การพิจารณาในระยะสั้น ซึ่งหมายถึงในช่วงของรายได้ปัจจุบัน นั่นคือพิจารณาบนเส้นการบริโภค $C = c(1-\theta)Y_0$ ผู้บริโภคจะปรับประมาณการรายได้ถาวรเพิ่มขึ้น θ เท่ากับรายได้ส่วนที่เพิ่มขึ้นและจะปรับการบริโภคเพิ่มขึ้นในสัดส่วน c ของส่วนที่เพิ่มขึ้นของรายได้ถาวรนี้ ดังนั้น การบริโภคจะเลื่อนไปตามเส้นการบริโภคระยะสั้นไปที่จุด E'

ภาพที่ 5 ผลกระทบของการเพิ่มขึ้นในรายได้ถาวรต่อการบริโภค

สังเกตว่าในระยะสั้นสัดส่วนการบริโภคต่อรายได้จะลดลง หากเคลื่อนจากจุด E ไปยัง E' ต่อไปลองพิจารณาล่วงหน้าไปอีก 1 ช่วงเวลา และสมมติว่าการเพิ่มขึ้นของรายได้นี้เป็นการเพิ่มแบบถาวร ซึ่งจะทำให้รายได้ช่วงต่อไปจะยังคงเท่ากับ Y' ในกรณีนี้ เส้นการบริโภคระยะสั้นจะขยับ (shift) ขึ้น เนื่องจากการประมาณการรายได้ถาวรไปปรับขึ้นเป็น Y' ดังนั้นผู้บริโภคก็ต้องการที่จะปรับเพิ่มการบริโภคเป็นสัดส่วน c ของรายได้ทั้งที่ปรับการคำนวณใหม่ ที่เพิ่มขึ้นเป็น Y' ทำให้

การบริโภคใหม่อยู่ ณ จุด E'' ซึ่งจะทำให้สัดส่วนของการบริโภคต่อรายได้กลับเข้าไปสู่ระดับระยะยาวเช่นเดิม

โดยนัยของทฤษฎีรายได้ถาวรนั้น หากผู้บริโภคมีรายได้ที่ไม่ค่อยมั่นคง จะมีค่า θ ต่ำ ในขณะที่ผู้ที่มีรายได้ที่มั่นคงกว่าจะมีค่า θ สูงกว่า ตามสมการที่ 9 หมายความว่า MPC ระยะสั้นของผู้ที่มีรายได้ที่ผันแปรมาก ๆ จะต่ำเนื่องจาก MPC ระยะสั้นเท่ากับ $c\theta$ ฟรีดแมน (Friedman) กล่าวว่าข้อกล่าวอ้างนี้มีข้อเท็จจริงสนับสนุน เช่น ชาวนามีรายได้ที่ผันผวนสูงและมี MPC ของรายได้ปัจจุบันต่ำ

3) ความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีวงจรชีวิตและทฤษฎีรายได้ถาวร ทั้ง 2 ทฤษฎีต่างชี้ว่า การบริโภคมีความสัมพันธ์กับตัวชี้วัดรายได้ในระยะยาว โดยทฤษฎีวงจรชีวิตให้ความสำคัญกับแรงจูงใจในการบริโภคมากกว่าทฤษฎีรายได้ถาวร และทฤษฎีวงจรชีวิตยังได้รวมเอาความมั่งคั่งเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการบริโภค เช่นเดียวกับรายได้ ส่วนทฤษฎีรายได้ถาวรให้ความสำคัญกับวิธีการที่ผู้บริโภคใช้ในการคาดการณ์รายได้ในอนาคตมากกว่าทฤษฎีวงจรชีวิต

ทฤษฎีสมัยใหม่เกี่ยวกับฟังก์ชันการบริโภค จึงได้ผสมแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีทั้งสองเข้าด้วยกัน โดยผสมแนวคิดที่ให้ความสำคัญต่อการคาดการณ์ของวิธีการรายได้ถาวรกับแนวคิดที่ให้ความสำคัญต่อความมั่งคั่ง และลักษณะวงจรชีวิตการทำงานและการบริโภคของวิธีการวงจรชีวิต โดยฟังก์ชันการบริโภคสมัยใหม่ เขียนได้ดังนี้

$$C = aWR + b\theta YD + b(1-\theta)YD_1 \quad (12)$$

โดยที่ YD ในสมการ (10) คือรายได้จากการจ้างงานที่สามารถใช้จ่ายได้

1.4 ทฤษฎีความต้องการถือเงินของเคนส์เขียน

1.4.1 ทฤษฎีความต้องการถือเงินของเคนส์แบบดั้งเดิม

ทฤษฎีความต้องการถือเงินในทัศนะของเคนส์ หรือที่เรียกว่า ทฤษฎีความพอใจในสภาพคล่อง (Liquidity Preference Theory) มีความขัดแย้งกับแนวคิดของสำนักคลาสสิกที่เชื่อว่าอัตราการหมุนเวียนของเงินมีค่าคงที่ โดยเคนส์เชื่อว่าอัตราการหมุนเวียนของเงินมีค่าไม่คงที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ย ซึ่งเคนส์ได้เน้นถึงบทบาทและความสำคัญของอัตราดอกเบี้ย รวมทั้งสาเหตุในการถือเงินของประชาชนว่า มาจากแรงจูงใจ (Motives) ในการถือเงินที่นับว่าอยู่เบื้องหลังทฤษฎีความต้องการถือเงิน โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 3

ประเภทด้วยกันคือ ความต้องการถือเงินเพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ ความต้องการถือเงินเพื่อไว้ใช้ยามฉุกเฉิน และความต้องการถือเงินเพื่อเก็งกำไร

1) ความต้องการถือเงินเพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ

(Transactions Motives) เงินในฐานะสื่อกลางการแลกเปลี่ยน สามารถนำมาจับจ่ายใช้สอยในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการในชีวิตประจำวันได้ องค์ประกอบของความต้องการถือเงินประเภทนี้ ถูกกำหนดโดยระดับการทำธุรกรรมแลกเปลี่ยนของประชาชน ซึ่งขึ้นอยู่กับระดับรายได้ เช่นเดียวกับแนวคิดของสำนักคลาสสิก เมื่อรายได้ของประชาชนเพิ่มสูงขึ้น ความต้องการบริโภคสินค้าและบริการก็เพิ่มขึ้น ดังนั้นความต้องการถือเงินเพื่อจับจ่ายใช้สอยหรือเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนจึงเพิ่มขึ้นด้วย

2) ความต้องการถือเงินเพื่อใช้ในยามฉุกเฉิน (Precautionary Motives)

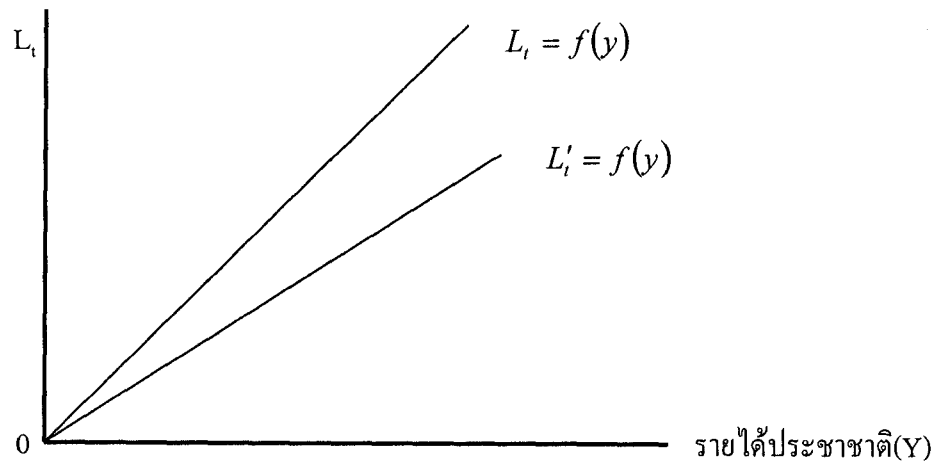
ประชาชนมักถือเงินไว้เพื่อเหตุการณ์ที่ไม่ได้คาดคิดล่วงหน้า เช่น การซื้อสินค้าหรือบริการที่ลดราคา การที่ต้องจ่ายเงินยามเจ็บไข้ได้ป่วย เกิดอุบัติเหตุ หรือว่างงาน ซึ่งเช่นเดียวกับความต้องการถือเงินไว้จับจ่ายใช้สอย หากรายได้ของประชาชนเพิ่มขึ้นหรือมีรายได้สูง ความต้องการถือเงินไว้ใช้ยามฉุกเฉินย่อมมีมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อยหรือต่ำกว่า

จะเห็นได้ว่า อุปสงค์ของเงินหรือความต้องการถือเงิน เพื่อการแลกเปลี่ยนและเพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉิน ขึ้นอยู่กับระดับรายได้ของประชาชนเป็นหลัก และมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ดังนั้น หากสมมติให้ L_1 แทนความต้องการถือเงินตามวัตถุประสงค์ทั้งสองประการดังกล่าว จะสามารถแสดงความสัมพันธ์กับระดับของรายได้ในรูปสมการดังนี้

$$L_1 = f(Y); dL/dY > 0 \quad (1)$$

สมการที่ (1) แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างระดับรายได้และความต้องการถือเงินเพื่อการซื้อขายแลกเปลี่ยนและใช้จ่ายยามฉุกเฉิน (L_1) และรายได้ประชาชาติ (Y) ในรูปสมการทั่วไป ซึ่งหากรายได้เพิ่มขึ้น ความต้องการถือเงินเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าวจะเพิ่มขึ้นด้วย ($dL_1/dY > 0$)

อย่างไรก็ตาม ค่าของ dL_1/dY จะไม่คงที่ ขึ้นอยู่กับการเปลี่ยนแปลงของระบบสถาบันการเงินหรือโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจที่อาจเปลี่ยนแปลงได้ เช่นการเปลี่ยนแปลงระบบการจ่ายเงินเดือนจากหนึ่งครั้งต่อเดือนเป็นสองครั้งต่อเดือน อาจมีผลทำให้พฤติกรรมการจับจ่ายใช้สอยของประชาชนเปลี่ยนแปลงโดยมีความต้องการถือเงินเพื่อจับจ่ายใช้สอยลดลงจาก L_1 เป็น L_1' ดังแสดงในภาพที่ 6 เนื่องจากความรู้สึกว่าตนได้รับค่าจ้างหรือเงินเดือนเป็นจำนวนน้อยลงในแต่ละครั้ง

ภาพที่ 6 ความต้องการถือเงินเพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนและเพื่อไว้รักษามูลค่าเงิน

3) ความต้องการถือเงินเพื่อเก็งกำไร (Speculative Motives)

เงินในฐานะแหล่งสะสมความมั่งคั่ง เกี่ยวข้องกับอัตราดอกเบี้ย เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยถือเป็นค่าเสียโอกาสในการถือเงิน จากการนำเงินนั้นไปเปลี่ยนเป็นสินทรัพย์อื่นที่ได้รับผลตอบแทนหรือฝากธนาคาร ดังนั้นอัตราดอกเบี้ยและความต้องการถือเงินเพื่อเก็งกำไรนี้ จึงมีความสัมพันธ์กันในทิศทางตรงกันข้าม เมื่ออัตราดอกเบี้ยสูงขึ้น ปริมาณเงินที่ประชาชนต้องการถือจะลดลง

อย่างไรก็ตาม สินทรัพย์ที่เกี่ยวข้องกับการสะสมความมั่งคั่งคือ เงินและพันธบัตร (Money and Bonds) ประชาชนจะต้องการถือเงินเมื่อเขาคาดว่าผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับการถือพันธบัตร อาจเป็นไปได้ว่า การถือพันธบัตรจะให้ผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับที่มากกว่าการถือเงิน เนื่องจากผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากเงินนั้นมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (No Interest Return) ส่วนผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากการถือพันธบัตร ขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ย และอัตราที่คาดว่าจะได้รับจากกำไรส่วนทุนหรือผลได้จากทุน (Capital Gains) ซึ่งอัตราดอกเบี้ยและราคาหลักทรัพย์หรือพันธบัตร (Price of Bonds) นั้น มีความสัมพันธ์กันในทิศทางตรงกันข้าม หากคาดว่าอัตราดอกเบี้ยในอนาคตจะสูงขึ้น ราคาของหลักทรัพย์จะลดลงเกิดการขาดทุนกำไร (Capital Loss) ขึ้น ซึ่งหากการขาดทุนนั้นมากกว่าอัตราดอกเบี้ยที่จะต้องจ่าย ผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากหลักทรัพย์ย่อมติดลบ ประชาชนก็จะหันไปถือเงินสดแทนการถือหลักทรัพย์ เพื่อสะสมความมั่งคั่งของตน ความต้องการถือเงินก็จะสูง

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า ความต้องการถือเงินเพื่อเก็งกำไรและอัตราดอกเบี้ยมีความสัมพันธ์กันในทิศทางตรงกันข้าม เมื่ออัตราดอกเบี้ยเพิ่มสูงขึ้น ปริมาณเงินที่แท้จริง (Quantity of Money in Real Terms) ที่ประชาชนต้องการถือจะลดลง โดยความต้องการถือเงินทั้ง

3 ประเภท จะเป็นความต้องการถือเงินที่แท้จริง สามารถแสดงในรูปสมการแสดงความสัมพันธ์ได้ คือ

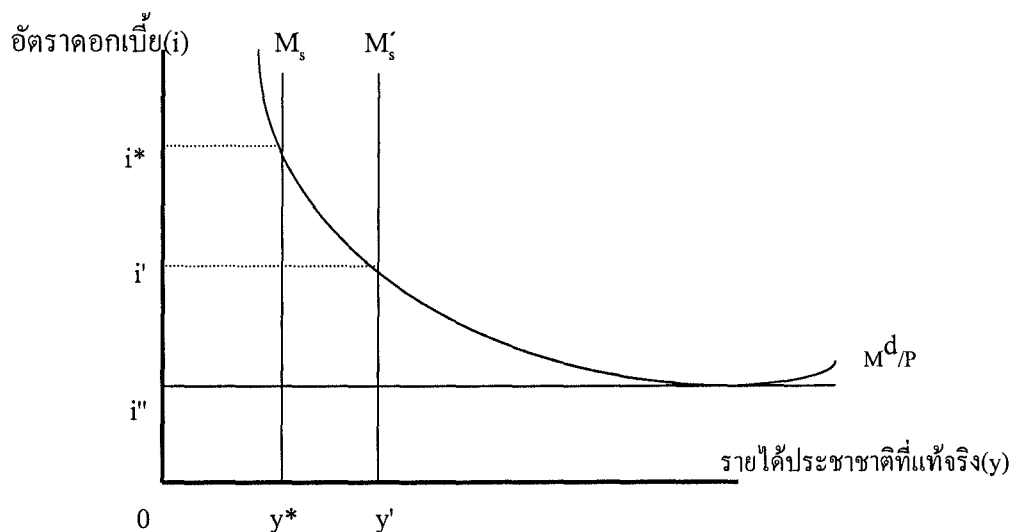
$$\frac{M^d}{P} = \frac{f(y,i)}{+-}; \frac{d(M^d/P)}{dy} > 0 \quad \text{และ} \quad \frac{d(M^d/P)}{di} < 0 \quad (2)$$

โดยที่

y = รายได้ที่แท้จริง

i = อัตราดอกเบี้ย

ในสมการที่ (2) จะเห็นได้ว่า ความต้องการถือเงินที่แท้จริงขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ย และ รายได้ที่แท้จริง โดยที่ความต้องการถือเงินมีความสัมพันธ์ในทางบวกหรือทิศทางเดียวกับรายได้ที่แท้จริง (Real Income) หรือผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริง (Real GDP) และ มีความสัมพันธ์ในทางลบกับอัตราดอกเบี้ย ดังแสดงในภาพที่ 7 ซึ่งขัดแย้งกับแนวคิดของฟิชเชอร์ ที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับอัตราดอกเบี้ยและผลกระทบที่อาจมีต่อความต้องการถือเงิน

ภาพที่ 7 อุปสงค์ของเงิน และอุปทานของเงิน

ในทัศนะของเคนส์ อุปสงค์ของเงินและอุปทานของเงินที่ถูกกำหนดมาจากธนาคารกลางนั้น จะเป็นตัวกำหนดอัตราดอกเบี้ย ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงของอุปทานของเงิน จะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของกิจกรรมที่เกิดขึ้นในระบบเศรษฐกิจ เช่น สมมติให้ธนาคารกลางเพิ่มปริมาณเงินจาก M_s เป็น M'_s ดังแสดงในภาพที่ 7 ณ ระดับอัตราดอกเบี้ยเดิมที่ i^* ปริมาณเงินในระบบ

เศรษฐกิจจะมีเงินมากกว่าที่ประชาชนต้องการถือ ดังนั้นประชาชนจะนำเงินส่วนนี้ไปในการซื้อหลักทรัพย์หรือพันธบัตร ทำให้อุปสงค์ของพันธบัตรเพิ่มขึ้น ราคาพันธบัตรเพิ่มขึ้น อัตราผลตอบแทนที่จะได้รับจากพันธบัตรที่ลดลง และมีผลต่อแรงจูงใจที่ทำให้ประชาชนเต็มใจที่จะถือทรัพย์สินในรูปของเงินที่มีการสร้างใหม่นี้เพิ่มมากขึ้น เกิดการเปลี่ยนแปลงของปริมาณอุปสงค์หรือปริมาณความต้องการถือเงิน ทำให้อัตราดอกเบี้ยลดต่ำลงจนถึงระดับ i' ซึ่งเป็นระดับดุลยภาพใหม่ที่อุปสงค์ของเงินเท่ากับอุปทานของเงิน

นอกจากนี้ ในการพิจารณาเกี่ยวกับอัตราการหมุนเวียนของเงิน จะเห็นได้ว่าอัตราการหมุนเวียนของเงิน (V) มีค่าไม่คงที่ โดยจะเปลี่ยนแปลงไปตามการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย ตัวอย่างเช่น การลดลงของอัตราดอกเบี้ย จะมีผลต่อการกระตุ้นให้เกิดการใช้จ่ายรวมในระบบเศรษฐกิจ (การลงทุนเพิ่มขึ้น) ซึ่งจะมีผลต่อการลดลงของอัตราการหมุนเวียนของเงิน โดยขั้นตอนที่มาของการเปลี่ยนแปลงในอัตราการหมุนเวียนของเงิน สามารถแสดงได้ดังนี้

$$M^d / P = 1 / f(i, Y) \quad (3)$$

หากกำหนดให้ ($M^d = M$) และ คูณ y เข้าทั้งสองข้างของสมการจะได้

$$V = PY / M = y / f(i, y) \quad (4)$$

ในสมการที่ (4) หากสมมติให้อัตราดอกเบี้ยเพิ่มสูงขึ้น การเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยจะทำให้ประชาชนมีความต้องการที่ถือเงินต่ำ ณ ระดับรายได้ที่กำหนดไว้ระดับหนึ่ง ดังนั้น อัตราการหมุนเวียนของเงิน (V) หรือ Rate of Turnover of Money จะมีค่าสูง

อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่อัตราดอกเบี้ยอยู่ในระดับที่ต่ำมาก (i'' ในภาพที่ 7) ระบบเศรษฐกิจอยู่ในภาวะที่ประสบปัญหาเป็นอย่างมาก การเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินไม่ว่าจะเป็นเท่าใดในช่วงของอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำมากนี้ จะไม่มีผลต่อการนำเงินไปลงทุนซื้อหลักทรัพย์อื่นที่ไม่ใช่เงิน ประชาชนจะถือเงินสดไว้ เนื่องจากประชาชนเชื่อว่าอัตราผลตอบแทนของพันธบัตรจะเพิ่มขึ้น และราคาของพันธบัตรจะลดลงในอนาคต การลงทุนซื้อขายแลกเปลี่ยนในตลาดพันธบัตรจะไม่เกิดขึ้น อัตราผลตอบแทนจะไม่เปลี่ยนแปลง และอัตราดอกเบี้ยก็ไม่สามารถที่จะลดลงได้อีก การใช้นโยบายการเงินหรือการเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินในระบบ จึงไม่มีผลต่อการใช้จ่ายหรืออุปสงค์รวมในประเทศ เรียกภาวะของระบบเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นนี้ว่า ภาวะกับดักสภาพคล่อง (Liquidity Trap) นั่นคือการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงิน ไม่มีผลกระทบต่ออัตราดอกเบี้ย แต่การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยแม้แต่เพียงเล็กน้อย จะมีผลกระทบต่ออุปสงค์ของเงินเป็นอย่างมาก

การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยมีผลอย่างมาก ต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตรา
การหมุนเวียนของเงิน ซึ่งนักเศรษฐศาสตร์สำนักเคนส์เชื่อว่าความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณเงินและ
ปัจจัยต่าง ๆ ในทางเศรษฐกิจมีความผันผวน และเปลี่ยนแปลงไปตามเวลา ทฤษฎีความพอใจ
ในสภาพคล่องจึงเป็นทฤษฎีอุปสงค์ของเงินที่แสดงให้เห็นว่า อัตราการหมุนเวียนของเงินก็สามารถ
เปลี่ยนแปลงได้ด้วยเช่นกัน ซึ่งมีผลต่อประสิทธิภาพของนโยบายการเงิน ที่แม้ว่าจะอยู่ในช่วงที่
เศรษฐกิจอยู่ในภาวะปกติก็ตาม การควบคุมปริมาณเงินโดยใช้นโยบายการเงินแต่เพียงอย่างเดียว
จึงไม่สามารถที่จะรักษาเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจได้ นักเศรษฐศาสตร์สำนักเคนส์จึงได้เน้น
ถึงแนวคิดในการดำเนินร่วมกันทั้งนโยบายการเงินและนโยบายการคลังเพื่อให้การดำเนินเศรษฐกิจ
เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.4.2 ความต้องการถือเงินตามแนวคิดของ Baumol และ Tobin

แบบจำลองของ Baumol และ Tobin ที่เกี่ยวกับอุปสงค์ของเงิน (Baumol-Tobin Model of
Money Demand) เป็นการแสดงให้เห็นว่า การถือเงินนั้น ก่อให้เกิดความสะดวกในการจับจ่ายใช้
สอย เนื่องจากไม่จำเป็นที่จะต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการทำธุรกรรม (Transaction Costs)
สำหรับการแปลงสินทรัพย์ทางการเงินให้เป็นเงินสด ยกตัวอย่างเช่น การที่บุคคลต้องเดินทางไปยัง
ธนาคารเพื่อถอนเงินสดทุกครั้งที่ต้องการซื้อสินค้าหรือบริการ ต้นทุนในการถือเงินเพื่อความสะดวก
ในการซื้อขายนี้ เป็นดอกเบี้ยที่เสียโอกาสไป (Foregone Interest) จากการถือสินทรัพย์ประเภทอื่น
ที่ก่อให้เกิดรายได้ หรือจากการขาดรายได้ในการทำงานเนื่องจากเวลาที่เสียไป ดังนั้น เมื่ออัตรา
ดอกเบี้ยเพิ่มสูงขึ้น ต้นทุนในการถือเงินหรือค่าเสียโอกาสดังกล่าวก็จะเพิ่มขึ้นด้วย อุปสงค์ของเงิน
หรือความต้องการถือเงินก็จะลดน้อยลง

เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์สำนักเคนส์ สามารถเขียนสมการ
อุปสงค์ของเงินในรูปสมการทั่วไปดังนี้

$$M^d = L(Y, i) \quad (5)$$

โดยที่ $\frac{dL}{dY} > 0$ และ $\frac{dL}{di} < 0$

จากสมการที่ (5) แสดงความสัมพันธ์ที่ทำให้ข้อสรุปเช่นเดียวกับทฤษฎีความพอใจ
ในสภาพคล่องของเคนส์ แสดงให้เห็นว่าอุปสงค์ของเงินหรือความต้องการถือเงิน นอกจากขึ้นอยู่กับ
ระดับรายได้แล้ว ยังขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ยอีกด้วย โดยอุปสงค์ของเงินและรายได้จะมีความสัมพันธ์

กันในทางบวก แต่อุปสงค์ของเงินและอัตราดอกเบี้ยจะมีความสัมพันธ์กันในทางลบ นอกจากนี้ อุปสงค์ของเงินยังขึ้นอยู่กับต้นทุนในการเดินทางไปยังธนาคารอีกด้วย หากการเดินทางไปธนาคาร มีปัญหาหรือไม่สะดวกแล้ว การเดินทางเพื่อไปทำธุรกรรมทางการเงินก็น้อยลง ประชาชนก็จะถือเงินมากขึ้น

ในแนวคิดของ Baumol และ Tobin แรงจูงใจในการถือเงินทั้งสามประเภทต่างก็มีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามกับอัตราดอกเบี้ย เช่น ในกรณีที่ระดับอัตราดอกเบี้ยสูงพอที่จะทำให้ประชาชนลดการถือเงินเพื่อจับจ่ายใช้สอยลง ประชาชนจะหันไปลงทุนในสินทรัพย์อื่นที่ก่อให้เกิดรายได้หรือให้ผลตอบแทนมากขึ้นแทน เช่น การซื้อพันธบัตร ดังนั้น เมื่ออุปสงค์ของเงินขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ย ซึ่งมีผลกระทบต่ออัตราการหมุนเวียนของเงิน (V) การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยจะมีอิทธิพลต่อความผันผวน หรือเปลี่ยนแปลงของรอบการหมุนของเงินในระบบเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก เมื่ออัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น ปริมาณการถือเงินเพื่อจับจ่ายใช้สอยจะลดลง ซึ่งหมายถึงการเพิ่มขึ้นของอัตราการหมุนเวียนของเงินในระบบ ความผันผวนที่เกิดขึ้นได้ในระบบเศรษฐกิจเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของรอบการหมุนของเงินนี้ ทำให้การใช้นโยบายการเงินที่จะมีผลต่อการควบคุมปริมาณเงินให้เป็นไปตามต้องการแต่เพียงอย่างเดียว ไม่เพียงพอที่จะรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจได้ ทำให้ได้ข้อสรุปของนักเศรษฐศาสตร์สำนักเคนส์ที่เชื่อว่า การดำเนินเศรษฐกิจให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพได้นั้น ต้องอาศัยการดำเนินนโยบายร่วมกันทั้งนโยบายการเงินและนโยบายการคลัง

1.5 ทฤษฎีอุปสงค์ของเงินตามแนวคิดของสำนักการเงินนิยม หรือ ทฤษฎีอุปสงค์ของเงินตามแนวคิดของฟริดแมน

ในความคิดมิลตัน ฟริดแมน(Milton Friedman) อุปสงค์ของเงินขึ้นอยู่กับอิทธิพลของปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอุปสงค์ของสินทรัพย์อื่นที่นอกเหนือไปจากเงิน โดยอาศัยหลักในการวิเคราะห์จากทฤษฎีการเลือกลงทุนในหลักทรัพย์ (Theory of Portfolio Choice to Money) เนื่องจากเงินตรานั้นถือเป็นส่วนหนึ่งของทรัพย์สินหรือความมั่งคั่ง โดยที่สินทรัพย์อื่นดังได้กล่าวถึงประกอบด้วย พันธบัตร (Bonds) ทุนเรือนหุ้น (Equity) หรือหุ้นสามัญ(Comma Stocks) และสินค้าที่จับต้องได้ (Physical Goods) กล่าวคือ อุปสงค์ของเงินขึ้นอยู่กับทรัพยากรหรือความมั่งคั่งที่บุคคลมีอยู่ รวมทั้งผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากสินทรัพย์อื่นเมื่อเทียบกับผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากเงิน โดยรายได้ถาวร (Permanent Income) เป็นปัจจัยหลักที่เป็นตัวกำหนดอุปสงค์ของเงิน หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นปัจจัยที่อธิบายถึงพฤติกรรมที่เกี่ยวกับทรัพยากรของบุคคล ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับรายได้ถาวรนี้ถือได้ว่าแตกต่างไปจากแนวคิดของเคนส์ และเป็นตัวแปรที่สามารถอธิบายพฤติกรรมการถือเงินได้ดีกว่ารายได้ปกติ เนื่องจากรายได้เฉลี่ยถาวรเป็นรายได้เฉลี่ยในระยะยาว

จึงมีความแน่นอนกว่ารายได้ปกติในปัจจุบัน (Current Income) ซึ่งถือได้ว่าเป็นการจัดความผันผวนที่อาจเกิดขึ้นในระยะสั้นออกไป

สมการอุปสงค์ของเงินตามแนวคิดของฟริตแมน สามารถแสดงได้ดังนี้

$$M^d / P = f(Y_p, r_b - r_m, r_\theta - r_m, \pi_e - r_m) \quad (1)$$

โดยที่

M^d / P	หมายถึง	อุปสงค์ของเงินที่แท้จริง
Y_p	หมายถึง	รายได้ถาวรหรือรายได้เฉลี่ยที่คาดว่าจะได้รับในระยะยาว (Expected Long-Run Average of Current and Future Income)
r_b	หมายถึง	อัตราผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากพันธบัตร (Expected Return on Bonds)
r_m	หมายถึง	อัตราผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากเงิน
r_n	หมายถึง	อัตราผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากหุ้นสามัญ (Expected Return on Common Stocks)
π_e	หมายถึง	อัตราเงินเฟ้อที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

และ

$$\frac{\partial M^d / P}{\partial r_p} > 0$$

$$\frac{\partial M^d / P}{\partial r_b} < 0$$

$$\frac{\partial M^d / P}{\partial r_m} > 0$$

$$\frac{\partial M^d / P}{\partial r_e} < 0$$

$$\frac{\partial M^d / P}{\partial \pi_e} < 0$$

จากสมการที่ (1) สามารถอธิบายความสัมพันธ์ของอุปสงค์ของเงินที่แท้จริงและปัจจัยต่าง ๆ ในทฤษฎีปริมาณเงินแนวใหม่ ที่อาศัยหลักการเลือกลงทุนในสินทรัพย์ได้ดังนี้

1. ตัวแปรที่ใช้วัดความมั่งคั่งของฟรیدแมน หรือรายได้ถาวร (Y_p) มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับอุปสงค์ของเงิน เมื่อบุคคลมีรายได้ที่ได้รับถาวรหรือรายได้ที่ได้รับอยู่เป็นประจำเพิ่มมากขึ้น จะมีความต้องการจะถือสินทรัพย์รูปแบบต่าง ๆ มากขึ้นทั้งในรูปของเงินและสินทรัพย์รูปแบบอื่นที่ไม่ใช่เงิน เพื่อเป็นการเพิ่มความมั่งคั่งให้กับตนเอง โดยการกำหนดอุปสงค์ของเงินจากรายได้ถาวรนี้ ตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า อุปสงค์ของเงินจะไม่แปรเปลี่ยนไปตามการเคลื่อนไหวของ วัฏจักรธุรกิจ รายได้ถาวรนี้เป็นรายได้เฉลี่ยในระยะยาว ที่มีความแน่นอนมากกว่ารายได้ปกติในปัจจุบัน (ในระยะสั้น) และรายได้ถาวรจะเปลี่ยนแปลงได้ก็ต่อเมื่อมีเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดที่ส่งผลกระทบต่อความมั่งคั่งเกิดขึ้น เช่น การถูกลื้อตเตอร์ ดังนั้น รายได้ถาวรจึงไม่มีความผันผวนมากนักในแนวคิดของฟรیدแมน

2. ผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากการถือเงินและสินทรัพย์อื่น ถือเป็นแรงจูงใจที่ทำให้บุคคลตัดสินใจว่าจะถือสินทรัพย์อื่นที่นอกเหนือไปจากเงินหรือไม่

2.1 อัตราผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากเงิน (r_m) หรืออัตราดอกเบี้ยเงินฝาก มีค่าไม่คงที่ หากอัตราดอกเบี้ยเงินฝากสูง ผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากเงินก็จะเพิ่มขึ้น

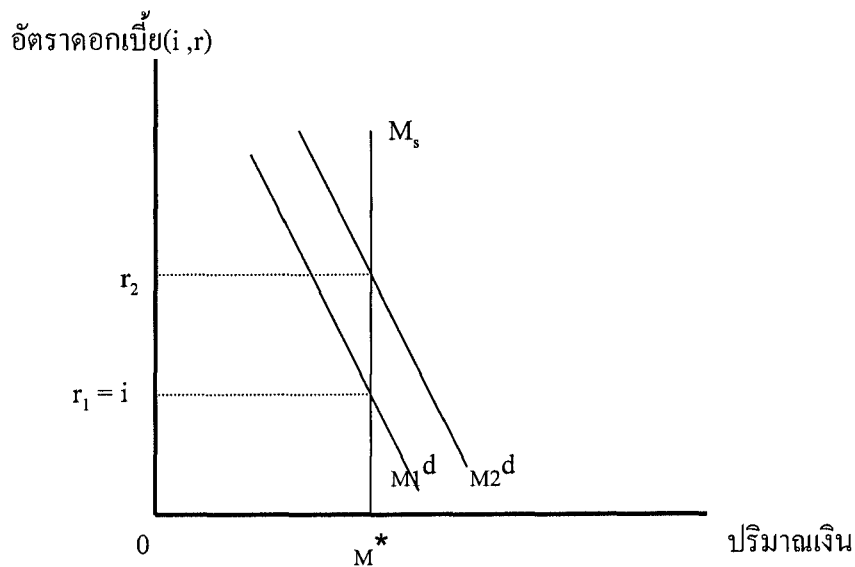
2.2 อัตราผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากพันธบัตร เมื่อเทียบกับการถือเงิน ($r_b - r_m$) และอัตราผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากหุ้นสามัญเมื่อเทียบกับการถือเงิน ($r_e - r_m$) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากเงิน และอุปสงค์ของเงิน การเพิ่มขึ้นของผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากการถือพันธบัตรและหุ้นสามัญ จะมีผลทำให้ผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากการถือเงินลดลง และทำให้อุปสงค์ของเงินก็ลดลงด้วย อย่างไรก็ตาม ($r_b - r_m$) มีค่าค่อนข้างคงที่ เนื่องจากการแข่งขันในอุตสาหกรรมธนาคาร ที่นำไปสู่การปรับตัวของ r_m และ r_b ซึ่งต้องมีการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น เมื่อ r_b เปลี่ยน r_m จะเปลี่ยนแปลงด้วย

3. การคาดการณ์ผลตอบแทนที่จะได้รับจากสินค้าประเภทที่จับต้องได้ ถือเป็นอัตราผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากการเพิ่มขึ้นของผลได้จากทุน (Capital Gains) ที่เกิดขึ้นเมื่อระดับราคาของสินค้าปรับตัวสูงขึ้น หรืออาจกล่าวได้ว่าขึ้นอยู่กับเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้านั้นเอง ซึ่งผลตอบแทนที่จะได้รับในรูปของตัวเงินนั้น มีค่าเท่ากับค่าคงที่ค่าหนึ่งบวกกับอัตราเงินเฟ้อที่คาดว่าจะเกิดขึ้น (π_e) โดยการคาดการณ์อัตราเงินเฟ้อ มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับค่าของเงิน หากอัตราเงินเฟ้อที่คาดว่าจะเกิดขึ้นมีค่าเพิ่มขึ้น จะมีผลทำให้เงินมีค่าลดลง ดังนั้น ผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากสินค้าเทียบกับผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากเงิน ($\pi_e - r_m$) จะมีค่าสูงขึ้น

อุปสงค์ของเงินจะลดลง นั่นคือ อัตราเงินเพื่อที่คาดว่าจะเกิดขึ้นมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับอุปสงค์ของเงิน

กล่าวโดยสรุปก็คือ ปัจจัยอื่นที่นอกเหนือจากรายได้ถาวรในสมการอุปสงค์ของเงินของฟริดแมนอันได้แก่ ผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากพันธบัตร หุ้นสามัญ และสินค้าประเภทที่จับต้องได้เมื่อเทียบกับผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากการถือเงิน มีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามกับอุปสงค์ของเงิน โดยที่การเพิ่มขึ้นของผลตอบแทนคาดการณ์ของพันธบัตร หุ้นสามัญ และสินค้าประเภทที่จับต้องได้เมื่อเทียบกับผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากการถือเงิน จะมีผลทำให้ปริมาณอุปสงค์ของเงินลดลง ทั้งนี้ฟริดแมนไม่ได้สมมติให้ผลตอบแทนจากการถือเงินมีค่าเป็นศูนย์ แต่ขึ้นอยู่กับผลประโยชน์ของบริการหรือการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ได้รับการทำธุรกรรมทางการเงินกับธนาคาร เช่น การชำระค่าสาธารณูปโภค และการขึ้นเงินสดจากเช็ค

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่ารายได้ถาวรเป็นรายได้เฉลี่ยในระยะยาว ซึ่งค่อนข้างแน่นอนกว่ารายได้ปกติ จึงไม่มีผลทำให้อุปสงค์ของเงินเกิดการเปลี่ยนแปลงมาก อุปสงค์ของเงินในแนวคิดของฟริดแมนจึงไม่ค่อยมีความผันผวนมากนัก หรือเส้นอุปสงค์ของเงินมีความยืดหยุ่นน้อย ดังแสดงในภาพที่ 8 เมื่อเทียบกับอุปสงค์ของเงินในแนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์เคนส์เขียน

ภาพที่ 8 อุปทานและอุปสงค์ของเงินของฟริดแมน

กำหนดให้อัตราดอกเบี้ยที่เป็นตัวเงิน (r) มีค่าเท่ากับอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (i) บวกกับอัตราเงินเพื่อที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ($r = i + \pi_e$) หาก π_e มีค่าเท่ากับศูนย์ อัตราดอกเบี้ยที่เป็นตัวเงิน จะมีค่าเท่ากับอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงเป็น ($r_1 = i$) ดังภาพที่ 8 ต่อมาหากสมมติให้มีการคาดการณ์ถึงอัตราเงินเพื่อที่ที่เกิดขึ้น อัตราดอกเบี้ยที่เป็นตัวเงินจะเพิ่มขึ้นเป็น r_2 โดยที่อัตรา

ดอกเบี้ยที่แท้จริงคงที่ ในตลาดเงินการเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยที่เป็นตัวเงินนี้จะมีผลต่อการลดลงของปริมาณเงินสด (Cash Balance) ที่ประชาชนต้องการถือ และหันไปซื้อสินค้าและบริการ เพื่อการบริโภคแทน โดยการเคลื่อนย้ายของเส้นอุปสงค์ของเงินของประชาชน ซึ่งมีผลต่อการเพิ่มขึ้นของอัตราการหมุนเวียนของเงิน ดังนั้น เพื่อเป็นการตอบสนองต่อการเพิ่มขึ้นของอัตราเงินเพื่อที่คาดการณ์ไว้ ประชาชนจะลดการถือเงินสดลง เมื่ออุปทานเงิน(M_s) ไม่เปลี่ยนแปลง ด้วยระดับการผลิตที่คงที่ การเพิ่มขึ้นของอัตราการหมุนเวียนของเงินจะส่งผลให้ระดับราคาสินค้าและบริการ (P) เพิ่มขึ้น และทำให้การใช้จ่ายในประเทศเพิ่มสูงขึ้นจากการเพิ่มขึ้นของระดับราคา ดังนั้นอุปสงค์ของเงินเคลื่อนย้ายไปทางขวา ซึ่งการเพิ่มขึ้นของระดับราคาจะมีผลทำให้ปริมาณการถือเงินที่แท้จริง (M/P) ลดต่ำลงจนถึงระดับที่ $i = r$ อีกครั้งหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม ในการถือสินทรัพย์ต่าง ๆ นั้น ผลตอบแทนจากการถือสินทรัพย์มักเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันและในขนาดที่ใกล้เคียงกัน ทำให้ผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากสินทรัพย์อื่นเทียบกับผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากการถือเงินจึงค่อนข้างคงที่ การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยจึงมีผลเพียงเล็กน้อยต่ออุปสงค์ของเงิน หรืออาจกล่าวได้ว่า ความสำคัญของอัตราดอกเบี้ยต่อการลงทุนนั้นมีเพียงเล็กน้อย อุปสงค์ของเงินจึงขึ้นอยู่กับรายได้ถาวรเป็นหลัก ดังนั้น สามารถเขียนสมการอุปสงค์ของเงินของฟริดแมนได้ใหม่ในสมการ

$$\frac{M^d}{P} = f(Y_p) \quad (2)$$

การกำหนดนโยบายทางการเงินของรัฐ เพื่อสร้างเสถียรภาพในระบบเศรษฐกิจตามแนวคิดของฟริดแมน คือการควบคุมปริมาณเงินให้สอดคล้องกับความต้องการถือเงินของประชาชน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินมีอิทธิพลต่อการกำหนดผลผลิตมวลรวมภายในประเทศโดยตรง ซึ่งอุปสงค์ของเงินมีแบบแผนที่คงที่ และไม่เปลี่ยนแปลงไปตามการขึ้นลงของอัตราดอกเบี้ยที่แม้ว่ารอบการหมุนเวียนของเงินจะไม่คงที่แต่ก็สามารถคาดการณ์ได้ ดังนั้นปริมาณเงินจึงถือเป็นตัวกำหนดที่สำคัญของแบบแผนการใช้จ่ายเงินโดยรวมในระบบเศรษฐกิจ การเพิ่มปริมาณเงินในระบบ ส่งผลกระทบต่อขบวนการที่เรียกว่า “Portfolio Adjustment Process” ที่เกี่ยวข้องกับระดับความต้องการของประชาชน ในอันที่จะเลือกถือหรือลงทุนในสินทรัพย์ทางการเงินต่าง ๆ รวมถึงสินค้าและบริการ ซึ่งการเพิ่มขึ้นของแบบแผนจะส่งผลกระทบต่อราคาสินค้าและผลผลิตจริงในระยะสั้น แต่ในระยะยาวแล้ว ระดับราคาสินค้าและบริการแต่เพียงอย่างเดียวที่มีการปรับตัวให้สูงขึ้น ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า

$M \uparrow \longrightarrow P \uparrow V$ และ Y มีความเป็นอิสระในระยะยาว

1.6 แนวคิดเกี่ยวกับการออมในปัจจุบัน

สมมติฐานการคาดการณ์อย่างมีเหตุผลตามแบบจำลองรายได้ถาวร เมื่อมีข่าวสารใหม่เกี่ยวกับรายได้ในอนาคต บุคคลจะปรับการประมาณรายได้ถาวรของตนและเปลี่ยนแผนการบริโภคใหม่ ก่อนช่วงปลายทศวรรษที่ 1970 การปรับตัวในแบบจำลองรายได้ถาวรสมมติให้เป็น adaptive expectation แต่ในเวลาถัดมาได้มีการเสนอการปรับตัวแบบอื่น คือ rational expectation ซึ่ง Hall (1989) ได้สรุปแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีนี้ว่าแบบจำลองรายได้ถาวร การปรับตัวแบบมีเหตุผลไม่ได้เพื่อปรับปรุงฟังก์ชันการบริโภคแบบเดิมหรือเพื่อประมาณค่าตัวแปรกำหนดอรรถประโยชน์ที่ซับซ้อน แต่ทฤษฎีนี้ได้ทดสอบเชิงประจักษ์เกี่ยวกับแนวคิดที่ว่า ผู้บริโภคจะแสวงหาค่าคาดหวังของอรรถประโยชน์ตลอดชีวิตที่มากที่สุดภายใต้อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงที่ไม่เปลี่ยนแปลงความคิดหลักก็คือ การหาสมการอนุพันธ์ลำดับที่หนึ่ง ซึ่งจะแสดงให้เห็นพฤติกรรมที่เหมาะสมของผู้บริโภค สมการนี้จะแสดงความเท่ากันของอัตราการทดแทนกันหน่วยสุดท้ายระหว่างการบริโภคในปีนี้กับปีถัดไป และราคาเปรียบเทียบของสินค้าทั้งสองช่วงเวลา ซึ่งราคาเปรียบเทียบโดยง่ายคือ ต้นทุนของการบริโภคในอนาคตต่อหน่วยเมื่อคิดลดลงมาเป็นค่าปัจจุบัน (the present discounted cost of a unit of future consumption)

กำหนดให้ U คือ อรรถประโยชน์ของผู้บริโภค δ คือ rate of time preference Y_L คือ รายได้ที่จ่ายจริงจากแรงงาน W คือ ทรัพย์สินที่ไม่ใช่มนุษย์เมื่อสุดเวลา R คือ อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงหลังหักภาษี t คือ ช่วงเวลา ในทางคณิตศาสตร์ผู้บริโภคต้องการอรรถประโยชน์เมื่อคิดลดแล้วสูงสุด

$$\text{Max} \sum [1/(1 + \delta)]^t U(C_t)$$

ภายใต้ข้อจำกัดของงบประมาณ

$$W_t = (1 + R)W_{t-1} + Y_{L,t} - C_t$$

เงื่อนไขลำดับที่หนึ่ง ซึ่งแสดงความเท่ากันของอัตราการทดแทนกันหน่วยสุดท้ายกับราคา คือ

$$U'(C_{t-1}) = [(1 + R)/(1 + \delta)]U'(C_t)$$

เมื่อฟังก์ชันอรรถประโยชน์อยู่ในรูปของ \log เชิงเส้น ดังนี้

$$U = \sum \ln C$$

จะได้

$$U' = 1/C$$

ดังนั้น จะได้เงื่อนไขลำดับที่หนึ่ง คือ

$$C_t = [(1+R)(1+\delta)]C_{t-1}$$

การคาดการณแบบมีเหตุผล เหมือนกับสมมติฐานรายได้ถาวรของฟรีดแมน คือ การบริโภคขึ้นอยู่กับรายได้ถาวรเท่านั้น ผู้บริโภคที่มีการคาดการณอย่างมีเหตุผลเมื่อใช้ข้อสมมติทั้งหมดเกี่ยวกับการคาดการณ ดังนั้น ณ เวลา $t-1$ ผู้บริโภคจะใช้ข้อมูลทั้งหมดที่ทำได้ในช่วงนั้นและช่วงก่อนหน้า เมื่อผู้บริโภคตัดสินใจในการบริโภคในช่วงเวลา t ข้อสมมติทั้งหลายของช่วงก่อนหน้าถูกรวมอยู่ในการบริโภคในช่วง $t-1$ หมดแล้ว ดังนั้นการบริโภค ณ เวลา t คือ

$$C_t = \alpha C_{t-1} \varepsilon_t$$

เมื่อ $\alpha = [(1+R)/(1+\delta)]C_{t-1}$ และ ε_t เป็นตัวแปรสุ่ม ดังนั้นทดสอบแบบจำลองรายได้ถาวร ซึ่งมีการคาดการณอย่างสมเหตุสมผล โดยเพิ่มตัวแปรอื่นในช่วง $t-1$ หรือก่อนหน้าเป็นตัวแปรอิสระและคำนวณเปรียบเทียบกับแบบจำลองซึ่งไม่มีตัวแปรเหล่านั้น หากตัวแปรที่เพิ่มเข้าไปไม่สามารถละออกจากแบบจำลองได้ อาจเป็นเพราะแบบจำลองรายได้ถาวรไม่เหมาะสม หรือการคาดการณไม่ได้เป็นไปอย่างสมเหตุสมผลหรือทั้งสองกรณี ซึ่งเหตุการณ์นี้การบริโภคจะถูกเรียกว่ามีความไวเกิน (excess sensibility) ต่อรายได้ เนื่องจากการบริโภคตอบสนองมากกว่าที่คำนวณได้จากแบบจำลอง

การศึกษาในช่วงแรกของ Hall (1978) ใช้ข้อมูลการบริโภคสินค้าคงทนและบริการต่อหัว พบว่า ตัวแปรค่าเช่าของรายได้แท้จริงที่ใช้จ่ายได้แทบจะไม่มีผลต่อการพยากรณ์การบริโภค แต่ Flavin(1981) ได้พัฒนาแบบจำลองโครงสร้างโดยสมมติว่า รายได้ที่แท้จริงเป็น stable stochastic process และสรุปว่า ผลการทดสอบได้แสดงหลักฐานที่สำคัญซึ่งค้านกับสมมติฐานรายได้ถาวรโดย

ใช้ตัวแปรตามคือ การบริโภคสินค้าคงทนหรือบริการ ปฏิเสธสมมติฐานที่ว่าการบริโภคจะไม่แสดงความไวเกินต่อรายได้ในปัจจุบันที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99.5 ซึ่งจนถึงปัจจุบันมีผลการศึกษาจำนวนมากปฏิเสธสมมติฐานที่ว่าความไวเกินของการบริโภคเป็นศูนย์ (Hall 1989, Molana 1991)

มีความพยายามในการปรับปรุงแบบจำลองรายได้ถาวร การคาดการณ์อย่างมีเหตุผล ซึ่งเกี่ยวข้องกับประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ ข้อจำกัดสภาพคล่อง พฤติกรรมเฉพาะของสินค้าคงทน การทดแทนระหว่างเวลา พฤติกรรมการบริโภคแบบชั่วคราว และการเปลี่ยนความพอใจ การปรับแบบจำลองทางเศรษฐมิติ การปรับราคาในอนาคตและอัตราดอกเบี้ย บทบาทของนโยบายการคลัง การทดแทนกันระหว่างการบริโภคและการพักผ่อน เป็นต้น

2. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ปณิตา มนตรี (2547) ได้ศึกษาเรื่อง **การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนในประเทศไทย** โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมของภาคครัวเรือนและวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการออมของครัวเรือนในช่วง 10 ปี (พ.ศ. 2537 – 2546) โดยอาศัยข้อมูลitudinal

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของครัวเรือนในประเทศไทย รายได้ที่ใช้จ่ายจริงต่อหัว และพฤติกรรมการออมหลังวิกฤตเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการออมของภาคครัวเรือน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีและสมมติฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือน ทรัพย์สินและค่าใช้จ่าย เพื่อการบริโภคที่ผ่านมา มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับปริมาณการออมของภาคครัวเรือน

นัตดา อิงคพร (2543) ได้ศึกษาเรื่อง **ผลกระทบของนโยบายการค้ำต่อพฤติกรรมการออมของไทย** มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบนโยบายภาษีและการค้า กับตัวแปรทางเศรษฐกิจอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของไทย โดยศึกษาจากข้อมูลรายปีระหว่างปี พ.ศ. 2521 – 2542

ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรต่าง ๆ ไม่มีปัญหาความสัมพันธ์ที่ไม่แท้จริง และสามารถแยกผลกระทบในระยะสั้นและระยะยาวได้ ตัวแปรระดับรายได้ที่แท้จริง อัตราภาษีรายได้ทางตรง ดัชนีราคาสินค้าผู้บริโภคมีอิทธิพลชัดเจนที่สุดต่อการเปลี่ยนการออมของภาคเอกชน แต่อัตรา

ดอกเบี้ยเงินฝาก อัตราการส่งออกและอัตราการค้ากลับไม่สามารถอธิบายได้อย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงของการออมภาคเอกชนในระยะสั้น ยังขึ้นกับความคลาดเคลื่อนที่เกิดค่าที่แท้จริงของการเบี่ยงเบนออกจากค่าที่เป็นดุลยภาพในระยะยาว (disequilibrium error) ในช่วงเวลาก่อนจะได้รับการแก้ไขให้คลาดเคลื่อนน้อยลง และสัมประสิทธิ์ของตัวแปร Error Correction Model Term ที่คำนวณได้มีค่าเป็นลบและมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับหลักทฤษฎีทางด้าน Co integration & Error Correction ค่าความคลาดเคลื่อนในการปรับตัวเข้าสู่ภาวะดุลยภาพทางเศรษฐกิจในระยะยาวจะต้องลดลงเรื่อย ๆ ตามลำดับ

ชุมพร ศาสตราวาทะ (2540) ได้ศึกษาเรื่อง **การออมของครัวเรือนและความสำคัญทางการเงินของประเทศไทย** มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการออมของครัวเรือน กับความสำคัญทางการเงินของประเทศไทย และตัวแปรทางเศรษฐกิจอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการออม และเพื่อศึกษาแนวโน้มการออมของครัวเรือนในอนาคต พ.ศ. 2539 – 2544

ผลการศึกษาพบว่า รายได้ถาวรและรายได้ชั่วคราว มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการออมของครัวเรือน โดยที่ค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายของการออมที่มาจากรายได้ มีค่าเท่ากับ 0.845 และมีค่ามากกว่าค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายของการออมที่มาจากรายได้ถาวร ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.112 ค่าคาดคะเนในอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง มีความสัมพันธ์ที่เป็นบวกกับการออมในรูปสินทรัพย์ทางการเงินและสินทรัพย์ถาวร สำหรับระดับความสัมพันธ์ทางการเงินมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการออมในสินทรัพย์ทางการเงิน แต่ให้ผลในทางลบกับการออมในรูปสินทรัพย์ถาวร

สุวรรณิ สุโกธ (2546) ได้ศึกษาเรื่อง **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมของครัวเรือนผ่านสถาบันการเงินหลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ** มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมของครัวเรือนผ่านสถาบันการเงินหลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ โดยตัวแปรที่คาดว่าเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลได้แก่ การเปลี่ยนแปลงมูลค่าหลักทรัพย์ออกใหม่ภายในประเทศ การเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายรัฐบาล และการเปลี่ยนแปลงของผลผลิตภาคอุตสาหกรรม โดยใช้ข้อมูลรายไตรมาสหลังวิกฤตเศรษฐกิจ ช่วงระหว่าง พ.ศ. 2541 – 2546

ผลการศึกษาพบว่า การเปลี่ยนแปลงมูลค่าหลักทรัพย์ออกใหม่ภายในประเทศ การเปลี่ยนแปลงรายจ่ายของรัฐบาล และการเปลี่ยนแปลงของผลผลิตภาคอุตสาหกรรม มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการเปลี่ยนแปลงของการออมของภาคครัวเรือน ผ่านสถาบันการเงินหลังวิกฤติ

เศรษฐกิจ โดยปัจจัยเหล่านี้ สามารถอธิบายผลต่างของการออมภาคครัวเรือนหลังวิกฤติเศรษฐกิจ ได้ถึงร้อยละ 96.92

อฉรา ตงสมพันธ์ (2544) ได้ศึกษาเรื่อง **ปัจจัยกำหนดการออมในประเทศ** มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการก่อกำหนดการออมภาคครัวเรือน และภาคเอกชนที่มีต่อการออมภายในประเทศเบื้องต้น โดยคาดว่าตัวแปรที่กำหนดการออมได้แก่ อัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ มูลค่าการส่งออก หนี้ต่างประเทศของภาคครัวเรือน การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของภาคเอกชน ผลต่างของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ถูกค้ำชั้้นดีกับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ในตลาดยุโรป เงินโอนสุทธิซึ่งรัฐบาลได้รับจากต่างประเทศ รายได้ต่อหัวที่แท้จริง การเจริญเติบโตของมูลค่าผลิตภัณฑ์ภายในประเทศเบื้องต้น และหนี้ต่างประเทศจากภาคเอกชน โดยใช้ข้อมูลทศวรรษ 1960-1990 แบบอนุกรมเวลา ตั้งแต่ปี 2520 - 2545 จำนวน 23 ปี

ผลการศึกษาพบว่า อัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการออมภายในประเทศเบื้องต้น ในขณะที่มูลค่าการส่งออก หนี้ต่างประเทศของภาคครัวเรือน การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของภาคเอกชน ผลต่างของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ถูกค้ำชั้้นดีกับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ในตลาดยุโรป เงินโอนสุทธิที่รัฐบาลได้รับจากต่างประเทศ รายได้ต่อหัวที่แท้จริง การเจริญเติบโตของมูลค่าผลิตภัณฑ์ภายในประเทศเบื้องต้น และหนี้ต่างประเทศภาคเอกชน มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการออมในประเทศเบื้องต้น

ฐานินทร์ จระมาต (2544) ได้ศึกษาเรื่อง **สถาบันการเงินกับการออมภาคครัวเรือนกรณีประเทศไทย** มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการออมภาคครัวเรือนโดยผ่านสถาบันการเงิน รวมถึงการเปลี่ยนแปลงปริมาณการออมและผลกระทบจากปัจจัยทางเศรษฐกิจด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน ธนาคารออมสิน และบริษัทประกันชีวิต โดยใช้ข้อมูลประเภทอนุกรมเวลาในช่วงปี 2518 - 2550

ผลการศึกษาพบว่า ครัวเรือนเป็นหน่วยเศรษฐกิจที่มีสัดส่วนการออมสูงที่สุด โดยปัจจัยทางเศรษฐกิจ ที่กำหนดการออมภาคครัวเรือนผ่านสถาบันการเงินโดยรวม ได้แก่ รายได้สุทธิส่วนบุคคลที่ใช้จ่ายได้จริง อัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่ธนาคารพาณิชย์ อัตราผลตอบแทนจากพันธบัตรรัฐบาล อัตราผู้มีงานทำ และอัตราเงินเฟ้อ ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่กำหนดเงินออมผ่านธนาคารพาณิชย์ ได้แก่ รายได้สุทธิส่วนบุคคลที่ใช้จ่ายได้จริง อัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่ธนาคารพาณิชย์ รายได้จากสินทรัพย์สุทธิ ดัชนีราคาผู้บริโภค และปริมาณการปล่อยสินเชื่อธนาคารพาณิชย์ ส่วนปัจจัยทางเศรษฐกิจที่กำหนดการออมผ่านบริษัทเงินทุน ได้แก่ รายได้สุทธิส่วนบุคคลที่ใช้จ่ายได้จริง อัตรา

ดอกเบี้ยตัวสัญญาใช้เงิน รายได้จากสินทรัพย์สุทธิ อัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่ธนาคารพาณิชย์ และ อัตราเงินเฟ้อ สำหรับปัจจัยทางเศรษฐกิจที่กำหนดการออมผ่านธนาคารออมสินได้แก่ รายได้สุทธิ ส่วนบุคคลที่ใช้จ่ายได้จริง อัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่ธนาคารออมสิน รายได้จากทรัพย์สินสุทธิ จำนวน สาขาของธนาคารพาณิชย์ อัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่ธนาคารพาณิชย์ และดัชนีราคาผู้บริโภค โดยที่ ปัจจัยทางเศรษฐกิจทั้งหมดมีความสัมพันธ์ตามสมมติฐาน นอกจากนี้ ยังพยากรณ์แนวโน้ม การออมภาคครัวเรือนผ่านสถาบันการเงินภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 และกระทรวงการคลัง ในช่วงปี 2543 – 2550 ตามสถานะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วไป ซึ่งแนวโน้มการออม จะยังคงเพิ่มขึ้นแต่อัตราการเพิ่มจะไม่มากเท่าช่วงก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจปี 2540 ดังนั้น นโยบายการเร่งระดมเงินออมภาคครัวเรือน ยังคงมีความจำเป็นอยู่ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของ ประเทศในด้านต่าง ๆ เบาะการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ อีกทั้งยังลดการพึ่งพาเงินทุนจากต่างประเทศ อันเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ

พรเพ็ญ วรติธา (2547) ได้ศึกษาเรื่อง **ความเสมอภาคในด้านการได้มาและใช้ไปของ เงินออมภายในประเทศ** มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์คิดว่าตลาดการเงินของไทยมีความ เสมอภาคในด้านการได้มาและใช้ไปของเงินออมของชาติในลักษณะใด ใครเป็นผู้ได้ประโยชน์ และ ใครเป็นผู้เสียประโยชน์

ผลการศึกษาพบว่า อุดมการณ์ด้านความเสมอภาคทางการเงินในขั้นแรกพบว่า สังคม ที่ให้ความเสมอภาคในโอกาสการออมและระดมเงินทุน ย่อมเป็นผลดีต่อการพัฒนาประเทศ ส่วนใน ด้านการใช้เงินทุนควรใช้หลักประสิทธิภาพควบคู่กับหลักความเสมอภาค จึงจะเกิดผลดีต่อ การพัฒนาประเทศ ในการวิเคราะห์ความเสมอภาคในด้านการเงินของไทยจากผลการดำเนินงาน ที่ผ่านมา ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สองของงานวิจัยพบว่า ประเทศไทยยังไม่มีเสมอภาคทั้งในด้าน โอกาสการออมทรัพย์ การระดมเงินทุน และการใช้เงินออมของชาติ โดยพบว่าบทบาทการระดมเงิน ออมและการจัดสรรสินเชื่อกะจุตัวที่ธนาคารพาณิชย์ โดยสถาบันประเภทอื่นมีโอกาสรระดมเงิน ออมและมีบทบาทในการจัดสรรเงินออมได้น้อยกว่า เพราะมีข้อจำกัดในการระดมเงินทุนตาม ขอบเขตที่กฎหมายกำหนด การที่กฎหมายเปิดช่องให้เงินออมของชาติกระจุกตัวอยู่ที่ธนาคาร พาณิชย์ เป็นความเสี่ยงต่อการพัฒนาประเทศ การเพิ่มความเสมอภาคเพื่อให้สถาบันการเงินอื่น มีโอกาสรระดมเงินออมได้มากขึ้น การเพิ่มโอกาสในการดึงเงินออมที่อยู่กระจัดกระจายให้เข้าสู่ระบบ การเงิน และการลดบทบาทของเงินนอกระบบ ย่อมทำให้ระบบการเงินของประเทศเป็นปึกแผ่น ทำให้เงินออมภายในประเทศมีบทบาทในการพัฒนาประเทศให้เจริญเติบโต ลดความเสี่ยงในการเกิด วิกฤตการณ์ทางการเงินในระดับประเทศและลดการพึ่งพาเงินออมจากต่างประเทศ

กอบศักดิ์ ภูตระกูล, ชรรมนบุญ สดศรีชัย และเกียรติพงศ์ อริยปรัชญา (2548) ได้ศึกษาเรื่อง **การออมระยะยาวของประเทศไทย เราออมเพียงพอหรือไม่** จากการศึกษาเกี่ยวกับการออมของประเทศ ทั้งในระดับมหภาคและจุลภาค ได้ตั้งถาม 3 คำถามคือ คำถามที่ 1 ทำไมอัตราการออมของประเทศจึงมีแนวโน้มลดลง คำถามที่ 2 เรามีการออมที่เพียงพอกับความต้องการหรือไม่ และคำถามที่ 3 อะไรคือทางเลือกและนโยบายที่เหมาะสม

จากศึกษาพบว่า (1) การลดลงของการออมสุทธิภาครัฐบาลและการออมสุทธิภาคครัวเรือน เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้การออมในภาพรวมของประเทศลดลง การอุปโภคบริโภคของครัวเรือนที่เพิ่มขึ้นอย่างมากเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้การออมในภาคครัวเรือนลดลง ส่วนใหญ่เป็นการอุปโภคบริโภคในกลุ่มสินค้าคงทน เช่น รถยนต์ มือถือ เครื่องใช้ไฟฟ้า แนวโน้มการเพิ่มขึ้นของการอุปโภคและบริโภคในช่วง 2 – 3 ปีที่ผ่านมา ส่วนหนึ่งเกิดจากการเข้าถึงแหล่งเงินกู้ยืมได้สะดวกขึ้น

(2) การศึกษาการออมในระดับจุลภาค โดยใช้ข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนของสำนักงานสถิติแห่งชาติในช่วงปี 2539 – 2547 พบว่ามีการเพิ่มขึ้นของการอุปโภคบริโภคของครัวเรือนในทุกกลุ่มอายุ ปัจจัยที่ทำให้การออมของภาคครัวเรือนลดลง คือ การสามารถเข้าถึงการกู้ยืมได้สะดวกกว่าเดิม โครงการประกันสุขภาพของรัฐบาลทำให้ครัวเรือนลดความจำเป็นที่จะต้องออมเงินสำหรับใช้ในยามจำเป็น ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับอาชีพที่ลดลง ครัวเรือนที่มีรายได้น้อยหรือมีความรู้เกี่ยวกับการเงินน้อย และ/หรือมีระดับการศึกษาต่ำจะเป็นกลุ่มครัวเรือนที่มีการออมไม่พอเพียงสำหรับในวัยชราหรือเกษียณอายุ

(3) ปัจจุบัน ประเทศไทยควรเพิ่มอัตราการออมรวมของประเทศขึ้นร้อยละ 1.8 – 3.5 ในช่วง 5 ปีข้างหน้า โดยอัตราการออมที่เพิ่มขึ้นนี้จะช่วยสนับสนุนเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ ให้เพียงพอต่อการลงทุนโดยรวมของประเทศ และทำให้เศรษฐกิจเจริญเติบโตต่อไปได้โดยไม่ต้องกังวลต่อเสถียรภาพภายนอก

(4) การออมที่เพียงพอสำหรับภาพรวมของประเทศ แนวโน้มการเพิ่มขึ้นของประชากรวัยสูงอายุในระยะต่อไป ทำให้ปัญหาเรื่องการเกษียณอายุของกำลังแรงงานเป็นประเด็นสำคัญต่อการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจของประเทศในอนาคต

(5) เนื่องจากความซับซ้อนของปัญหาต่าง ๆ ทำให้ไม่สามารถแก้ไขด้วยนโยบายใดนโยบายหนึ่งเพียงนโยบายเดียว จะต้องผสมผสานนโยบายเข้าด้วยกัน

สุทธิพันธุ์ บงสุนันท์ (2548) ศึกษาเรื่อง **เศรษฐศาสตร์กับการออม** กล่าวว่า เศรษฐศาสตร์เป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยการประหยัดหรือการออม ในส่วนของการออมเงิน นอกจากจะมีประโยชน์ต่อผู้ออมทุกคน ช่วยลดความเสี่ยงในยามฉุกเฉิน ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ และเพื่อสร้างความมั่นคงในอนาคต การออมยังมีประโยชน์ต่อประเทศชาติ ทั้งในด้านการขยายตัวและสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ การออมเป็นพฤติกรรมที่ต้องปลูกฝัง ฝึกฝน อดทน และปฏิบัติต่อเนื่อง ในปัจจุบันสภาพแวดล้อมกระตุ้นการใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น ทำให้การระมัดระวังการใช้จ่าย และการออมเกิดขึ้นได้ยาก ทำให้ภาครัฐและสังคมทุกภาคส่วน ต้องสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง เกิดความตระหนักในคุณค่าของการออม มีความเชื่อ และร่วมสร้างค่านิยมใหม่ให้เกิดขึ้นกับสังคมไทยคือ วัฒนธรรมการออม ภายใต้อสภาพที่เอื้อ และส่งเสริมให้เกิดนิสัยรักการออม เกิดการปฏิบัติอย่างมั่นคงเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตและประเทศชาติ สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของวันออมแห่งชาติ

วโรทัย โกศลพิศิษฐ์กุล (2550) ศึกษาเรื่อง **การออมของไทยและวิกฤติในอนาคต** ในอดีตก่อนช่วงวิกฤติเศรษฐกิจปี 2540 ระดับการออมน้อยกว่าการลงทุนเนื่องจากความต้องการในการลงทุนทำให้การออมลดลงการลงทุน หลังช่วงวิกฤติเศรษฐกิจระดับการออมสูงกว่าการลงทุนมาตลอดแต่มีแนวโน้มที่ลดลง เนื่องจากการกระตุ้นทางเศรษฐกิจส่งผลให้เกิดการขยายการลงทุนและการบริโภคที่เพิ่มสูงขึ้น ทิศทางการออมของไทยในอนาคตมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องแต่การลงทุนก็เพิ่มสูงขึ้น อัตราการออมรวมของประเทศขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 5.92 ต่อปี ขณะที่การลงทุนขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 11.13 ต่อปี แสดงให้เห็นว่าอัตราการขยายตัวการออมมีน้อยกว่าการลงทุน ทุก ๆ ฝ่ายสมควรจะต้องหันมาให้ความสำคัญกับปัญหาการออมของประเทศอย่างจริงจังได้แก่ การปรับเปลี่ยนทัศนคติและสร้างค่านิยมการสร้างจิตสำนึกในการออม เพื่อประโยชน์ในอนาคต การสร้างกลไกการออมในระดับชุมชน ส่งเสริมและกระตุ้นให้มีความหลากหลายในผลิตภัณฑ์การออม โดยเน้นการออมเป็นประจำสม่ำเสมอติดต่อกันนาน ๆ (CONTRACTUAL SAVINGS) และการสร้างเครื่องมือการออมเพื่อวัยชรา ซึ่งประเทศไทยควรจะต้องมีหลักประกันรายได้สำหรับแรงงานไว้ในวัยชรา ตามลักษณะโครงสร้างประชากรของไทยที่กำลังจะเปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งเป็นการสร้างพื้นฐานการออมให้เกิดขึ้นในทุกภาคส่วน สร้างเศรษฐกิจให้อยู่ในระดับที่มีเสถียรภาพบนหลักการที่สอดคล้องกับหลักเศรษฐศาสตร์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วยรูปแบบงานการวิจัย แหล่งที่มาของข้อมูลและวิธีการสุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

1. รูปแบบการวิจัย

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของชุมชนบ้านไทรห้อง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช วิธีการศึกษาข้อมูลเพื่อทำการวิจัย โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง คือ การสอบถามพูดคุยกับกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ที่ทำการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูล ตามแบบสอบถามที่กำหนดขึ้น โดยการเก็บข้อมูลมาจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่อาศัยรวมถึงผู้ประกอบการอาชีพในชุมชนบ้านไทรห้อง ขั้นตอนต่อมา นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อต้องการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของชุมชนบ้านไทรห้อง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช การวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistics Package for Social Science) โดยวิธีการถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression) แบบ Binary Logistic คือ เทคนิคของการพยากรณ์ค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่เกิดจากเลข 0 และ 1 เป็นการแสดงค่าของโอกาสความน่าจะเป็นไปได้ของตัวแปรในการพยากรณ์ปัจจัย เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของชุมชนบ้านไทรห้อง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. แหล่งที่มาของข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้จากการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ ชุมชนบ้านไทรห้อง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) การเก็บข้อมูลจากการสำรวจโดยใช้การสัมภาษณ์แบบเผชิญหน้ากับกลุ่มตัวอย่างตามแบบสอบถามที่กำหนด ซึ่งผู้วิจัยอ่านคำถาม-คำตอบให้กลุ่มตัวอย่างตอบ เพื่อความสะดวกในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งรายละเอียดข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามจะประกอบด้วยข้อมูลจำนวน 5 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ข้อมูลเรื่องรายได้ ส่วนที่ 3 ข้อมูลเรื่องรายจ่ายและภาระหนี้ ส่วนที่ 4 พฤติกรรมการออม และส่วนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออม

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ข้อมูลที่นำมาศึกษาเป็นข้อมูลเกี่ยวกับ รายได้ ประชากร ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด รายได้ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน และจำนวนหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนของจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยข้อมูลเหล่านี้ได้มาจากรายงานผลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนของสำนักสถิติจังหวัดนครศรีธรรมราช

3. ประชากรและวิธีการสุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลของประชากรและวิธีการสุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา มีดังต่อไปนี้

3.1 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มประชากรกลุ่มตัวอย่างจะเป็นประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านไทรห้อง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

3.2 วิธีการสุ่มตัวอย่างและขนาดของกลุ่มตัวอย่าง มีรายละเอียดดังนี้

3.2.1 วิธีการสุ่มตัวอย่าง จะใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างประชากรในชุมชนที่ประกอบอาชีพต่าง ๆ ในพื้นที่ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่กระจายครอบคลุมพื้นที่ โดยการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถามแต่ละครัวเรือน และการขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามจากประชากรที่เข้าร่วมในการประชุมของชุมชน

3.2.2 ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และยอมรับความคลาดเคลื่อน 10% เพื่อหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งสิ้น 1,152 คน จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 91 คน แต่เพื่อให้ได้ข้อมูลกระจายครอบคลุมพื้นที่ชุมชนบ้านไทรห้องจึงได้เพิ่มขนาดตัวอย่างเป็น จำนวน 110 คน

สูตรการคำนวณ

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากรที่ใช้ในการวิจัย

e = ค่าเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่าง

4. เครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา มีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 26 ข้อ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ และจำนวนบุตรรวมถึงบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือก 1 คำตอบ มีคำถามทั้งหมดจำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับรายได้ของครัวเรือน ลักษณะของแบบสอบถามรายการ (Check-List) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบ 1 คำตอบ มีคำถามทั้งหมดจำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับรายจ่ายครัวเรือนและภาระหนี้สิน การเรียงลำดับของค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือน ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือก 1 คำตอบ มีคำถามทั้งหมดจำนวน 5 ข้อ โดยกำหนดระดับความสำคัญดังนี้

- 5 หมายถึง สัดส่วนการใช้จ่าย ระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง สัดส่วนการใช้จ่าย ระดับมาก
- 3 หมายถึง สัดส่วนการใช้จ่าย ระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง สัดส่วนการใช้จ่าย ระดับน้อย
- 1 หมายถึง สัดส่วนการใช้จ่าย ระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการออม รูปแบบการออม กำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ การออม ความถี่ในการออม เงินออมเฉลี่ยต่อปี และแรงจูงใจในการออม ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบ 1 คำตอบ มีคำถามทั้งหมดจำนวน 8 ข้อ

ส่วนที่ 5 คำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออม โดยให้ระดับความสำคัญของปัญหามีด้วยกัน 5 ระดับ โดยกำหนดระดับของปัญหาดังนี้

- 5 หมายถึง ประสบปัญหา ในระดับที่มากที่สุด
- 4 หมายถึง ประสบปัญหา ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ประสบปัญหา ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ประสบปัญหา ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ประสบปัญหา ในระดับน้อยที่สุด

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทั้งหมด มาทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ก่อนนำมาบันทึกเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อนำไปใช้ในกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistics Package for Social Science) โดยวิธีการถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis) แบบ Binary Logistic ลักษณะการเก็บข้อมูลมี 2 ลักษณะคือ

- 5.1 การเดินทางไปเก็บข้อมูลที่บ้านของกลุ่มตัวอย่างแต่ละครัวเรือน ในชุมชนบ้านไทรห้องตามแบบสอบถามที่สร้างขึ้น
- 5.2 การขอความร่วมมือจากผู้เข้าร่วมประชุมของชุมชนบ้านไทรห้อง ในการตอบแบบสอบถาม ช่วงเวลาก่อนและหลังการประชุม

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของชุมชน บ้านไทรห้อง อำเภอบึงสามพัน จังหวัดนครศรีธรรมราช ใช้ข้อมูลเพื่อทำการวิเคราะห์ดังนี้

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Method)

ทำการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของการออมของชุมชน รายได้ รายจ่าย พฤติกรรม รูปแบบการออม และปัญหาอุปสรรคของการออม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ

6.2 การวิเคราะห์หลายตัวแปร (Multivariate Analysis)

โดยวิธีการถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis) แบบ Binary Logistic เป็นการพยากรณ์ตัวแปรด้วยค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามคือ การออมและตัวแปรอิสระคือ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของชุมชน โดยกำหนดตัวแปรตามที่มีการออมแทนค่าด้วย 1 และไม่มีออมแทนค่าด้วย 0 ตัวแปรอิสระ (ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออม) เป็นการใช้ตัวแปรหุ่นนำมาหาค่าโดยวิธี Binary Logistic เพื่ออธิบายปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของชุมชน บ้านไทรห้อง อำเภอบึงสามพัน จังหวัดนครศรีธรรมราช

6.3 การวัดค่าตัวแปร

ในการวิเคราะห์ได้กำหนดรายละเอียด เพื่อทำการวัดค่าของตัวแปรในการวิจัย ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออม อำเภอบึงสามพัน จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตารางที่ 3.1 ตัวแปร คำจำกัดความ การวัดผล

ตัวแปรที่ทำการศึกษา	คำจำกัดความ	การวัดผล
ตัวแปรตาม		
เงินออม	การออมของชุมชน	มีการออม = 1 ไม่มีการออม = 0
ตัวแปรอิสระ		
1. ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล		
เพศ	สถานภาพบุคคล	หญิง = 1 ชาย = 0
สถานภาพบุคคล	สถานภาพบุคคล	สมรส = 1 หม้าย, โสด = 0
ระดับการศึกษา	จำนวนปีที่ศึกษา	ต่ำกว่าประถมศึกษา = 0 ประถมศึกษา = 6 มัธยมศึกษาตอนต้น = 9 มัธยมศึกษาตอนปลาย = 12 อนุปริญญา = 14 ปริญญาตรี = 16
จำนวนบุตรที่ต้องเลี้ยงดู	จำนวนบุตรที่ต้องเลี้ยงดู	ระบุจำนวนบุตรที่ต้องเลี้ยงดู
2. ปัจจัยด้านรายได้		
รายได้จากภาคเกษตร	ระบุค่ากลางจากช่วงรายได้จากภาคเกษตร	ต่ำกว่า 10,000 = 5,000 10,001 – 20,000 = 15,000 20,001 – 30,000 = 25,000 30,001 – 40,000 = 35,000 40,001 – 50,000 = 45,000 50,0001 – 60,000 = 55,000

ตารางที่ 3.1 (ต่อ) ตัวแปร คำจำกัดความ การวัดผล

ตัวแปรที่ทำการศึกษา	คำจำกัดความ	การวัดผล
รายได้นอกภาคเกษตร	รายได้อื่นนอกจากภาคเกษตร	รับจ้าง = 1
		ลูกหลานส่งมาให้ = 2
		ค้าขาย = 3
		ออกเงินกู้ยืมในระบบ = 4
		งานบริการ = 5
		เงินเดือน = 6
		ไม่มี = 7
		อื่นๆ = 8
3. ปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายและภาระหนี้สิน		
ภาระหนี้สิน	ภาระหนี้สินทุกชนิด	มี = 1
		ไม่มี = 0
การลงทุนประกอบอาชีพ	ค่าใช้จ่ายในการลงทุนประกอบอาชีพ	ระดับปานกลาง = 1
		ระดับอื่นๆ = 0

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาเสนอผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการออมของชุมชนบ้านไทรห้อง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช กำหนดการนำเสนอผลการวิจัยเป็นลำดับดังนี้

1. ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลของชุมชนบ้านไทรห้อง
2. ด้านคุณลักษณะเกี่ยวกับรายได้ของชุมชนบ้านไทรห้อง
3. ด้านคุณลักษณะเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายและภาระหนี้สินของชุมชนบ้านไทรห้อง
4. ด้านคุณลักษณะเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการออมของชุมชนบ้านไทรห้อง
5. ด้านคุณลักษณะเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของชุมชนบ้านไทรห้อง

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการออมของชุมชนบ้านไทรห้อง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้แบบสัมภาษณ์จำนวนทั้งสิ้น 110 ชุด เป็นแบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์ทุกชุด เนื่องจากเป็นการสัมภาษณ์แบบเผชิญหน้า

1. ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลของชุมชนบ้านไทรห้อง

จากการสำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สัมภาษณ์จะเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 67.3 และ 32.7

ด้านอายุ พบว่า ช่วงอายุ 40-49 ปี มีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 38.2 รองลงมาคือช่วงอายุ 50-59 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.1 ช่วงอายุ 30-39 ปี คิดเป็นร้อยละ 19.1 ช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 9.1 และช่วงอายุ 20-29 ปี คิดเป็นร้อยละ 4.5

ด้านระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.3 รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายคิดเป็นร้อยละ 10.0 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 9.1 ระดับต่ำกว่าประถมศึกษาและระดับปริญญาตรีมีจำนวนเท่ากันคิดเป็นร้อยละ 8.2 และระดับอนุปริญญา มีจำนวนน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 7.3

ด้านสถานภาพบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีสถานภาพสมรสสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 82.7 รองลงมาคือสถานภาพหม้ายหรือหย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ 15.5 และสภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 1.8

ด้านอาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอาชีพการเกษตรมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมาคืออาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 16.4 อาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 13.6 อาชีพข้าราชการ คิดเป็นร้อยละ 9.1 อาชีพลูกจ้าง คิดเป็นร้อยละ 6.4 และอาชีพงานบริการคิดเป็นร้อยละ 4.5

ด้านจำนวนบุคคลในครัวเรือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนบุคคลมากที่สุดคือ 5 คน คิดเป็นร้อยละ 42.7 รองลงมาคือ 6 คน คิดเป็นร้อยละ 21.8 จำนวนสมาชิก 7 คน คิดเป็นร้อยละ 13.6 จำนวนสมาชิก 4 คน คิดเป็นร้อยละ 11.8 จำนวนสมาชิกมากกว่า 8 คน คิดเป็นร้อยละ 3.6 และจำนวนสมาชิก 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.8

ด้านจำนวนบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนบุคคลที่ต้องเลี้ยงดูมากที่สุดคือ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 33.6 รองลงมาคือ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 23.6 จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 16.4 จำนวน 4 คนขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 3.6 และไม่มีบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู คิดเป็นร้อยละ 12.7

คุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างชุมชนบ้านไทรห้อง ส่วนใหญ่จะมีอายุในช่วง 40-50 ปี การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษามากที่สุด เนื่องจากพื้นฐานฐานะของกลุ่มตัวอย่างมาจากความยากจน การศึกษาในอดีตจะมีเพียงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เปรียบเทียบกับปัจจุบันคือชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งถือว่าคนที่ได้ศึกษาถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีการศึกษาที่สูง และยังคงต้องช่วยเหลือพ่อแม่ทำงาน ประกอบกับในอดีตไม่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องการศึกษาเพราะเชื่อว่าเป็นการเสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์ เอาเวลามาทำงานเพื่อยังชีพจะมีประโยชน์มากกว่า

ด้านสถานภาพบุคคล จะมีสถานภาพสมรสสูงที่สุด เนื่องจากการอยู่ร่วมกันของชุมชนจะอยู่อาศัยแบบพี่น้องหรือญาติมิตร เมื่อคู่สมรสใดมีปัญหา ก็จะพยายามไกล่เกลี่ยทำความเข้าใจ และในชุมชนก็ไม่มีสิ่งช่วยอันจะนำมาซึ่งปัญหาการหย่าร้างจึงทำให้ปัญหานี้มีน้อย

จำนวนบุตรที่ต้องเลี้ยงดู ส่วนใหญ่จะมีจำนวนบุตร 2 คน เนื่องจากรายได้ของชุมชนส่วนใหญ่มาจากภาคเกษตรซึ่งเป็นรายได้ที่ไม่มีความแน่นอน การมีบุตรเพิ่มขึ้นทำให้มีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นประกอบกับการรณรงค์ของภาครัฐส่งเสริมให้มีการวางแผนครอบครัว จึงทำให้จำนวนบุตรของแต่ละครัวเรือนมีน้อย

รายละเอียดดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลของชุมชนบ้านไทรห้อง

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
หญิง	36	32.7
ชาย	74	67.3

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
2. อายุ		
20-29 ปี	5	4.5
30-39 ปี	21	19.1
40-49 ปี	42	38.2
50-59 ปี	32	29.1
60 ปีขึ้นไป	10	9.1
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าประถมศึกษา	9	8.2
ประถมศึกษา	63	57.3
มัธยมศึกษาตอนต้น	10	9.1
มัธยมศึกษาตอนปลาย	11	10.0
อนุปริญญา	8	7.3
ปริญญาตรี	9	8.2
4. สถานภาพ		
โสด	2	1.8
สมรส	91	82.7
หม้ายหรือหย่าร้าง	17	15.5
5. อาชีพ		
ข้าราชการ	10	9.1
งานบริการ	5	4.5
ลูกจ้าง	7	6.4
รับจ้าง	18	16.4
ค้าขาย	15	13.6
สวนยางพารา , เกษตรกร	55	50.0

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
6. จำนวนบุคคลในครัวเรือน		
3 คน	2	1.8
4 คน	13	11.8
5 คน	47	42.7
6 คน	24	21.8
7 คน	15	13.6
8 คน	5	4.5
8 คนขึ้นไป	4	3.6
8. จำนวนบุคคลที่จ้างเลี้ยงดู		
1 คน	26	23.6
2 คน	37	33.6
3 คน	18	16.4
4 คน	11	10.0
4 คนขึ้นไป	4	3.6
ไม่มี	14	12.7

2. ด้านคุณลักษณะเกี่ยวกับรายได้ของชุมชนบ้านไทรห้อง

จากการสำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่างชุมชนมีรายได้จากภาคการเกษตรอยู่ที่ระดับ 10,001-20,000 บาทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.8 รองลงมาคือ ระดับ ต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 38.2 ระดับ 20,001-30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 8.2 ระดับ 40,001-50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.8 ระดับ 30,001-40,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.9

ด้านความถี่ของรายได้จากการเกษตร พบว่า ระดับความไม่แน่นอนและทุกเดือนมีจำนวนเท่ากันคือ คิดเป็นร้อยละ 28.2 รองลงมาคือ ทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 16.4 ส่วนความถี่ทุกสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 2.7

ด้านรายได้นอกภาคเกษตรหรือรายได้อื่น พบว่า รายได้จากการค้าขายมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 20.9 รองลงมาคือ รายได้จากเงินเดือน คิดเป็นร้อยละ 19.1 รายได้จากการรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 16.4 ส่วนรายได้อื่น ๆ อยู่ในระดับใกล้เคียงกัน

ด้านความถี่ของรายได้นอกภาคเกษตรหรือรายได้อื่น พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้ทุกเดือน คิดเป็นร้อยละ 87.3 รองลงมาคือ ทุกวันและทุกสัปดาห์จำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 3.6

ด้านรายได้รวมทั้งปี พบว่า ระดับรายได้รวมทั้งปี 100,001-150,000 บาทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.0 รองลงมาคือ 150,001-200,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 18.2 ระดับ 50,001-100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 15.5 ระดับ 200,001-250,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 12.7

คุณลักษณะของรายได้ รายได้ของชุมชนมี 2 ลักษณะคือ

- รายได้จากภาคเกษตร เช่น รายได้ที่มาจากสวนยางพารา สวนผลไม้ ปาลูกผัก เป็นรายได้ที่ไม่มีความแน่นอนต้องพึ่งพาสภาพดินฟ้าอากาศ ราคาสินค้าขึ้นอยู่กับสภาพเศรษฐกิจซึ่งมีการเคลื่อนไหวตลอดเวลา

- รายได้นอกภาคเกษตร คือ รายได้อื่นนอกจากภาคเกษตร เช่น รับจ้าง เงินเดือน เป็นรายได้ที่มีความมั่นคงและแน่นอนมากกว่ารายได้จากภาคเกษตร ปัจจัยด้านสภาพดินฟ้าอากาศไม่ใช่ปัจจัยสำคัญของรายได้

รายละเอียดดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ด้านคุณลักษณะเกี่ยวกับรายได้ของชุมชนบ้านไทรห้อง

คุณลักษณะเกี่ยวกับรายได้	จำนวน	ร้อยละ
1. รายได้จากภาคการเกษตร		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	42	38.2
10,001-20,000 บาท	46	41.8
20,001-30,000 บาท	9	8.2
30,001-40,000 บาท	1	0.9
40,001-50,000 บาท	2	1.8
ไม่มี	10	9.1
2. ความถี่ของรายได้จากภาคการเกษตร		
ทุกวัน	18	16.4
ทุกสัปดาห์	3	2.7
ทุกเดือน	31	28.2
ไม่แน่นอน	31	28.2
ไม่มี	27	24.5

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

คุณลักษณะเกี่ยวกับรายได้	จำนวน	ร้อยละ
3. รายได้นอกภาคเกษตรหรือรายได้อื่น		
รับจ้าง	18	16.4
ถูกหลานส่งมาให้	7	6.4
ค้าขาย	23	20.9
ออกเงินกู้ยืมในระบบ	4	3.6
งานบริการ	5	4.5
เงินเดือน	21	19.1
ไม่มี	26	23.6
อื่น ๆ	6	5.5
4. ความถี่ของรายได้นอกภาคเกษตรหรือรายได้อื่น		
ทุกวัน	4	3.6
ทุกสัปดาห์	4	3.6
ทุกเดือน	96	87.3
ไม่มี	6	5.5
5. รายได้รวมทั้งปี		
ต่ำกว่า 50,000 บาท	1	0.9
50,001-100,000 บาท	17	15.5
100,001-150,000 บาท	33	30.0
150,001-200,000 บาท	20	18.2
200,001-250,000 บาท	14	12.7
250,001-300,000 บาท	8	7.3
300,001-400,000 บาท	8	7.3
400,001 บาทขึ้นไป	9	8.2

3. ด้านคุณลักษณะเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายและภาระหนี้สิน

จากการสำรวจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรายจ่ายในครัวเรือนต่อเดือนอยู่ในระดับ 10,001-20,000 บาทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.5 รองลงมาคือ ระดับรายจ่ายต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 40.9 ระดับรายจ่าย 20,001-30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 10.0 ระดับรายจ่าย 40,001-50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.7 และระดับรายจ่าย 40,001-50,000 บาทน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.8

ด้านภาระหนี้สิน พบว่า มีภาระหนี้สิน คิดเป็นร้อยละ 70.9 ไม่มีหนี้สิน คิดเป็นร้อยละ 29.1

ด้านค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค พบว่า อยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 68.2 รองลงมาคือ ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 16.4 ระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 10.0 และระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 5.5

ด้านค่าเล่าเรียนบุตร พบว่า อยู่ในระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.2 รองลงมาคือ ระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 23.6 ระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 13.6 ระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 12.7 และระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 11.8

ด้านค่ารักษาพยาบาล พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 24.5 รองลงมา คือ ระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 23.6 ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 21.8 ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 16.4 และระดับน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 13.6

ด้านค่าใช้จ่ายในการลงทุนประกอบอาชีพ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.7 รองลงมาคือ ระดับน้อยคิดเป็นร้อยละ 28.2 ระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 13.6 ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 12.7 และระดับน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 2.7

ด้านค่าใช้จ่ายอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 48.2 รองลงมาคือระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 36.4 ระดับมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 7.3 ระดับน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 5.5 และระดับมากคิดเป็นร้อยละ 2.7

ด้านค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับกิจกรรมทางสังคม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.5 รองลงมาคือระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 32.7 ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 15.5 ระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 5.5 และระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.8

ด้านค่าใช้จ่ายเพื่อผ่อนสินค้าหรือบัตรเครดิต พบว่า อยู่ในระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 92.7 รองลงมาคือระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 3.6 ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 2.7 และระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.9

ด้านหนี้สินมีผลต่อการออม พบว่า อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมาคือไม่มีผลต่อการออม คิดเป็นร้อยละ 27.3 ระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 14.5 และระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 8.2

ด้านแหล่งเงินกู้ พบว่า การกู้เงินจากสถาบันการเงิน คิดเป็นร้อยละ 48.2 การกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน/ไทรห้อย คิดเป็นร้อยละ 36.4 การกู้เงินจากกองทุนเศรษฐกิจชุมชน คิดเป็นร้อยละ 26.4 การกู้เงินจากกองทุนกลุ่มเครื่องแกง/ไทรห้อย คิดเป็นร้อยละ 24.5 การกู้เงินนอกระบบ คิดเป็นร้อยละ 30.0 การกู้เงินจากบัตรเครดิต คิดเป็นร้อยละ 12.7 และกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีการกู้ยืม คิดเป็นร้อยละ 30.0

คุณลักษณะด้านภาระหนี้สิน ภาระหนี้สินส่วนใหญ่ของชุมชนมาจากแหล่งเงินกู้ภายในชุมชน ได้แก่ กองทุนหมู่บ้าน/ไทรห้อย กองทุนเศรษฐกิจชุมชน/ไทรห้อย กองทุนกลุ่มเครื่องแกง/ไทรห้อย และเงินกู้นอกระบบ ซึ่งมีการให้บริการภายในชุมชน มีความสะดวก รวดเร็ว ไม่ต้องมีหลักฐานในการกู้ยืมและการค้ำประกันมากมายเหมือนการกู้จากสถาบันการเงิน

รายละเอียดดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 คุณลักษณะเกี่ยวกับรายจ่ายและภาระหนี้สิน

คุณลักษณะเกี่ยวกับรายจ่ายและภาระหนี้สิน	จำนวน	ร้อยละ
1. รายจ่ายในครัวเรือนต่อเดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	45	40.9
10,001-20,000 บาท	49	44.5
20,001-30,000 บาท	11	10.0
30,001-40,000 บาท	3	2.7
40,001-50,000 บาท	2	1.8
2. ภาระหนี้สิน		
มี	78	70.9
ไม่มี	32	29.1

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

คุณลักษณะเกี่ยวกับรายจ่ายและภาระหนี้สิน	จำนวน	ร้อยละ
3. ความสำคัญในการใช้จ่ายแต่ละเดือน		
3.1 ค่าใช้จ่ายเพื่อบริโภคในครัวเรือน		
น้อย	6	5.5
ปานกลาง	75	68.2
มาก	18	16.4
มากที่สุด	11	10.0
3.2 ค่าเล่าเรียนบุตร		
น้อยที่สุด	42	38.2
น้อย	14	12.7
ปานกลาง	15	13.6
มาก	13	11.8
มากที่สุด	26	23.6
3.3 ค่ารักษาพยาบาล		
น้อยที่สุด	15	13.6
น้อย	26	23.6
ปานกลาง	18	16.4
มาก	24	21.8
มากที่สุด	27	24.5
3.4 การลงทุนประกอบอาชีพ		
น้อยที่สุด	3	2.7
น้อย	31	28.2
ปานกลาง	47	42.7
มาก	14	12.7
มากที่สุด	15	13.6

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

คุณลักษณะเกี่ยวกับรายจ่ายและภาระหนี้สิน	จำนวน	ร้อยละ
3.5 อุปกรณ์อำนวยความสะดวก		
น้อยที่สุด	6	5.5
น้อย	40	36.4
ปานกลาง	53	48.2
มาก	3	2.7
มากที่สุด	8	7.3
3.6 กิจกรรมทางสังคม		
น้อยที่สุด	2	1.8
น้อย	6	5.5
ปานกลาง	17	15.5
มาก	36	32.7
มากที่สุด	49	44.5
3.7 บัตรเครดิต/ผ่อนสินค้า		
น้อยที่สุด	102	92.7
น้อย	4	3.6
ปานกลาง	3	2.7
มากที่สุด	1	0.9
4. หนี้สินมีผลต่อการออม		
มากที่สุด	16	14.5
มาก	55	50.0
น้อย	9	8.2
ไม่มีผล	30	27.3
5. แหล่งเงินกู้		
5.1 สถาบันการเงิน		
ไม่มี	57	51.8
มี	53	48.2

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

คุณลักษณะเกี่ยวกับรายจ่ายและภาระหนี้สิน	จำนวน	ร้อยละ
5.2 กองทุนหมู่บ้านไทรห้อง		
ไม่มี	70	63.6
มี	40	36.4
5.3 กองทุนเศรษฐกิจชุมชน		
ไม่มี	81	73.6
มี	29	26.4
5.4 กองทุนกลุ่มเครื่องแกง		
ไม่มี	83	75.5
มี	27	24.5
5.5 เงินกู้ยืมในระบบ		
ไม่มี	77	70.0
มี	33	30.0
5.6 บัตรเครดิต		
ไม่มี	96	87.3
มี	14	12.7
5.7 ไม่มีหนี้สิน		
มีหนี้สิน	77	70.0
ไม่มีหนี้สิน	33	30.0

4. คุณลักษณะด้านพฤติกรรมการออมของชุมชนบ้านไทรห้อง

จากการสำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีเงินออม คิดเป็นร้อยละ 95.5 ไม่มีเงินออมคิดเป็นร้อยละ 4.5

ด้านรูปแบบการออม พบว่า ออมเงินกับสถาบันการเงิน คิดเป็นร้อยละ 59.1 ออมเงินกับกองทุนหมู่บ้านไทรห้อง คิดเป็นร้อยละ 44.5 ออมกับกองทุนเศรษฐกิจชุมชน คิดเป็นร้อยละ 37.3 ออมกับกองทุนกลุ่มเครื่องแกงไทรห้อง คิดเป็นร้อยละ 38.2 ออมในรูปแบบพันธบัตร คิดเป็นร้อยละ

19.1 ประกันชีวิต คิดเป็นร้อยละ 47.3 การเล่นเกมคิดเป็นร้อยละ 78.2 และไม่มีการออม คิดเป็นร้อยละ 5.5

ด้านการออมเงินสด พบว่า ฝากสถาบันการเงิน คิดเป็นร้อยละ 20.0 เก็บไว้กับตัวหรือบ้าน คิดเป็นร้อยละ 80.0

ด้านความถี่ในการออมต่อปี พบว่า ความไม่แน่นอนสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.8 รองลงมาคือ ทุกเดือน คิดเป็นร้อยละ 39.1 การออมปีละครั้งคิดเป็นร้อยละ 2.7 การออม 1-3 เดือนต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.9 และไม่มีการออมคิดเป็นร้อยละ 5.5

ด้านจำนวนเงินออมต่อปี พบว่า อยู่ในระดับต่ำกว่า 10,000 บาทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.5 รองลงมาคือ 10,001-20,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 22.7 ระดับเงินออม 30,001-50,000 บาท และ 50,001-100,000 บาทมีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 9.1 และระดับเงินออม 100,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 4.5

ด้านการเปรียบเทียบการออมกับปีที่ผ่านมา พบว่า ปริมาณการออมอยู่ที่ระดับเท่าเดิม คิดเป็นร้อยละ 64.5 ปริมาณการออมลดลง คิดเป็นร้อยละ 26.4 ปริมาณการออมที่มากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 9.1

ด้านราคาสินค้าที่สูงขึ้นมีผลต่อการออม พบว่า ราคาของสินค้าส่งผลต่อการออมในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 71.8 รองลงมาคือ ไม่มีผลต่อการออม คิดเป็นร้อยละ 11.8 ราคาสินค้าต่อการออมน้อย คิดเป็นร้อยละ 10.9 และราคาสินค้ามีผลต่อการออมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5.5

ด้านแรงจูงใจในการออม พบว่า เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยชราอยู่ในระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.4 เพื่อสะสมไว้ให้ลูกหลานอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 34.5 เพื่อเหตุการณ์ฉุกเฉินหรือเจ็บป่วยอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 63.6 เพื่อเพิ่มพูนทรัพย์สินอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 39.1 และเพื่อหวังผลตอบแทนอยู่ในระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 81.8

คุณลักษณะด้านพฤติกรรมการออม รูปแบบการออมของชุมชนมี 7 รูปแบบ คือ สถาบันการเงิน กองทุนหมู่บ้านไทรห้อง กองทุนเศรษฐกิจชุมชนบ้านไทรห้อง กองทุนกลุ่มเครื่องแกงไทรห้อง พันธบัตรรัฐบาล ประกันชีวิต และการเล่นเกม รูปแบบการออมสูงสุด 3 อันดับคือ การเล่นเกม สถาบันการเงินและประกันชีวิต เพราะเข้าถึงง่าย สะดวก ให้ความมั่นคงกับชีวิต

แรงจูงใจในการออมสูงสุดพิจารณาจากการให้ระดับความสำคัญ 3 อันดับคือ การออมเพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉินหรือเจ็บป่วย การออมเพื่อสะสมไว้เป็นมรดกให้ลูกหลาน และการออมเพื่อเพิ่มพูนทรัพย์สิน

รายละเอียดดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 คุณลักษณะเกี่ยวกับพฤติกรรมการออม

คุณลักษณะเกี่ยวกับพฤติกรรมการออม	จำนวน	ร้อยละ
1. เงินออม		
มี	105	95.5
ไม่มี	5	4.5
2. รูปแบบการออม		
2.1 สถาบันการเงิน		
ไม่ออม	45	40.9
ออม	65	59.1
2.2 กองทุนหมู่บ้านไทรห้อง		
ไม่ออม	61	55.5
ออม	49	44.5
2.3 กองทุนเศรษฐกิจชุมชนบ้านไทรห้อง		
ไม่ออม	69	62.7
ออม	41	37.3
2.4 กองทุนกลุ่มเครื่องแกงไทรห้อง		
ไม่ออม	68	61.8
ออม	42	38.2
2.5 พันธบัตรรัฐบาล		
ไม่ออม	89	80.9
ออม	21	19.1
2.6 ประกันชีวิต		
ไม่ออม	58	52.7
ออม	52	43.7
2.7 การเล่นแชร์		
ไม่ออม	24	21.8
ออม	86	78.2

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

คุณลักษณะเกี่ยวกับพฤติกรรมการออม	จำนวน	ร้อยละ
2.8 ไม่มีการออม		
ไม่เลือก	104	94.5
เลือก	6	5.5
3. การออมเงินสด		
สถาบันการเงิน	22	20.0
เก็บไว้กับตัว/บ้าน	88	80.0
4. ความถี่ในการออมต่อปี		
ทุกเดือน	43	39.1
1-3 เดือน	1	0.9
ปีละครั้ง	3	2.7
ไม่แน่นอน	57	81.8
ไม่เคยออม	6	5.5
5. เงินออมต่อปี		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	49	44.5
10,001-20,000 บาท	25	22.7
20,001-30,000 บาท	6	5.5
30,001-50,000 บาท	10	9.1
50,001-100,000 บาท	10	9.1
100,000 บาทขึ้นไป	5	4.5
ไม่เคยออม	5	4.5
6. เปรียบเทียบการออมกับปีที่ผ่านมา		
มากขึ้น	10	9.1
เท่าเดิม	71	14.5
ลดลง	29	26.4

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

คุณลักษณะเกี่ยวกับพฤติกรรมกรออม	จำนวน	ร้อยละ
7. ราคาสินค้ามีผลต่อการออม		
มากที่สุด	6	5.5
มาก	79	71.8
น้อย	12	10.9
ไม่มีผล	13	11.8
8. แรงจูงใจในการออม		
8.1 เพื่อเตรียมพร้อมเข้าสู่วัยชรา		
น้อยที่สุด	8	7.3
น้อย	40	36.4
ปานกลาง	33	30.0
มาก	12	10.9
มากที่สุด	17	15.5
8.2 เพื่อสะสมไว้ให้ลูกหลาน		
น้อยที่สุด	3	2.7
น้อย	9	8.2
ปานกลาง	30	27.3
มาก	38	34.5
มากที่สุด	30	27.3
8.3 เพื่อเหตุการณ์ฉุกเฉิน/เจ็บป่วย		
น้อย	5	4.5
ปานกลาง	13	11.8
มาก	70	63.6
มากที่สุด	22	20.0

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

คุณลักษณะเกี่ยวกับพฤติกรรมกรอม	จำนวน	ร้อยละ
8.4 เพื่อเพิ่มพูนทรัพย์สิน		
น้อยที่สุด	6	5.5
น้อย	43	39.1
ปานกลาง	36	32.7
มาก	14	12.7
มากที่สุด	11	10.0
8.5 เพื่อหวังผลตอบแทน		
น้อยที่สุด	90	81.8
น้อย	5	4.5
ปานกลาง	9	8.2
มาก	6	5.5

5. คุณลักษณะเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของชุมชนบ้านไทรห้อง

จากการสำรวจ พบว่า ปัญหาการบริโภคอยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 74.5 รองลงมาคือระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 13.6 ระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 6.4 และระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 5.5

ปัญหาค่าเล่าเรียนบุตร พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 34.5 รองลงมาคือระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 23.6 ระดับน้อยคิดเป็นร้อยละ 14.5 ระดับปานกลางและระดับมากมีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 13.6

ปัญหาสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 40.9 รองลงมาคือระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 35.5 ระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 10.0 ระดับมากคิดเป็นร้อยละ 8.2 และระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 27

ปัญหาการลงทุนประกอบอาชีพ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 49.1 รองลงมาคือระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 20.0 ระดับมากคิดเป็นร้อยละ 15.5 ระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 11.8 และระดับน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 3.6

ปัญหากิจกรรมทางสังคม พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 56.4 รองลงมาคือระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.0 ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 8.2 และระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 5.5

ปัญหาบัตรเครดิต/ผ่อนสินค้า พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 95.5 รองลงมาคือระดับน้อยและระดับมากมีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 1.8 และ ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 0.9

คุณลักษณะด้านปัญหาและอุปสรรค ปัญหาการบริโภค คือ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการบริโภคอาหารในชีวิตประจำวัน สามารถหาอาหารได้ภายในชุมชนมีการจัดตั้งตลาดนัด และความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติทำให้สามารถหาอาหารเพื่อยังชีพได้บางส่วน เช่น ปลา กบ หน่อไม้

ปัญหาค่าเล่าเรียนบุตร คือ ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาของบุตร จากข้อมูลส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย เนื่องจากบุตรอยู่ในวัยเด็ก ประกอบกับในชุมชนมีโรงเรียนของรัฐบาล ทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จึงทำให้ประหยัดค่าเล่าเรียนและค่าเดินทางมาโรงเรียน

ปัญหาสิ่งอำนวยความสะดวก คือ ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกสบาย รวดเร็วในการดำเนินชีวิตประจำวันมากขึ้น ซึ่งแต่ละครัวเรือนจะมีไม่มากนัก เช่น โทรศัพท์ ตู้เย็น วิทยุ ส่วนใหญ่จะมีสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างละ 1 ชิ้นใช้ร่วมกันภายในครัวเรือน

ปัญหาการลงทุนประกอบอาชีพ คือ ค่าใช้จ่ายในการลงทุนเพื่อประกอบอาชีพ อันนำมาซึ่งรายได้ของครัวเรือน เช่น สวนยางพารา การลงทุนครั้งแรกมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูงแต่เมื่อเก็บผลผลิตได้จะมีระยะเวลานาน ใช้เวลาในการปลูก 5-7 ปี จึงจะสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้เป็นเวลา 20-25 ปี จึงจะมีการปลูกใหม่ทดแทน

ปัญหากิจกรรมทางสังคม เช่น งานบวช งานแต่งงาน งานศพ งานขึ้นบ้านใหม่ จากสภาพความเป็นอยู่ในชุมชนมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันใครมีงานก็จะไปช่วยเหลือทั้งร่างกายและกำลังทรัพย์ จึงทำให้ค่าใช้จ่ายในส่วนนี้อยู่ในระดับมาก

ดังรายละเอียด ดังตาราง 4.5

ตารางที่ 4.5 คุณลักษณะเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของชุมชนบ้านไทรห้อง

คุณลักษณะเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค	จำนวน	ร้อยละ
1. ปัญหาการบริโภคในครัวเรือน		
น้อย	6	5.5
ปานกลาง	82	74.5
มาก	15	13.6
มากที่สุด	7	6.4
2. ปัญหาค่าเล่าเรียนบุตร		
น้อยที่สุด	38	34.5
น้อย	16	14.5
ปานกลาง	15	13.6
มาก	15	13.6
มากที่สุด	26	23.6
3. ปัญหาสิ่งอำนวยความสะดวก		
น้อยที่สุด	11	10.0
น้อย	39	35.5
ปานกลาง	45	40.9
มาก	9	8.2
มากที่สุด	6	5.5
4. ปัญหาการรักษาพยาบาล		
น้อยที่สุด	19	17.3
น้อย	24	21.8
ปานกลาง	18	16.4
มาก	22	20.0
มากที่สุด	27	24.5

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

คุณลักษณะเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค	จำนวน	ร้อยละ
5. ปัญหาการลงทุนประกอบอาชีพ		
น้อยที่สุด	4	3.6
น้อย	22	20.0
ปานกลาง	54	49.1
มาก	17	15.5
มากที่สุด	13	11.8
6. ปัญหากิจกรรมทางสังคม		
น้อย	6	5.5
ปานกลาง	9	8.2
มาก	62	56.4
มากที่สุด	33	30.0
7. ปัญหาบัตรเครดิต/ผ่อนสินค้า		
น้อยที่สุด	105	95.5
น้อย	2	1.8
ปานกลาง	1	0.9
มาก	2	1.8

6. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของชุมชนบ้านไทรห้อง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์แบบ Binary Logistic โดยการนำปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านรายได้ ด้านรายจ่ายและภาระหนี้สิน ด้านพฤติกรรมการออม และปัญหาอุปสรรค มาศึกษาถึงผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของชุมชนบ้านไทรห้อง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก แบบ Binary Logistic ของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการออมของชุมชนบ้านไทรห้อง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ปัจจัย	ค่าทางสถิติที่วิเคราะห์		
	B	Exp(B)	Sig
ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล			
เพศ	7.499	187.092	0.071
สถานภาพบุคคล	7.329	1523.800	0.029
ระดับการศึกษา	0.294	1.342	0.275
จำนวนบุตรที่ต้องเลี้ยงดู	1.207	3.344	0.091
ปัจจัยด้านรายได้			
รายได้จากภาคเกษตร	0.000	1.000	0.223
รายได้นอกภาคเกษตร	0.887	2.428	0.040
ปัจจัยด้านรายจ่ายและภาระหนี้สิน			
ภาระหนี้สิน	4.690	108.864	0.029
การลงทุนประกอบอาชีพ	-1.453	0.234	0.413
Constant	-13.345	0.000	0.029
ระดับนัยสำคัญ 0.05			
Percent correctly predicted 98.0%			

จากตารางที่ 4.6 สามารถเขียนแบบจำลองปัจจัยที่มีผลต่อการออมของชุมชนบ้านไทรห้อง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

$$= -13.345 + 7.499 \text{ เพศ} + 7.329 \text{ สถานภาพบุคคล} + 0.294 \text{ ระดับการศึกษา} + 1.207 \text{ จำนวนบุตรที่ต้องเลี้ยงดู} + 0.000 \text{ รายได้จากภาคเกษตร} + 0.887 \text{ รายได้นอกภาคเกษตร} + 4.690 \text{ ภาระหนี้สิน} - 1.453 \text{ ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุนประกอบอาชีพ}$$

ผลการศึกษาจะเห็นว่า ค่า Percent correctly predicted เท่ากับ 0.980 มีค่าเข้าใกล้ 1 มาก แสดงว่าสามารถใช้ตัวแปรอิสระทั้งหมดพยากรณ์ตัวแปรตาม (การออม) ได้ดี กล่าวคือ แบบจำลองที่ทำการวิเคราะห์สามารถอธิบายความถูกต้องได้ร้อยละ 98.0

สมมติฐาน H_0 : ตัวแปรอิสระไม่สามารถพยากรณ์การออมได้
 H_1 : ตัวแปรอิสระสามารถใช้พยากรณ์การออมได้

1. เพศ มีค่าสัมประสิทธิ์ (B) เท่ากับ 7.499 หมายถึง เมื่อมีเพศหญิงเพิ่มขึ้น 1 หน่วย โอกาสการออมจะเพิ่มขึ้นมากกว่าเพศชาย 7.499 หน่วย และเพศมีค่าความน่าจะเป็น Sig เท่ากับ 0.071 ซึ่งมากกว่า ค่า α ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 (ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ) เราจึงยอมรับ H_0 แสดงว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับการออม หรือเพศเป็นตัวแปรอิสระที่ไม่สามารถพยากรณ์การออมได้

2. สถานภาพบุคคล มีค่าสัมประสิทธิ์ (B) เท่ากับ 7.329 หมายถึง เมื่อบุคคลมีสถานภาพสมรสเพิ่มขึ้น 1 หน่วย โอกาสการออมจะเพิ่มขึ้นมากกว่าบุคคลที่มีสถานภาพหม้ายหรือโสด 7.329 หน่วย และสถานภาพบุคคล มีค่าความน่าจะเป็น Sig เท่ากับ 0.029 ซึ่งน้อยกว่า ค่า α ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 เราจึงปฏิเสธ H_0 (ยอมรับ H_1) แสดงว่า สถานภาพบุคคลมีความสัมพันธ์กับการออม หรือสถานภาพบุคคลเป็นตัวแปรอิสระที่สามารถพยากรณ์การออมได้

3. ระดับการศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์ (B) เท่ากับ 0.294 หมายถึง เมื่อระดับการศึกษาเพิ่มขึ้น 1 หน่วย โอกาสการออมจะเพิ่มขึ้น 0.294 หน่วย และระดับการศึกษามีค่าความน่าจะเป็น Sig เท่ากับ 0.275 ซึ่งมากกว่า ค่า α ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 (ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ) เราจึงยอมรับ H_0 แสดงว่า ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการออม หรือระดับการศึกษาเป็นตัวแปรอิสระที่ไม่สามารถพยากรณ์การออมได้

4. จำนวนบุตรที่ต้องเลี้ยงดู มีค่าสัมประสิทธิ์ (B) เท่ากับ 1.207 หมายถึง เมื่อมีจำนวนบุตรที่ต้องเลี้ยงดูเพิ่มขึ้น 1 หน่วย โอกาสการออมจะเพิ่มขึ้น 1.207 หน่วย และจำนวนบุตรที่ต้องเลี้ยงดูมีค่าความน่าจะเป็น Sig เท่ากับ 0.091 ซึ่งมากกว่า ค่า α ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 (ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ) เราจึงยอมรับ H_0 แสดงว่า จำนวนบุตรที่ต้องเลี้ยงดูไม่มีความสัมพันธ์กับการออม หรือจำนวนบุตรที่ต้องเลี้ยงดูเป็นตัวแปรอิสระที่ไม่สามารถพยากรณ์การออมได้

5. รายได้จากภาคเกษตร มีค่าสัมประสิทธิ์ (B) เท่ากับ 0.000 หมายถึง เมื่อมีรายได้จากภาคเกษตรเพิ่มขึ้น 1 หน่วย โอกาสการออมจะเพิ่มขึ้น 0.000 หน่วย และรายได้จากภาคเกษตรมีค่าความน่าจะเป็น Sig เท่ากับ 0.223 ซึ่งมากกว่า ค่า α ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 (ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ) เราจึงยอมรับ H_0 แสดงว่า รายได้จากภาคเกษตรไม่มีความสัมพันธ์กับการออม หรือรายได้จากภาคเกษตรเป็นตัวแปรอิสระที่ไม่สามารถพยากรณ์การออมได้

6. รายได้นอกภาคเกษตร มีค่าสัมประสิทธิ์ (B) เท่ากับ 0.887 หมายถึง เมื่อมีรายได้นอกภาคเกษตรเพิ่มขึ้น 1 หน่วย โอกาสการออมจะเพิ่มขึ้น 0.887 หน่วย และรายได้นอกภาคเกษตรมีค่าความน่าจะเป็น Sig เท่ากับ 0.040 ซึ่งน้อยกว่า ค่า α ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 เราจึงปฏิเสธ H_0 (ยอมรับ H_1) แสดงว่า รายได้นอกภาคเกษตรมีความสัมพันธ์กับการออม หรือรายได้นอกภาคเกษตรเป็นตัวแปรอิสระที่สามารถพยากรณ์การออมได้

7. ภาระหนี้สิน มีค่าสัมประสิทธิ์ (B) เท่ากับ 4.690 หมายถึง เมื่อมีภาระหนี้สินเพิ่มขึ้น 1 หน่วย โอกาสการออมจะเพิ่มขึ้น 4.680 หน่วย และภาระหนี้สิน มีค่าความน่าจะเป็น Sig เท่ากับ 0.029 ซึ่งน้อยกว่า ค่า α ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 เราจึงปฏิเสธ H_0 (ยอมรับ H_1) แสดงว่า ภาระหนี้สินมีความสัมพันธ์กับการออม หรือภาระหนี้สินเป็นตัวแปรอิสระที่สามารถพยากรณ์การออมได้

8. ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุนประกอบอาชีพ มีค่าสัมประสิทธิ์ (B) เท่ากับ -1.453 หมายถึง เมื่อค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุนประกอบอาชีพเพิ่มขึ้น 1 หน่วย และค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุนประกอบอาชีพ มีค่าความน่าจะเป็น Sig เท่ากับ 0.413 ซึ่ง มากกว่า ค่า α ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 (ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ) เราจึงยอมรับ H_0 แสดงว่า ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุนประกอบอาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับการออม หรือ ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุนประกอบอาชีพเป็นตัวแปรอิสระที่ไม่สามารถพยากรณ์การออมได้

ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของชุมชนบ้านไทรห้อง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้ค่าความน่าจะเป็น Sig เพื่อทดสอบว่าตัวแปรอิสระตัวใดบ้างที่สามารถใช้ในการพยากรณ์การออมของครัวเรือนชุมชนบ้านไทรห้อง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ภายใต้สมมติฐานทางสถิติดังนี้

ณ ระดับนัยสำคัญ ($\alpha = 0.05$) ค่าความน่าจะเป็น Sig ที่คำนวณได้ของตัวแปรอิสระเพศ สถานภาพบุคคล ระดับการศึกษา จำนวนบุตรที่ต้องเลี้ยงดู รายได้จากภาคเกษตร ค่าใช้จ่ายในการลงทุนประกอบอาชีพ คือ 0.071 0.275 0.091 0.223 และ 0.413 ตามลำดับ มีค่ามากกว่า ค่า α ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 เราจึงยอมรับ H_0 แสดงว่าตัวแปรอิสระไม่สามารถพยากรณ์การออมได้

ส่วนค่า Sig ของตัวแปรอิสระ สถานภาพบุคคล รายได้นอกภาคเกษตร และ ภาระหนี้สิน คือ 0.029 0.040 และ 0.029 ตามลำดับ มีค่าน้อยกว่าค่า α ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 เราจึงปฏิเสธ H_0 (ยอมรับ H_1) แสดงว่าตัวแปรอิสระสามารถพยากรณ์การออมได้

จึงสรุปว่า ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัว คือ สถานภาพบุคคล รายได้นอกภาคเกษตร และภาระหนี้สิน สามารถพยากรณ์การออมได้

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทนี้เป็นบทสรุปการศึกษา เรื่องปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการออมของชุมชนบ้านไทรห้อง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยสรุปตามหัวข้อดังนี้

1. สรุปการวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการออมของชุมชนบ้านไทรห้อง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ดังนี้

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการออมและรูปแบบการออมของชุมชนบ้านไทรห้อง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อกรรมการออมของชุมชนบ้านไทรห้อง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อกรรมการออมของชุมชนบ้านไทรห้อง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

1. สรุปผลการวิจัย

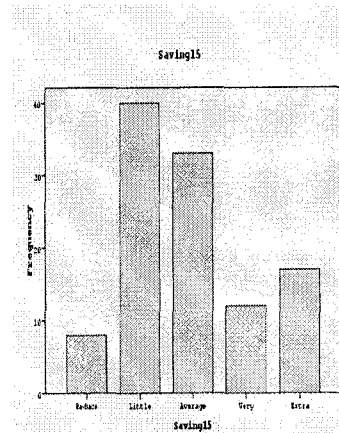
1.1 พฤติกรรมการออมและรูปแบบการออมของชุมชนบ้านไทรห้อง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.1.1 พฤติกรรมการออมของชุมชนบ้านไทรห้อง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช พฤติกรรมการออมของชุมชน สามารถพิจารณาได้จากแรงจูงใจในการออม พิจารณาจากการให้ระดับความสำคัญของแรงจูงใจค่าร้อยละสูงสุดที่กลุ่มตัวอย่างเลือก จากข้อมูลเชิงพรรณนา อันดับ 1 เพื่อใช้จ่ายเมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉินหรือเจ็บป่วยให้ความสำคัญอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 63.6 อันดับ 2 เพื่อสะสมไว้ให้เป็นมรดกลูกหลานให้ความสำคัญอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 34.5 อันดับ 3 เพื่อเพิ่มทุนทรัพย์สินสำหรับความมั่นคงทางฐานะในอนาคตให้ความสำคัญอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 39.1 อันดับ 4 เพื่อการเตรียมพร้อมเข้าสู่วัยชราให้ความสำคัญอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 31.4 และเพื่อหวังผลตอบแทนดอกเบี้ย หรือรางวัลให้ความสำคัญอยู่ในระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 81.8 ข้อมูลภาพที่ 5.1

ภาพที่ 5.1 แรงจูงใจในการออม

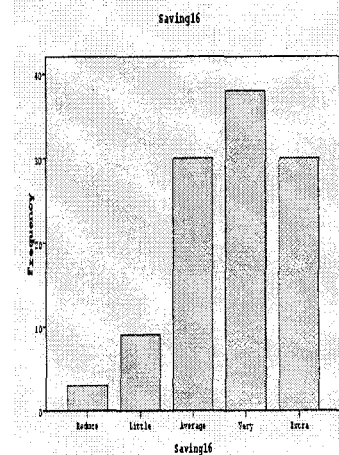
1. เพื่อเตรียมพร้อมเข้าสู่วัยชรา

น้อยที่สุด	ร้อยละ	7.3
น้อย	ร้อยละ	36.4
ปานกลาง	ร้อยละ	30.0
มาก	ร้อยละ	10.9
มากที่สุด	ร้อยละ	15.5

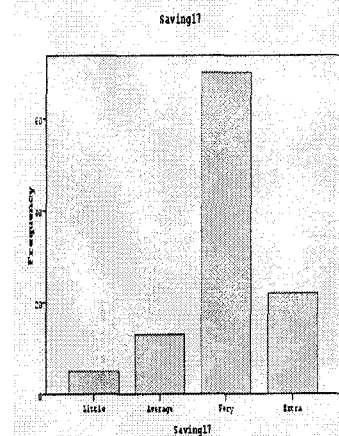
2. เพื่อสะสมไว้ให้ลูกหลาน

น้อยที่สุด	ร้อยละ	2.7
น้อย	ร้อยละ	8.2
ปานกลาง	ร้อยละ	27.3
มาก	ร้อยละ	34.5
มากที่สุด	ร้อยละ	27.3

3. เพื่อเหตุการณ์ฉุกเฉินหรือเจ็บป่วย

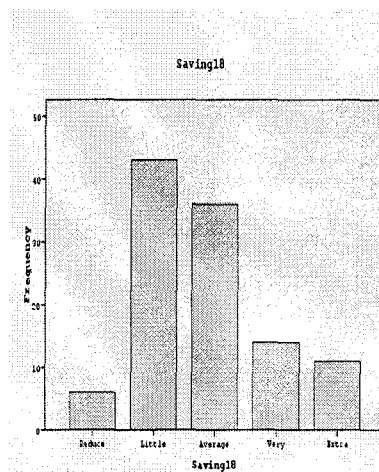
น้อย	ร้อยละ	4.5
ปานกลาง	ร้อยละ	11.8
มาก	ร้อยละ	63.6
มากที่สุด	ร้อยละ	20.0

ภาพที่ 5.1 (ต่อ)

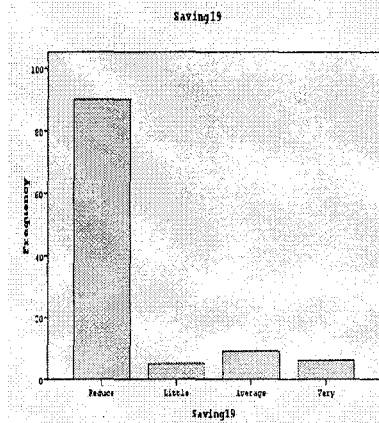
4. เพื่อเพิ่มทุนทรัพย์สิน

น้อยที่สุด	ร้อยละ	5.5
น้อย	ร้อยละ	39.1
ปานกลาง	ร้อยละ	32.7
มาก	ร้อยละ	12.7
มากที่สุด	ร้อยละ	10.0

5. เพื่อหวังผลตอบแทน

น้อยที่สุด	ร้อยละ	81.8
น้อย	ร้อยละ	4.5
ปานกลาง	ร้อยละ	8.2
มาก	ร้อยละ	5.5

1.1.2 รูปแบบการออมของชุมชนบ้านไทรห้อง อำเภอทุ่งสง จังหวัด นครศรีธรรมราช รูปแบบการออมจากแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างมีด้วยกัน 7 รูปแบบคือ (1) การออม กับสถาบันการเงินทั้งธนาคารของรัฐ และเอกชน (2) การออมกับกองทุนหมู่บ้านไทรห้อง จะ ให้บริการฝาก-ถอนเดือนละครั้ง (3) การออมกับกองทุนเศรษฐกิจชุมชนบ้านไทรห้อง จะให้บริการ ฝาก-ถอนเดือนละครั้ง (4) การออมกับกองทุนกลุ่มเครื่องแกงบ้านไทรห้อง จะให้บริการฝาก-ถอน เดือนละครั้ง (5) การออมในรูปแบบพันธบัตรรัฐบาล ได้แก่ สลากออมทรัพย์ของธนาคารออมสิน สลากออมทรัพย์ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (6) การออมในรูปแบบประกัน ชีวิต (7) การออมในรูปแบบของการเล่นแชร์ จากรูปแบบการออมทั้ง 7 รูปแบบ

รูปแบบการออมสูงที่สุด 3 รูปแบบคือ การออมในรูปแบบของการเล่นแชร์ คิดเป็นร้อยละ 78.2 การออมกับสถาบันการเงินทั้งธนาคารของรัฐ และเอกชน คิดเป็นร้อยละ 59.1 และ การออมในรูปแบบประกันชีวิต คิดเป็นร้อยละ 47.3

1.2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของชุมชนบ้านไทรห้อง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของชุมชน ที่นำมาวิเคราะห์ 3 ปัจจัย ได้แก่ สถานภาพบุคคล รายได้นอกภาคเกษตร และภาระหนี้สิน เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับการออม ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรมีเครื่องหมายบวกมีค่าเท่ากับ 7.329 0.887 และ 4.690 เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของชุมชนอย่างมีนัยทางสถิติ ข้อมูลจากตารางที่ 4.6

1.3 ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อการออมของชุมชนบ้านไทรห้อง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ปัญหาการบริโภค จะอยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด เนื่องจากพื้นที่ชุมชนอยู่ในชนบท ซึ่งมีอาณาบริเวณบ้านหรือที่ทำกินค่อนข้างมาก มีการปลูกผัก ผลไม้ เลี้ยงสัตว์ไว้รับประทานในครัวเรือน รวมถึงความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติทำให้สามารถหาอาหารตามธรรมชาติได้ อีกทั้งประชากรในชุมชนไม่นิยมรับประทานอาหารนอกบ้าน ทำให้ค่าใช้จ่ายในส่วนของการบริโภคอยู่ในระดับปานกลาง

ปัญหาค่าเล่าเรียนบุตร ส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับปัญหาน้อยที่สุด เนื่องจากบุตรของกลุ่มตัวอย่างส่วนมากอายุน้อย ประกอบกับในพื้นที่มีโรงเรียนของรัฐบาลทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ทำให้ประหยัดค่าเล่าเรียนและค่าเดินทางไปโรงเรียน

ปัญหาสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด เนื่องจากชุมชนบ้านไทรห้อง รายได้ส่วนใหญ่มาจากภาคการเกษตร รายได้ไม่มีความแน่นอนต้องพึ่งพาสภาพดินฟ้าอากาศ จึงไม่สามารถจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกได้มาก อีกทั้งประชากรในชุมชนมีพื้นฐานของชีวิตมาจากความยากจนจึงให้ความสำคัญกับการใช้จ่าย

ปัญหาค่ารักษาพยาบาล อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากเมื่อยามเจ็บป่วยจะไปรักษาที่โรงพยาบาลเอกชนหรือคลินิกส่วนตัว เพราะมีความเชื่อมั่นในความเชี่ยวชาญ การบริการ รวดเร็ว ไม่ต้องเสียเวลาเหมือนกับโรงพยาบาลของรัฐบาลหรืออนามัย จึงทำให้ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลอยู่ในระดับที่สูง

ปัญหาการลงทุนประกอบอาชีพ อยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด เนื่องจากการลงทุนประกอบอาชีพครั้งหนึ่งสามารถเก็บเกี่ยวผลประโยชน์ได้เป็นเวลานาน ทำให้ไม่ต้องเพิ่มการลงทุนบ่อย ๆ เพียงแค่ดูแลบ้าง รวมถึงอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพก็มีความคงทนพอสมควรไม่ต้องมีการเปลี่ยนบ่อย ๆ เช่น สวนยางพาราใช้เวลาตั้งแต่การปลูก 5-7 ปี ก็เก็บเกี่ยวผลผลิตได้

เป็นระยะเวลา 20-25 ปี จึงมีการปลูกใหม่ทดแทน (วารสารสำหรับครอบครัวเจ้าของสวนยาง สงเคราะห์ 2537)

ปัญหาเกี่ยวกับกิจกรรมทางสังคม เช่น งานบวช งานแต่งงาน งานศพ จัดอยู่ในระดับที่มาก เนื่องจากสังคมของชุมชนบ้านไทรห้องอยู่อาศัยแบบครัวครัวหรือญาติมิตร มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกัน และกัน ใครมีงานหรือมีกิจกรรมก็จะไปช่วยกัน จึงทำให้ค่าใช้จ่ายในกิจกรรมทางสังคมค่อนข้างสูง อาจกล่าวได้ว่า ได้กลายเป็นวัฒนธรรมของชุมชนที่ต้องช่วยเหลือเกื้อหนุนกัน

ปัญหาการผ่อนสินค้าหรือบัตรเครดิต อยู่ในระดับน้อยที่สุด เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างในชุมชน ไม่นิยมการมีบัตรเครดิต เพราะการใช้จ่ายในพื้นที่ส่วนใหญ่จะรับเฉพาะเงินสด

2. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาสามารถนำมาอภิปรายผลการศึกษา ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรม การออมของชุมชนบ้านไทรห้อง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช รายละเอียดดังนี้

2.1 ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยด้านอื่น ๆ

1. เพศ มีค่าสัมประสิทธิ์ = 7.499 และค่าความน่าจะเป็น = 0.071 ผลการทดสอบสมมติฐาน เพศเป็นตัวแปรอิสระที่ไม่สามารถพยากรณ์การออมได้ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากเพศหญิงมีการออมมากกว่าเพศชาย ธรรมชาติของเพศหญิงมีความระมัดระวังรอบคอบ เพศหญิงในชุมชนจะทำหน้าที่ในการเก็บเงินและดูแลค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ภายในครัวเรือน จะมีการวางแผนค่าใช้จ่ายหรือวางแผนสำหรับบุตรมากกว่าเพศชาย หากจำนวนเพศหญิงเพิ่มขึ้น โอกาสที่จะเก็บออมก็มีมากตามไปด้วย แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการออมของครัวเรือน

2. สถานภาพบุคคล มีค่าสัมประสิทธิ์ = 7.329 และค่าความน่าจะเป็น = 0.029 ผลการทดสอบสมมติฐาน สถานภาพบุคคลเป็นตัวแปรอิสระที่สามารถพยากรณ์การออมได้ มีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากสภาพความเป็นอยู่ของชุมชน บุคคลมีสถานภาพสมรสจำนวนมาก เมื่อมีการสมรสมากขึ้น ก็ทำให้จำนวนแรงงานของครัวเรือนเพิ่มขึ้น ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น โอกาสการออมก็จะเพิ่มขึ้นมากกว่าบุคคลที่มีสถานภาพหม้ายและโสด เมื่อมีการสมรสจะมีการวางแผนอนาคตให้กับครอบครัว เพื่อสร้างครอบครัวของตนเอง เช่น ที่อยู่อาศัย ที่ดินทำกิน เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับอนาคตของบุตรให้ได้รับการศึกษาในระดับที่สูง อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี

3. ระดับการศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์ = 0.294 และค่าความน่าจะเป็น = 0.275 ผลการทดสอบสมมติฐาน ระดับการศึกษาเป็นตัวแปรอิสระที่ไม่สามารถพยากรณ์การออมได้ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากพื้นฐานครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างพ่อแม่ประกอบอาชีพทำสวน ทำนา ทำให้รับรู้ถึงความลำบาก เมื่อสามารถเก็บออมได้ก็จะให้ความสำคัญกับการออมและจัดสรรค่าใช้จ่ายเพื่อเก็บออมไว้ให้บุตรเพื่อให้ได้รับการศึกษาที่สูง อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ไม่ต้องได้รับความลำบากเหมือนตนเอง แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการออมของครัวเรือน

4. จำนวนบุตรที่ต้องเลี้ยงดู มีค่าสัมประสิทธิ์ = 1.207 และค่าความน่าจะเป็น = 0.091 ผลการทดสอบสมมติฐาน จำนวนบุตรที่ต้องเลี้ยงดูเป็นตัวแปรอิสระที่ไม่สามารถพยากรณ์การออมได้ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจาก การมีบุตรเพิ่มขึ้นทำให้มีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น แต่บุตรของกลุ่มตัวอย่างยังอยู่ในวัยเด็ก ค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูจึงไม่สูง ประกอบกับภายในชุมชนมีโรงเรียนระดับประถมศึกษา และมีมัธยมศึกษา จึงทำให้ค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูบุตรไม่สูง โอกาสในการออมของครัวเรือนก็ยังมีอยู่ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการออมของครัวเรือน

5. รายได้จากภาคเกษตร มีค่าสัมประสิทธิ์ = 0.000 และค่าความน่าจะเป็น = 0.223 ผลการทดสอบสมมติฐาน รายได้จากภาคเกษตรเป็นตัวแปรอิสระที่ไม่สามารถพยากรณ์การออมได้ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากรายได้จากภาคเกษตรเป็นรายได้ที่ไม่คงที่และไม่มีความแน่นอน ขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศ และราคาสินค้าก็มีการเคลื่อนไหวตลอดเวลา จึงทำให้รายได้ของกลุ่มตัวอย่างมีน้อย ไม่มีความสัมพันธ์กับการออมของครัวเรือน

6. รายได้นอกภาคเกษตร มีค่าสัมประสิทธิ์ = 0.887 และค่าความน่าจะเป็น = 0.040 ผลการทดสอบสมมติฐาน รายได้นอกภาคเกษตรเป็นตัวแปรอิสระที่สามารถพยากรณ์การออมได้ มีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากรายได้นอกภาคเกษตรของกลุ่มตัวอย่างเป็นรายได้ที่มีความแน่นอน และมั่นคงมากกว่าภาคเกษตร จึงสามารถจัดสรรรายได้ในการใช้จ่ายและการออมได้แน่นอน เมื่อมีรายได้ค่อนข้างคงที่ในปริมาณที่เท่ากันทุกเดือน จึงทำให้สามารถจัดสรรรายได้เพื่อใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ และส่วนของการออมได้แน่นอน สอดคล้องกับทฤษฎีรายได้สัมบูรณ์ของ Keynes ซึ่งเชื่อว่าในระบบเศรษฐกิจที่ผู้บริโภคมีเสถียรภาพในการเลือกบริโภคสินค้าและบริการ เป็นการบริโภคที่ตั้งใจของครัวเรือนในงวดเวลาหนึ่งจะถูกกำหนดโดยระดับรายได้สัมบูรณ์ในงวดเวลานั้น โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน การบริโภคมวลรวมกับรายได้รวม หลังหักภาษีเป็นรายได้ที่สามารถนำไปใช้จ่ายใช้สอยได้จึงมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน , แนวคิดของอาร์เธอร์ ลูวิช เชื่อว่ารายได้นอกภาคเกษตรสูงกว่ารายได้จากภาคเกษตร และสอดคล้องกับงานวิจัยที่ว่า

รายได้ถาวรและรายได้ชั่วคราว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการออมของครัวเรือน (ชุมพร ศาสตราวาทะ 2540)

7. ภาระหนี้สิน มีค่าสัมประสิทธิ์ = 4.690 และค่าความน่าจะเป็น = 0.029 ผลการทดสอบสมมติฐาน ภาระหนี้สินเป็นตัวแปรอิสระที่สามารถพยากรณ์การออมได้ เนื่องจากภาระหนี้สินทำให้การออมลดลงในขณะเดียวกันจะเกิดการออมในลักษณะอื่น ๆ เช่น การกู้เงินเพื่อซื้อที่ดินเพื่อประกอบอาชีพ ทำให้การออมลดลง แต่มีทรัพย์สินเพิ่มขึ้น หรือการกู้เงินเพื่อทำการออกเงินกู้นอกระบบภายในชุมชน ผู้ที่มีภาระหนี้สินเพิ่มขึ้น แต่ก็มีรายได้จากดอกเบี้ยที่ให้ผู้เพิ่มขึ้น ภาระหนี้สินของชุมชนส่วนใหญ่จะเป็นหนี้เงินกู้ภายในชุมชน ได้แก่ กองทุนหมู่บ้าน ไทรห้อง กองทุนเศรษฐกิจชุมชนบ้าน ไทรห้อง กองทุนกลุ่มเครื่องแกงบ้าน ไทรห้อง เงินกู้นอกระบบซึ่งให้บริการภายในชุมชนเดือนละครั้ง การดำเนินการก็สะดวก รวดเร็ว ไม่ต้องมีหลักฐานมากมายเหมือนสถาบันการเงิน สอดคล้องกับงานวิจัยที่ว่า ปัจจัยที่ทำให้การออมของครัวเรือนลดลง คือ การสามารถเข้าถึงการกู้ยืมได้สะดวก (กอบศักดิ์ ภูตระกูล, ธรรมบุญ สดศรีชัย และเกียรติพงศ์ อริยปรัชญา 2548)

8. ค่าใช้จ่ายในการลงทุนประกอบอาชีพ มีค่าสัมประสิทธิ์ = -1.453 และค่าความน่าจะเป็น = 0.413 ผลการทดสอบสมมติฐาน ค่าใช้จ่ายในการลงทุนประกอบอาชีพเป็นตัวแปรอิสระที่ไม่สามารถพยากรณ์ได้ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากการลงทุนประกอบอาชีพครั้งแรกต้องใช้เงินลงทุนค่อนข้างสูง แต่การเก็บเกี่ยวผลประโยชน์ได้เป็นเวลานาน ทำให้ไม่ต้องเพิ่มการลงทุนบ่อย ๆ รวมถึงอุปสรรคในการประกอบอาชีพก็มีความคงทนพอสมควรไม่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย ๆ เช่น สวนยางพาราใช้เวลาตั้งแต่การปลูก 5-7 ปี ก็เก็บเกี่ยวผลผลิตได้เป็นระยะเวลา 20-25 ปี จึงมีการปลูกใหม่ทดแทน (วารสารสำหรับครอบครัวเจ้าของสวนยางสงเคราะห์ 2537)

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

จากการศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของชุมชน รูปแบบการออม รายได้ รายจ่าย และปัญหาอุปสรรคในภาพรวมของชุมชนบ้าน ไทรห้อง อำเภอทุ่งสง จังหวัด นครศรีธรรมราช น่าจะเป็นประโยชน์ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการใช้เป็นข้อมูลในการจัดสรรงบประมาณ หรือสนับสนุนช่วยเหลือการออมของครัวเรือนภายใน

ชุมชน เพื่อให้ประชากรในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น รวมถึงช่วยกันพัฒนาชุมชนให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษารั้งต่อไป

1. ควรมีการขยายขอบเขตพื้นที่การศึกษาให้กว้างและลึกมากขึ้น เพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่ และได้ข้อมูลที่สมบูรณ์มากขึ้น จะทำให้ทราบความเหมือนหรือความแตกต่างการออมของครัวเรือนในแต่ละพื้นที่ที่ทำการศึกษามากขึ้น
2. การจัดทำแบบสอบถามควรมีการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นจากพื้นที่ที่จะทำการศึกษา เพื่อจะได้จัดทำแบบสอบถามได้ตรงกับวัตถุประสงค์ และควรมีเทคนิคในการสอบถามหรือสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องมากที่สุด
3. จากการศึกษาได้พบปัญหาการเล่นการพนันในชุมชน ซึ่งอาจจะมีผลต่อการออมของครัวเรือนภายในชุมชน ดังนั้นในการศึกษารั้งต่อไป น่าจะนำค่าใช้จ่ายในลักษณะนี้มาพิจารณาด้วย
4. การศึกษาในครั้งต่อไปน่าจะศึกษาเรื่องสินทรัพย์ เพื่อให้ครอบคลุมข้อมูลการออมของครัวเรือน เพราะสินทรัพย์มีผลต่อการบริโภคและการออมของครัวเรือน

บรรณานุกรม

- กอบศักดิ์ ภูตระกูล, ธรรมนุญ สดศรีชัย และเกียรติพงศ์ อริยปรัชญา (2548) **การออมระยะยาวของประเทศไทย เรออมเพียงพอหรือไม่** ธนาคารแห่งประเทศไทย มติชนรายวัน วันที่ 16 สิงหาคม 2548 ปีที่ 28 ฉบับที่ 10020
- ชุมพร ศาสตราวาหะ (2540) **การออมของครัวเรือนและความสำคัญทางการเงินของประเทศไทย** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ฐานินทร์ จระมาศ (2544) **สถาบันการเงินกับการออมภาคครัวเรือน : กรณีประเทศไทยช่วงปี 2518 – 2542** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ดำรง ทิพย์โยธา (2548) **การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS for Window Version 12** พิมพ์ครั้งที่ 2 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ (2550) **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS** พิมพ์ครั้งที่ 7 วี.เอ็น.พรีน
- นัลดา อิงคพร (2543) **ผลกระทบของนโยบายการค้ำต่อพฤติกรรมการออมของไทย** สารนิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- นราศรี ไววนิชกุล และชูศักดิ์ อุดมศรี (2540) **ระเบียบวิธีวิจัยธุรกิจ** จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ปณิตา มนตรี (2547) **การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของครัวเรือนในประเทศไทย** สารนิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ประกายรัตน์ สุวรรณ (2548) **คู่มือการใช้โปรแกรม SPSS เวอร์ชัน 12 สำหรับ Window** ซี.เอ็ดดูเคชั่น
- พรเพ็ญ วรสิทธิ์ (2547) **ความเสมอภาคในด้านการได้มาและใช้ไปของเงินออมในประเทศ** วารสารพัฒนบริหารศาสตร์ ปีที่ 44 ฉบับที่ 4/2547
- พลภิกพ ไชยรพ (2534) **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อออมของประเทศไทย** ภาคนิพนธ์ปริญญาโท สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2543) **เศรษฐศาสตร์พัฒนา** พิมพ์ครั้งที่ 1
- _____ . (2550) **เอกสารการเรียนรู้การทำวิจัยด้วยตนเอง** พิมพ์ครั้งที่ 1
- ยูทธ ไกยวรรณ (2550) **วิเคราะห์ข้อมูลวิจัย 1** ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ
- วโรทัย โกศลพิศิษฐ์กุล (2550) **การออมของไทยและวิกฤติในอนาคต** กรุงเทพธุรกิจ วันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550
- วิไลลักษณ์ ไทยอุตสาห์ และวัลย์ภรณ์ อัดตะนัน (2531) **รายงานผลการวิจัยการเชิงวิชาการออมของครัวเรือนในประเทศไทย** สถาบันวิจัยและพัฒนาแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

- สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2542) **รายงานเชิงวิชาการพฤติกรรมกรรมการออมของครัวเรือน พ.ศ. 2541**
- สุทิพันธ์ บงสุนันท์ (2548) **เศรษฐศาสตร์กับการออม** กรุงเทพฯธุรกิจ วันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2548
- สนธยา นริสศิริกุล (2535) **การวิเคราะห์การออมของครัวเรือนไทย พ.ศ. 2517 — พ.ศ. 2533** วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สุวรรณณี สุกใส (2546) **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมของครัวเรือนผ่านสถาบันการเงินหลังเกิดวิกฤต**
สารนิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลควนกรด **วารสารเพื่อการประชาสัมพันธ์สรุปผลการดำเนินงานปี**
2548-2549
- อรรดา สงสมพันธ์ (2544) **ปัจจัยกำหนดการออมในประเทศ** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัย
รามคำแหง 2544
- อัญชุลี ศิวเสน (2548) **ปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ กรณีศึกษาสินเชื่อโครงการธนาคาร**
ประชาชน ธนาคารออมสิน สาขาชัยภูมิ สารนิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

แบบสอบถาม

เรื่อง การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการออมของชุมชนบ้านไทรห้อย อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

ชาย หญิง

2. อายุ

20 – 29 ปี 30 – 39 ปี
 40 – 49 ปี 50 – 59 ปี
 60 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

ต่ำกว่าประถมศึกษา ประถมศึกษา
 มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.
 อนุปริญญา / ปวส. ปริญญาตรี

4. สถานภาพ

โสด สมรส
 หม้าย/หย่าร้าง

5. อาชีพ

ข้าราชการ
 งานบริการ
 ลูกจ้าง
 รับจ้าง
 ค้าขาย
 สวนยางพารา สวนผลไม้ ปศุสัตว์

5. รายได้รวมทั้งปี

- ต่ำกว่า 50,000 50,001 – 100,000
 100,001 – 150,000 150,001 – 200,000
 200,001 – 250,000 250,001 – 300,000
 300,001 – 400,000 400,001 ขึ้นไป

ส่วนที่ 3 เกี่ยวกับรายจ่ายและภาระหนี้สิน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. รายจ่ายในครัวเรือนต่อเดือน (บาท)

- ต่ำกว่า 10,000 10,001 – 20,000
 20,001 – 30,000 30,001 – 40,000
 40,001 – 50,000 50,001 ขึ้นไป

2. ท่านมีภาระหนี้สินที่ต้องรับผิดชอบหรือไม่

- มี ไม่มี

3. จงเรียงลำดับความสำคัญในการใช้จ่ายแต่ละเดือน โดยให้คะแนนดังนี้

- 5 หมายถึง มากที่สุด
 4 หมายถึง มาก
 3 หมายถึง ปานกลาง
 2 หมายถึง น้อย
 1 หมายถึง น้อยที่สุด

ค่าใช้จ่าย ในแต่ละเดือน	ระดับความสำคัญ				
	5	4	3	2	1
3.1 การบริโภคในครัวเรือน					
3.2 ค่าเล่าเรียนบุตร					
3.3 ค่ารักษาพยาบาล					
3.4 การลงทุนเพื่อประกอบอาชีพ					
3.5 เครื่องใช้/อุปกรณ์อำนวยความสะดวก					
3.6 กิจกรรมทางสังคม (แต่งงาน, บวช, ศพ)					
3.7 บัตรเครดิต /ผ่อนสินค้า					

4. ภาระหนี้สินมีผลต่อการออมของท่านหรือไม่

- มากที่สุด มาก
 น้อย ไม่มีผล

5. แหล่งของหนี้สิน/เงินกู้

- สถาบันการเงิน
 กองทุนหมู่บ้าน/ไทรห้อง
 กองทุนเศรษฐกิจหมู่บ้าน/ไทรห้อง
 กองทุนกลุ่มเครื่องแกง/ไทรห้อง
 เงินกู้ยืมในระบบ
 ผ่อนสินค้า/บัตรเครดิต
 ไม่มี

ส่วนที่ 4 พฤติกรรมการออม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. ปัจจุบันท่านมีเงินออมหรือไม่

- มี ไม่มี

2. รูปแบบการออมของท่าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- สถาบันการเงิน
 กองทุนหมู่บ้าน/ไทรห้อง
 กองทุนเศรษฐกิจชุมชนบ้าน/ไทรห้อง
 กองทุนกลุ่มเครื่องแกงบ้าน/ไทรห้อง
 พันธบัตรรัฐบาล (รทส., ออมสิน)
 ประกันชีวิต
 เล่นแชร์
 ไม่มี

3. ท่านเก็บออมเงินสดไว้ที่ใด

- สถาบันการเงิน เก็บไว้กับตัว/ที่บ้าน

4. ระยะเวลา/ความถี่ในการออมต่อปี

- ทุกเดือน 1-3 เดือน
 1-6 เดือน ปีละครั้ง
 ไม่แน่นอน ไม่เคยออม

5. เงินออมต่อปี (บาท)

- ต่ำกว่า 10,000 10,001 - 20,000
 20,001 - 30,000 30,001 - 50,000
 50,001 - 100,000 100,001 ขึ้นไป
 ไม่มี

6. แนวโน้มในการออมเพื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา

- มากขึ้น เท่าเดิม
 ลดลง

7. ราคาสินค้าที่สูงขึ้นมีผลต่อการออมของท่านหรือไม่

- มากที่สุด มาก
 น้อย ไม่มีผล

8. จงเรียงลำดับความสำคัญของแรงจูงใจในการออม โดยกำหนดคะแนนดังนี้

- 5 หมายถึง มากที่สุด
 4 หมายถึง มาก
 3 หมายถึง ปานกลาง
 2 หมายถึง น้อย
 1 หมายถึง น้อยที่สุด

แรงจูงใจในการออม	ระดับความสำคัญ				
	5	4	3	2	1
8.1 เพื่อการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยชรา					
8.2 เพื่อสะสมไว้เป็นมรดกให้แก่ลูกหลาน					
8.3 เพื่อเหตุการณ์ฉุกเฉิน/เจ็บป่วย					
8.4 เพื่อเพิ่มพูนทรัพย์สิน					
8.5 เพื่อหวังผลตอบแทน (ดอกเบี้ย, ธุรการวัล)					

ส่วนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อพฤติกรรมในการออม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. จงเรียงลำดับปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อพฤติกรรมในการออม โดยกำหนดการให้คะแนนดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

ที่	ปัญหาและอุปสรรค ที่มีผลต่อพฤติกรรมในการออม	ระดับความสำคัญ				
		5	4	3	2	1
1	ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค					
2	ค่าเล่าเรียนบุตร					
3	ใช้จ่ายเพื่อการซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น รถยนต์ โทรศัพท์มือถือ					
4	ค่ารักษาพยาบาล					
5	การลงทุนเพื่อประกอบอาชีพ					
6	กิจกรรมทางสังคม (แต่งงาน, บวช, ศพ)					
7	บัตรเครดิต/ผ่อนสินค้า					

.....

ขอขอบคุณในความร่วมมือ

แบบสอบถาม

เรื่อง การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการออมของชุมชนบ้านไทรห้อย อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

ชาย หญิง

2. อายุ

20 – 29 ปี 30 – 39 ปี
 40 – 49 ปี 50 – 59 ปี
 60 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

ต่ำกว่าประถมศึกษา ประถมศึกษา
 มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.
 อนุปริญญา / ปวส. ปริญญาตรี

4. สถานภาพ

โสด สมรส
 หม้าย/หย่าร้าง

5. อาชีพ

ข้าราชการ
 งานบริการ
 ลูกจ้าง
 รับจ้าง
 ค้าขาย
 สวนยางพารา สวนผลไม้ ปศุสัตว์

6. จำนวนบุคคลในครัวเรือน

☐ 3 คน	☐ 4 คน
☐ 5 คน	☐ 6 คน
☐ 7 คน	☐ 8 คน
☐ 8 คนขึ้นไป	

7. จำนวนบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู (บุตร, คนชรา, คนพิการ)

☐ 1 คน	☐ 2 คน
☐ 3 คน	☐ 4 คน
☐ 5 คน	☐ ไม่มี

ส่วนที่ 2 เกี่ยวกับรายได้และแหล่งที่มาของรายได้เสริม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. รายได้ในภาคการเกษตรของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน

☐ ต่ำกว่า 10,000	☐ 10,001 – 20,000
☐ 20,001 – 30,000	☐ 30,001 – 40,000
☐ 40,001 – 50,000	☐ 50,001 ขึ้นไป

2. ความถี่ของรายได้ในภาคการเกษตร

☐ ทุกวัน	☐ ทุกสัปดาห์
☐ ทุกเดือน	☐ ไม่แน่นอน
☐ ไม่มี	

3. รายได้อื่นนอกภาคการเกษตร

☐ รับจ้างทั่วไป	☐ ลูกหลานส่งมาให้
☐ ค้าขาย	☐ ออกเงินกู้ในระบบ
☐ งานบริการ	☐ บोनัสด/คอมมิชชั่น
☐ ไม่มี	☐ อื่น ๆ ระบุ

4. ความถี่ของรายได้นอกภาคการเกษตร

☐ ทุกวัน	☐ ทุกสัปดาห์
☐ ทุกเดือน	☐ ไม่แน่นอน

5. รายได้รวมทั้งปี

- ต่ำกว่า 50,000 50,001 – 100,000
 100,001 – 150,000 150,001 – 200,000
 200,001 – 250,000 250,001 – 300,000
 300,001 – 400,000 400,001 ขึ้นไป

ส่วนที่ 3 เกี่ยวกับรายจ่ายและภาระหนี้สิน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. รายจ่ายในครัวเรือนต่อเดือน (บาท)

- ต่ำกว่า 10,000 10,001 – 20,000
 20,001 – 30,000 30,001 – 40,000
 40,001 – 50,000 50,001 ขึ้นไป

2. ท่านมีภาระหนี้สินที่ต้องรับผิดชอบหรือไม่

- มี ไม่มี

3. จงเรียงลำดับความสำคัญในการใช้จ่ายแต่ละเดือน โดยให้คะแนนดังนี้

- 5 หมายถึง มากที่สุด
 4 หมายถึง มาก
 3 หมายถึง ปานกลาง
 2 หมายถึง น้อย
 1 หมายถึง น้อยที่สุด

ค่าใช้จ่าย ในแต่ละเดือน	ระดับความสำคัญ				
	5	4	3	2	1
3.1 การบริโภคในครัวเรือน					
3.2 ค่าเล่าเรียนบุตร					
3.3 ค่ารักษาพยาบาล					
3.4 การลงทุนเพื่อประกอบอาชีพ					
3.5 เครื่องใช้/อุปกรณ์อำนวยความสะดวก					
3.6 กิจกรรมทางสังคม (แต่งงาน, บวช, ศพ)					
3.7 บัตรเครดิต /ผ่อนสินค้า					

4. ภาระหนี้สินมีผลต่อการออมของท่านหรือไม่

- มากที่สุด มาก
 น้อย ไม่มีผล

5. แหล่งของหนี้สิน/เงินกู้

- สถาบันการเงิน
 กองทุนหมู่บ้าน/ไทรห้อง
 กองทุนเศรษฐกิจหมู่บ้าน/ไทรห้อง
 กองทุนกลุ่มเครื่องแกง/ไทรห้อง
 เงินกู้ยืมในระบบ
 ผ่อนสินค้า/บัตรเครดิต
 ไม่มี

ส่วนที่ 4 พฤติกรรมการออม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. ปัจจุบันท่านมีเงินออมหรือไม่

- มี ไม่มี

2. รูปแบบการออมของท่าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- สถาบันการเงิน
 กองทุนหมู่บ้าน/ไทรห้อง
 กองทุนเศรษฐกิจชุมชนบ้าน/ไทรห้อง
 กองทุนกลุ่มเครื่องแกงบ้าน/ไทรห้อง
 พันธบัตรรัฐบาล (รทส., ออมสิน)
 ประกันชีวิต
 เล่นแชร์
 ไม่มี

3. ท่านเก็บออมเงินสดไว้ที่ใด

- สถาบันการเงิน เก็บไว้กับตัว/ที่บ้าน

4. ระยะเวลา/ความถี่ในการออมต่อปี

- ทุกเดือน 1-3 เดือน
 1-6 เดือน ปีละครั้ง
 ไม่แน่นอน ไม่เคยออม

5. เงินออมต่อปี (บาท)

- ต่ำกว่า 10,000 10,001 - 20,000
 20,001 - 30,000 30,001 - 50,000
 50,001 - 100,000 100,001 ขึ้นไป
 ไม่มี

6. แนวโน้มในการออมเพื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา

- มากขึ้น เท่าเดิม
 ลดลง

7. ราคาสินค้าที่สูงขึ้นมีผลต่อการออมของท่านหรือไม่

- มากที่สุด มาก
 น้อย ไม่มีผล

8. จงเรียงลำดับความสำคัญของแรงจูงใจในการออม โดยกำหนดคะแนนดังนี้

- 5 หมายถึง มากที่สุด
 4 หมายถึง มาก
 3 หมายถึง ปานกลาง
 2 หมายถึง น้อย
 1 หมายถึง น้อยที่สุด

แรงจูงใจในการออม	ระดับความสำคัญ				
	5	4	3	2	1
8.1 เพื่อการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยชรา					
8.2 เพื่อสะสมไว้เป็นมรดกให้แก่ลูกหลาน					
8.3 เพื่อเหตุการณ์ฉุกเฉิน/เจ็บป่วย					
8.4 เพื่อเพิ่มพูนทรัพย์สิน					
8.5 เพื่อหวังผลตอบแทน (ดอกเบี้ย, ธุรการวัล)					

ส่วนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อพฤติกรรมในการออม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. จงเรียงลำดับปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อพฤติกรรมในการออม โดยกำหนดการให้คะแนนดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

ที่	ปัญหาและอุปสรรค ที่มีผลต่อพฤติกรรมในการออม	ระดับความสำคัญ				
		5	4	3	2	1
1	ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค					
2	ค่าเล่าเรียนบุตร					
3	ใช้จ่ายเพื่อการซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น รถยนต์ โทรศัพท์มือถือ					
4	ค่ารักษาพยาบาล					
5	การลงทุนเพื่อประกอบอาชีพ					
6	กิจกรรมทางสังคม (แต่งงาน, บวช, ศพ)					
7	บัตรเครดิต/ผ่อนสินค้า					

.....

ขอขอบคุณในความร่วมมือ

ภาคผนวก

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวอิงอร แร่ทอง
วัน เดือน ปี	24 เมษายน 2520
สถานที่เกิด	อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
ประวัติการศึกษา	บริหารธุรกิจบัณฑิต วิทยาลัยโยนก พ.ศ. 2542
สถานที่ทำงาน	ร้านเครื่องเขียน อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
ตำแหน่ง	เจ้าของ